

ΔΑΥΛΟΣ

Η ΜΑΚΡΑΙΩΝΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ
ENANTION ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό

Κυδαθηναίων 29, Πλάκα

105 58 Αθήνα.

Τηλέφ.: 3223957, 9841655

Τα Γραφεία του Περιοδικού
λειτουργούν πρωινές ώρες
9.30-13.30 καθημερινά.

Ίδιοκτήτης-Εκδότης-Λειτουργός:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Γ. ΛΑΜΠΡΟΥ
Αχιλλέως - Μουσών 51
Παλαιό Φάληρο.

Φωτοστοιχειοθεσία-Ατελιέ:
«Ν. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ & ΣΙΑ ΕΠΕ»
Μάγερ 11, Αθήνα, τηλ. 5221792.
Εκτύπωση-Βιβλιοδεσία:
«ΒΑΣΙΛΑΚΟΣ & ΣΙΑ ΕΠΕ»
Καλλιδρόμου 10
Μπουρνάζι, τηλ. 5726819.

- Τιμή αντίτυπου: 600 δρχ.
 - Ετήσια συνδρομή: 6.000 δρχ.
 - Οργανισμών κ.λπ.: 8.000 δρχ.
 - Φοιτητών: 4.000 δρχ.
 - Εξωτερικού: 50 δολλ. ΗΠΑ.
- Οι συνδρομές προκαταβάλλονται
τόν μήνα Ιανουάριο κάθε χρόνου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΛΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ.

Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Όλες οι συνεργασίες και τα
ταχυδρομικά έμβιασμα στη
διεύθυνση:
ΔΗΜ. Γ. ΛΑΜΠΡΟΥ, Μουσών 51
175 62, Π. Φάληρο, Αθήνα.

Παρακαλούνται οι συνδρομητές
που αλλάζουν διεύθυνση, να το
γνωστοποιούν στο περιοδικό.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 7092:

Η «Ελλάδα» και η πορτοφόλα...

Α.Γ.Α.

ΣΕΛΙΣ 7093:

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ
Μ. ΔΑΝΙΚΑΣ, ΙΠΠ. ΔΑΚΟΓΛΟΥ, Π. ΒΥΣ-
ΣΟΥΛΗΣ, Κ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΕΣ, Γ. ΠΑΠΑΣΩ-
ΤΗΡΙΟΥ, Δ. ΚΑΡΒΕΛΑΣ, Π. ΚΟΚΚΙΝΟ-
ΠΟΥΛΟΣ, Δ.Α. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ,
Ο.Ε.Ν. «Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ».

ΣΕΛΙΣ 7102:

Κύριον Ντυροζέλ-Γαλλίαν

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ 7103:

Η ένότης του Έθνους

ΠΕΤΡΟΣ ΓΛΕΖΟΣ

ΣΕΛΙΣ 7107:

Η μακραίωνη διεθνής συνωμοσία
έναντίον της Έλληνικής Γλώσσας

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΝ

ΣΕΛΙΣ 7120:

Ο ιστορικός Πολύβιος για τη Μακεδονία

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΑΖΑΝΑΣ

ΣΕΛΙΣ 7121:

Η γενεαλογία της μακεδονικής ήγερσίας

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΝ

ΣΕΛΙΣ 7133:

Οί αριθμοί παρά τοις Έλλησιν

ΠΑΝΟΣ ΤΣΙΝΑΣ

ΣΕΛΙΣ 7139:

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΟ ΗΠΕΙΡΟ

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΜΠΕΞΗΣ

ΣΕΛΙΣ 7150:

Ο «μη είδικός» Γ. Σόκλεϋ και οί «ειδικοί»

ΜΙΧΑΗΛ ΔΑΝΙΚΑΣ

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΗ ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΠΟΙΗΣΗ:

Λευτέρης Μαρματσούρης, Σωτηρία Μαρνελή-
Κατσάνου, Ίωσηφ Άργυρίου, Ρένα Καλλι-
γιάννη

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ:

ΜΕΤΕΩΡΙΣΜΟΙ: σελ. 7105 • ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ:
σελ. 7131 • ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΧΩΡΙΣ ΧΑΡΑ-
ΚΤΗΡΑ: σελ. 7129 • ΤΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ:
σελ. 7137 • ΕΘΝΙΚΑ: σελ. 7146 • ΤΟ Α-
ΝΕΚΔΟΤΟ ΔΙΚΗΓΗΜΑ: σελ. 7147 • Η ΚΙ-
ΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΛΕΩΝ: σελ. 7150.

‘Η «Ελλάδα» καὶ ἡ πορτοφόλα...

“Αν κατὰ τὶς τρεῖς τοῦλάχιστον τελευταῖες δεκαετίες — γιὰ νὰ μὴν πῶ, ἀπὸ τὸ 1821 — μιλοῦσε κανεὶς γιὰ τὴν ‘Ελλάδα καὶ τὸ παρελθόν της, εἶχε τὴν ἐντύπωση ὅτι ἀμέσως οἱ κάννες δύο περιστροφῶν ἀκουμποῦσαν στὸ σβέρκο του. Τὸ ἓνα κρατοῦσε ἡ μαύρη χεὶρ τῆς Διεθνoῦς ‘Εξ-ουσίας καὶ τὸ ἄλλο ἡ γαλάζια χεὶρ τοῦ Ρωμαίικου μισελληνικοῦ Κρατιδίου. [‘Ο «Δαυλός», ποῦ ἐπὶ δέκα χρόνια ἀντιμετώπισε μόνος τὴν γενικὴ ἀφελληνίστη καὶ τὸ μῖσος τοῦ ἐγχωρίου καὶ διεθνoῦς Μισελληνισμοῦ, ἔχει γεμᾶτα τὰ ἀρχεῖα του ἀπὸ ἀποδείξεις τοῦ ἄθλιου αὐτοῦ φαινομένου].

Πᾶνε τώρα τρεῖς, ἴσως καὶ πέντε μῆνες ποῦ ἡ «‘Ελλάδα» (ἐντὸς εἰσαγωγικῶν) καὶ τὸ «παραελθόν» της (ἐντὸς εἰσαγωγικῶν) ἔχουν ἀναγορευθῇ σὲ εἶδος ἐν ἀνεπαρκείᾳ ὄχι μόνον στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ Ρωμαίικου Κρατιδίου ἀλλὰ καὶ διεθνῶς. Τὸ ἐμπόρευμα αὐτὸ προσφέρεται πιά εἰς πρώτην ζήτησιν ἀπ’ ὅλους καὶ γιὰ ὅλους καὶ κυκλοφορεῖ εὐρύτατα μὲ παχυλὴ πριμοδότηση. Λὲς καὶ κάποια ὑπερφουσκωμένη πορτοφόλα ἀνοίξε καὶ μοιράζει τὸ περιεχόμενό της σ’ ὅλους τοὺς ἐνδιαφερόμενους, σὲ σημεῖο ποῦ καὶ οἱ πιὸ σεσημασμένοι μισέλληνες καὶ ἀκραῖοι διεθνιστὲς νὰ ἔχουν ἀνακηρυχθῇ σήμερα σὲ ἀναδόχους τῆς ἐπιχειρήσεως «‘Ελλάδα».

Μιὰ πρόχειρη ἐξήγηση στὸ πράγματι καταπληκτικὸ αὐτὸ φαινόμενο τῶν τελευταίων μηνῶν θὰ ἦταν, ὅτι «ζητήματα» ὅπως ἡ «Μακεδονία τῶν Σκοπίων», ὁ ‘Ισλαμισμός, ἡ ἐνοποίηση τῆς Διεθνoῦς ‘Εξ-ουσίας εἶναι οἱ αἰτίες τῆς ἐντυπωσιακῆς καὶ ραγδαίας «ἐλληνοποιήσεως» τῆς ἰδεολογικῆς ἀγορᾶς.

“Ομως ἐμεῖς στὸν «Δαυλὸ» στοιχηματίζουμε, ὅτι δὲν ἔχει ἔτσι τὸ πρᾶγμα. Ἀπλούστατα, διότι ἡ «Μακεδονία τῶν Σκοπίων» ὑπάρχει μὲ τὸ ἴδιο ὄνομα, τὸ ἴδιο ἐπεκτατικὸ σύνταγμα καὶ μὲ ἰσχυρότερη ἀπὸ σήμερα ὑπόσταση ἀπὸ τὸ 1944, ὁ ἰσλαμικὸς φανατισμὸς εἶναι πολυαῖωνο φαινόμενο καὶ ἡ μία καὶ ἐνιαία καὶ ὁμοοῦσια καὶ ὁμοιογενὴς Διεθνῆς ‘Εξ-ουσία εἶναι γεγονὸς προκατακλυσμιαῖο.

Στοιχηματίζουμε ἐπίσης, ὅτι οἱ ἰδιοκτῆτες τῆς πορτοφόλας καὶ οἱ παραληπτές τοῦ περιεχομένου της εἶχαν λόγους ζωῆς ἢ θανάτου, οἱ πρῶτοι γιὰ νὰ τὴν ἀνοίξουν καὶ οἱ δεῦτεροι γιὰ ν’ ἀλλάξουν ἐπάγγελμα· ὅπως καὶ ὅτι ἡ πριμοδότηση τοῦ προϊόντος «‘Ελλάδα» γίνεται ὄχι γιὰ τὴν διακίνησή του ἀλλὰ γιὰ τὴ νόθευση καὶ πλαστογράφησή του καὶ τελικὰ τὸ θάψιμό του στὶς δύοσομες ἰδεολογικὲς τους χωματερές. Ἀλλ’ ἐπ’ αὐτοῦ θὰ ἐπανέλθουμε ἐν συντόμῳ καὶ εὐθέτῳ χρόνῳ.

Δ.Ι.Α.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

‘Η διανόηση τῶν ΗΠΑ «ξαναβρίσκει» τὴν Ἑλλάδα

Ἀξιότιμε κ. διευθυντά,

Εἶναι παρήγορο τὸ ὅτι στὴν ἐποχὴ μας, ἐποχὴ τῆς ἀλαλίας καὶ καταρρεύσεως τῶν μύθων, ὑπάρχουν ἀκαδημαϊκοὶ καὶ ἐρευνητές, πανεπιστημιακοὶ διδάσκαλοι καὶ φοιτητές, οἱ ὁποῖοι βρίσκουν στὸν ἐλληνικὸ πολιτισμὸ τὴν πηγὴ τῆς ἐμπνεύσεώς των. Ἡ θαυμασία ἐπιθεώρηση “Academic Questions” ἐκδίδεται στὶς Η.Π.Α. ἀπὸ διαπρεπεῖς πανεπιστημιακοὺς καὶ φοιτητές, οἱ ὁποῖοι ἐδῶ καὶ ἄρκετὸ καιρὸ ἔχουν ιδρύσει τὴν “National Association of Scholars” (Ἑθνικὴ Ἑνωσὴ Ἀκαδημαϊκῶν, σὲ ἐλεύθερη μετάφραση). Ἡ ἐπιθεώρηση περιλαμβάνει ποικίλα ἄρθρα καὶ σχόλια διαπρεπῶν ἀμερικανῶν καθηγητῶν, οἱ ὁποῖοι διαδηλώνουν τὴν πίστη τους στὴν Ἑλλάδα, τὶς ἀξίες της καὶ τὴν σημασία τῶν ἀνθρωπιστικῶν σπουδῶν γιὰ τοὺς καιροὺς μας. Ἡ Ἑθνικὴ Ἑνωσὴ Ἀκαδημαϊκῶν σχηματίσθηκε σὰν ὑγιὲς ἀντίδραση στὶς παράλογες τάσεις τῶν ἀμερικανικῶν πανεπιστημίων, τὰ ὁποῖα θέλουν νὰ μελετοῦν πλεον ὄχι τὴν κλασσικὴ Ἑλλάδα ἀλλὰ τὶς ὁποῖες ἐπιδόσεις τῶν νέγων στὸν παγκόσμιον πολιτισμὸ, τὴν ἱστορία τοῦ φεμινιστικοῦ κινήματος ἢ καὶ αὐτῶν τῶν ὁμοφυλοφίλων. (Ἡ ἀναγωγὴ τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ σὲ ἀφρικανικὲς ρίζες εἶχε κιόλας ἀρχίσει ἀπὸ τὴν δεκαετία τοῦ ’60, ἀλλὰ τελευταῖα γνώρισε καινούργια «ἀνθηση». Οἱ διάφορες θεωρίες τῶν νεγρόφιλων ἱστορικῶν, πανεπιστημιακῶν κ.λπ. εἶχαν ἀντικρουθεῖ ἀποτελεσματικὰ ἀπὸ τὸν ἐπιφανῆ ἀνθρωπολόγον Gayre of Gayre and Nigg σὲ σειρὰ ἁρθρῶν του κατὰ τὰ ἔτη 1967-69 στὴν ἐπιθεώρηση “The Mankind Quarterly”. Ἀλλ’ ἐπ’ αὐτοῦ θὰ ἐπανέλθω σὲ προσεχὲς τεῦχος τοῦ «Δαυλοῦ» ἀναλυτικώτερα).

Ἡ ἐπιθεώρηση “Academic Questions” βάλλει ἐναντίον ἐκείνων ποὺ προσπαθοῦν νὰ ἀντικαταστήσουν τὶς κλασσικὲς σπουδὲς στὰ ἀμερικανικὰ πανεπιστήμια μὲ σπουδὲς γύρω ἀπὸ τοὺς νέγρους, τοὺς ὁμοφυλόφιλους ἢ ἄλλες ὁμάδες τοῦ περιθωρίου. Ὁ καθηγητὴς Τζέραλντ Φλὺνν τοῦ Πανεπιστημίου Οὐϊσκόνσιν - Μιλουάκη ἀναφέρει τὰ ἑξῆς ἀξιοπρόσεκτα (“A dissent of diversity”, “Academic Questions”, Φθινόπωρον 1990, σσ. 80-91): «Στὸ πανεπιστήμιο σήμερον τὸ μισὸ ἢ καὶ περισσότερο τοῦ συλλάβου βασίζεται στοὺς “Ἕλληνες καὶ μόνο σ’ αὐτούς, ὅχι διότι ἀνῆκαν στὴν ἰνδοευρωπαϊκὴ ὁμοεθνία ἢ ἦταν πρόγονοί μας ἢ οἱ εὐνοούμενοί μας, ἀλλ’ ἀπλῶς διότι οἱ δημιουργίες τους ὑπερεῖχαν αὐτῶν τῶν ἄλλων ἐθνῶν. [Τὰ λοιπὰ ἔθνη, Ἑτροῦσκοι, Χετταῖοι κ.λπ.] μελετῶνται ἀπὸ μερικοὺς καθηγητὲς ποὺ ἔχουν ἀφιερῶσει ὁλόκληρὴ τὴν ζωὴ τους στὴν γλῶσσα, τὴν ἀρχαιολογία καὶ τὴν ἱστορία τῶν λαῶν αὐτῶν. Ἀλλ’ ὅταν πρόκειται γιὰ τὶς ἀπαιτήσεις μιᾶς γενικῆς παιδείας, τότε πρέπει νὰ ρίξουμε τὸ βάρος μας στοὺς “Ἕλληνες. Εἶναι θέμα ἐπιστημονικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐπιλογῆς, ὅχι θέμα ἰδιοτροπίας ἢ πολιτικῆς προτιμῆσεως. Οὐτε ἔχει τούτῃ ἡ ἐπιλογὴ κανένα ἔχνος ρατσισμοῦ».

Τὰ σχόλια τοῦ καθηγητῆ Τζ. Φλὺνν ἀλλὰ καὶ τὰ ἄρθρα ποὺ κατὰ καιροὺς μπορεῖ νὰ διαβάσῃ κάποιος στὴν ἐκλεκτὴ αὐτὴ ἐπιθεώρηση δείχνουν καθαρά, ὅτι οἱ κλασσικὲς σπουδὲς κάθε ἄλλο παρὰ «τελειωμένη ὑπόθεση» εἶναι. Τὸ ἀντίθετο μάλιστα. Οἱ ἐστίες ἀντιστάσεως (ἐστίες ἐλληνικοῦ φρονήματος, θὰ ἔλεγα) ὑπάρχουν, καὶ παρὰ τὴν προσπάθεια τῶν λογῆς-λογῆς διαστρεβλωτῶν τῆς ἱστο-

ρίας και τοῦ πολιτισμοῦ ὁλοένα καὶ πληθαίνουν. Αὐτὴ εἶναι ἴσως καὶ ἡ μοιραία κατάληξη τῆς παραπαίουσας διεθνοῦς κοινωνίας: ὕστερα ἀπὸ αἰώνων διαστρεβλώσεις, παραποιήσεις, ψεύδη καὶ ἰδεοληψίες ἡ ἐλίτ τοῦ κόσμου μας στρέφεται καὶ πάλι πρὸς τὴν πηγὴ τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ, τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὸ «ἄλ-λον ὕδωρ» τῆς.

“Ὡς ἐλπίσουμε — καὶ ἄς ἐργασθοῦμε γι’ αὐτὸ — πὼς καὶ ἐδῶ στὴν πατρίδα μας, σ’ αὐτὴ τὴν μέχρι σήμερα ἀνθελληνικὴ Ἑλλάδα μας, θὰ δοῦμε νὰ ριζώνουν καὶ νὰ γιγαντώνονται τέτοιου εἶδους πρωτοβουλίες. Τώρα πλέον ποὺ «διακυβεύεται τὸ ἀδιακύβευτο», δὲν ἔχουμε ἄλλο καιρὸ γιὰ χάσιμο.

Μετὰ τιμῆς
Μιχαὴλ Γ. Δανίκας
 Ἡλεκτρολόγος Μηχανικός
 Γενεὴ, Ἑλβετία

Συμπύλημα ἐπιστημονικῶν κατακτήσεων πολλῶν Ἑλλήνων τὸ ἔργο τοῦ Κοπέρνικου

Κύριε διευθυντά,

Στὰ ὑπ’ ἀριθμ. 118/91 καὶ 121/92 τεύχη ὁ «Δαυλὸς» δημοσίευσε δυὸ ἐνδιαφέρουσες ἐπιστολές, μιὰ τοῦ κ. Λεωνίδα Μανωλᾶ μετὸν τίτλο «Ὁ Κοπέρνικος ὁμολογεῖ τὴν ἰδιοποίησιν τοῦ Ἀριστάρχου» καὶ μιὰ τοῦ κ. Πασχάλη Καραπάλη μετὸν τίτλο «Ὁ Ἀρίσταρχος, ὁ Κοπέρνικος καὶ... τὸ θέλωμα τῶν νερῶν». Σχετικὰ μετὸν θέμα ποὺ ἀναπτύσσουν οἱ ἀνωτέρω ἐπιστολές, δηλαδὴ τὸν σφετερισμὸ τῆς ἡλιοκεντρικῆς θεωρίας τοῦ Ἀρίσταρχου ἀπὸ τὸν Κοπέρνικο, θὰ ἦταν φρόνιμο νὰ ξαναθυμηθοῦμε τὴν ἐπίσημη μετ’ ἀπολύτως τεκμηριωμένη παραδοχὴ καὶ διεθνῇ ἀναγνώρισιν ἀποκά-λυψιν τοῦ ἄνω σφετερισμοῦ.

Ὁ Κοπέρνικος ἀνήκει σαφῶς στὴν κατηγορίαν τῶν συλητῶν τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἐπιστημονικῶν κατακτήσεων, παρ’ ὅλη τὴν ποικιλώδη προσπάθειά του νὰ... θολώσῃ τὰ νερά μετὰ τὰς διάφορες ἀφιερώσεις καὶ συγκεκαλυμμένες ἀναφορές. Ἡ οὐσία εἶναι, ὅτι ὁλόκληρον τὸ ἔργο τοῦ Κοπέρνικου «Περὶ κινήσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων» εἶναι ἔργο τοῦ Ἀρίσταρχου τοῦ Σάμιου...

Ἐὰν τὸ ἔργο τοῦ Κοπέρνικου ἐπρόκειτο νὰ κριθῇ ἀπὸ μόνῃ τὴν διαγραφὴ τῆς ἐπιμά-χου φράσεως ἀπὸ τὰ χειρόγραφα τῆς μελέ-της του, ἀπὸ τὴν ὁποία ἐβεβαιούτο ἡ πατρό-τητα τοῦ Ἀρίσταρχου, τότε θὰ ὑπῆρχε μιὰ πιθανότητα νὰ ὑποθέσῃ κανεὶς, ὅτι ὁ Κοπέρνικος εἶναι ἀθῶος καὶ ὅτι ἔπεσε θῦμα ἀ-πρεποῦς ἐνεργείας τρίτου τινὸς καὶ συγκε-κριμένως τοῦ διορθωτοῦ τῶν δοκιμῶν καὶ

ἐπιμελητοῦ τῆς ἐκδόσεως καὶ μαθητοῦ αὐ-τοῦ Rebicus (Georg Joachin von Lauchen), μιὰ ποὺ ὁ ἴδιος εὐρίσκειτο στὴν ἐπιθανάτιο κλίνη του. Ὅμως τὸ ἔργο του κρίθηκε ἀπὸ διαπρεπεῖς ἐπιστήμονες ἐν τῷ συνόλῳ του καὶ ἀπεδείχθη, ὅτι ὄχι μόνον ἡ μελέτη του εἶναι ἡ ἴδια τοῦ Ἀρίσταρχου, ἀλλὰ ἐπιπλέ-ον στὸ περιώνυμον σύγγραμμά του περι-λαμβάνονται κατὰ λέξιν αὐτοῦσια κλεμμέ-να ἀποσπάσματα ἀπὸ ἐπιστημονικὰ ἐπι-τεύγματα, ἄλλων Ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Μιὰ τέτοια πολὺ σπουδαία ἀποδεικτικὴ κριτικὴ τοῦ σφετερισμοῦ ὑπὸ τοῦ Κοπέρ-νικου τῶν γνώσεων τῶν Ἀρχαίων Ἑλλή-νων παρουσίασε ὁ ἀστρονόμος Κ.Σ. Χασά-πης, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ ἐμπεριστα-τωμένη ἔρευνα τοῦ διεθνοῦς κύρους Ἑλ-ληνος ἀστρονόμου τῶν Παρισίων Ἀντωνιάδης, τὴν ὁποία θεωρῶ ἀπαραίτητο νὰ ξα-ναῦπενθυμίσω στοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Δαυλοῦ», διότι μερικὰ πράγματα δὲν πρέ-πει νὰ ξεχνιοῦνται:

«Ὁ ἐπιφανὴς Ἕλληνας ἀστρονόμος τῶν Παρισίων, ὁ πολὺς Ἀντωνιάδης, ἐπὶ πλέον τοῦ γιγαντιαίου του ἔργου εἰς τὸ πεδίον τῆς παρατηρήσεως, τὸ ὅποιον τὸν ἀνέδειξεν ὡς τὸν σημαντικώτερον πλανητολόγον ἀ-στρονόμον τῆς ἐποχῆς μας, ἡσχολήθη, ὅ-πως ὁ Κοπέρνικος, μετὰ τὰς δοξασίας τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων ἀστρονόμων καὶ φι-λοσόφων, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀνατομίαν στί-χου πρὸς στίχον τοῦ κλασσικοῦ ἔργου τοῦ Κοπέρνικου “Περὶ κινήσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων”. Ἀλλ’ αὐτὴ ἡ λεπτολόγος καὶ τόσον ἐπίπονος ἔρευνα τοῦ Ἀντωνιάδου ἔ-

δειξεν, ότι ο Κοπέρνικος είχε αναγνώσει ή μάλλον σπουδάσει και τούς εξής άρχαίους συγγραφείς και τὰ έναντι αὐτῶν άναφερόμενα έργα των:

Ἀλεξάνδρου τοῦ Αἰτῶλου: "Θέων ὁ Συμυρναίος".

Ἀριστοτέλους: "Περὶ Οὐρανοῦ".

Ἀρχιμήδους: "Ψαμμίτης".

Διογένης Λαερτίου: "Πυθαγόρας".

Θέωνος Ἀλεξανδρέως: "Ὑπόμνημα εἰς Πτολεμαίον".

Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου: "Εἰς βασιλέα Ἥλιον".

Κλεομήδους: "Κυκλική θεωρία τῶν μετεώρων".

Πλάτωνος: "Τίμαιος".

Πλουτάρχου: "Περὶ τῶν ἐκλελοιπότην χρηστηρίων".

Πρόκλου: "Εἰς Τίμαιον".

Πτολεμαίου: "Μαθηματικὴ Σύνταξις".

Στοβαίου: "Φυσικά".

» Ἐκ τῶν ἔργων τούτων ἀποσπάσματα περιλαμβάνονται κατὰ λέξιν εἰς τὸ περιώνημον σύγγραμμα τοῦ Κοπερνίκου. Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω θὰ ἦτο πολὺ ἄδικον, ἐάν ά-

πεσιωπῶντο αἱ ἐκτεθεῖσαι διαπιστώσεις άναφορικῶς πρὸς τὸ δῆθεν Κοπερνίκειον ήλιοκεντρικὸν σύστημα ἀπὸ Ἑλληνα συγγραφέα, ὅταν μάλιστα, ὅπως γράφει ὁ Ἀντωνιάδης εἰς κλασσικὸν του βιβλίον άναφορικῶς μὲ τὰ άνωτέρω, "Ὁ Κοπέρνικος δέν ήρκέσθη μόνον εἰς τὸ νά συλήσῃ τοὺς σοφοὺς μας προγόνους, ἀλλὰ ἀντὶ εὐγνωμόνων εὐχαριστιῶν προετίμησε νά τοὺς καθυβρίσῃ χαρακτηρίσας εἰς τὸ άνω "περίφημον" ἔργον του τὸ σύνολον τῶν άστρονομικῶν τῶν διδασκαλιῶν ὡς ἔλεεινὸν πτόμα".

Κ.Σ. ΧΑΣΛΠΗΔ.

Ἐν συμπεράσματι ἐκ τῶν άνωτέρω καὶ δὴ ἐκ στόματος τοῦ ἰδίου τοῦ Ἀντωνιάδη προκύπτει, ὅτι ὁ Κοπέρνικος ὑπῆρξε ὁ μεγαλύτερος συλητής τῶν άρχαίων Ἑλληνικῶν γνώσεων καὶ θεωριῶν.

Εὐχαριστῶ γιὰ τὴ φιλοξενία

Ἰπποκράτης Π. Δάκογλου

Πολιτικὸς Μηχανικὸς

Ἀετιδέων 19, Χολαργός

Ι. Νεώτερον Ἑγκυκλ. Λεξικὸν Ἥλιου, τόμος 11, σελίδες 195-196.

Τρία βιβλία γιὰ τὴν ἱστορία τῆς Μακεδονίας

Φίλε κ. Λάμπρου,

Θὰ ήθελα νά συγχαρῶ τὸν συνεργάτη σας «Ἀλκέταν» γι' αὐτὰ ποὺ γράφει στὸ ὑπ' ἀριθ. 119 τεῦχος τοῦ ἀγαπητοῦ «Δαυλοῦ» («Ἡ "κοινὴ" φυσιογνωμία τοῦ γείτονα κ. Ζέλεφ»).

Μέχρι πρὸ ἐνὸς περίπου ἔτους σπάνια άσχολοῦνταν τὰ «Ἑλληνικά» ΜΜΕ μὲ τὸ θέμα. Τελευταῖα ἀρχίζουμε νά ξυπνάμε κάπως. Ἀντίθετα τὰ ΜΜΕ τῶν λεγομένων φίλων, ἐταίρων καὶ συμμάχων μας άσχολοῦνται ἔντονα μὲ μορφὴ ἐκθέσεων καὶ ἀναλύσεων διαφόρων «Κέντρων Ἱστορικῆς καὶ Πολιτικῆς Πρακτικῆς».

Νομίζω, πῶς μὲ τὸ ἄρθρο μου «Ποιοὶ κατασκεύασαν ἐκ τοῦ μηδενὸς τοὺς Μακεδόνες τῶν Σκοπίων;» («Δαυλός» τ. 119) ἀπέδειξα μὲ στοιχεῖα ἀπόλυτα τεκμηριωμένα, ὅτι ἔχει διαπιστωθεῖ ἡ ὑπαρξὴ μιᾶς συντονισμένης προσπάθειας ἀπὸ καθεστῶτα σαφῶς ὀλοκληρωτικά. Ὅτι εἶναι πράξη καθαρὰ διοικητικὴ, ποὺ ἐξυπηρετεῖ ξένα συμφέροντα... Εἶναι μιὰ σωβινιστικὴ ἐπιδίωξη, ποὺ ἔχει στόχο τὴν ἀδίστακτη παραποίηση, πλαστογράφηση καὶ οἰκαιοποίηση τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς ἱστορίας τῆς

Μακεδονίας. Εἶναι ἡ μεγαλύτερη πολιτικὴ καὶ ἱστορικὴ ἀπάτη ὅλων τῶν αἰώνων. Ἡ μεγαλύτερη ἀπόδειξη εἶναι:

α) Αὐτὰ ποὺ διατυπώνει στὸ βιβλίον του ὁ ἐπὶλεκτος πανσλαβιστής, ποὺ ἔγινε ἀργότερα, τὸ 1878, καὶ καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο Σόφιας (άσφαλῶς χάρις στὴν πίεση τῶν πανσλαβιστῶν). Τσεχοσλοβάκος Κ. Jiricek ("Die Geschichte der Bulgaren", Praga 1876 = Ἡ Ἱστορία τῶν Βουλγάρων).

β) Αὐτὰ ποὺ διατυπώνει στὸ βιβλίον του μὲ ἀπόλυτη ἐπιστημονικὴ ἀκρίβεια ὁ τ. γυμνασιάρχης στὸ Γυμνάσιο Μοναστηρίου ἀπὸ 1879 ἕως 1889 κοντοχωριανὸς μου Κ. Τσιούλκας («Συμβολαὶ εἰς τὴν διγλωσσίαν τῶν Μακεδόνων ἐκ συγκρίσεως τῆς Σλαβοφανοῦς Μακεδονικῆς Γλώσσης πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν», α' ἔκδοσις Ἀθῆναι 1907).

Πρὸ μηνῶν ἐξεδόθη ἀπὸ τὸν ἐκδοτικὸ οἶκο «Δημιουργία», Χαρ. Τρικούπη 24, μιὰ νέα ἔκδοσις τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἐμπλουτισμένη μὲ χάρτη τῆς ἐποχῆς, μὲ ἀπομνημονεύματα τοῦ Ἀν. Πηχεῶν (τοῦ καθηγητοῦ Κ. Βακαλοπούλου), μὲ κείμενα ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Βιέννης Κλεάνθους Νικολαΐδου («Ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ μὲ κέντρον καὶ βάσιν τὴν

Μακεδονίαν», Ἀθήναι 1923), με στατιστικές του Χίλμη Πασσά τοῦ 1905 πολὺ ἐνδιαφέρουσες... καὶ με βιογραφία τοῦ Κ. Τσιούλκα ἀπὸ τὸν συμπατριώτην του, ἀπὸ τὴν Κορησσὸ-Καστορίας, φιλόλογο καὶ τ. γυμνασιάρχην Νικ. Δασκαλάκη.

Εἶναι πολὺ ἐνδιαφέροντα αὐτὰ πού γράφει στὸ ἄρθρο του ὁ κ. Ἀλκέτας, ὅτι «ἄκουσε πρόσφατα στὴν ἐλληνικὴ τηλεόραση πολιτικούς καὶ δημοσιογράφους, ν' ἀναφέρουν ὅτι ἀπὸ τὰ 2 ἑκατομμύρια κατοίκους τῆς Σκοπιανῆς Δημοκρατίας, ἀπὸ τὰ ὅποια 500-100 χιλιάδες εἶναι Ἀλβανοί, οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Σλάβοι, πού δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ σφετερίζονται τὴν λέξι Μακεδονία». Εἶναι κρίμα, πῶς ὥριμοι Ἕλληνες πολῖτες χαρίζουνε ἔτσι ἐπιπόλαια στὶς ξένες προπαγάνδες ἑκατομμύρια γειτόνων μας.

Υπάρχουν βέβαια καὶ ἐλάχιστοι σοβαροὶ Βαλκάνιοι, πού τολμοῦν νὰ ἐκμυστηρευθοῦν σὲ φίλους τους γειτονικῶν χωρῶν τὴν σχετικὴ ἀλήθεια, ἀλλ' ὅχι ὅλην... Τέτοιος ἦταν ὁ Βούλγαρος ἐλληνιστὴς καὶ καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Σόφιας

Alex. Balabanof (1879-1954· ἴδε καί: «Μακεδονικός Ἑλληνισμός», σσ. 105-106).

γ) Νομίζω σάν τρίτο σχετικὸ βιβλίο, ὅτι εἶναι τὸ δίγλωσσο βιβλίο μου, πού ἐκδίδεται προσεχῶς στὸ Τορόντο-Καναδὰ ἀπὸ τὴν Παμμακεδονικὴ Ἐνωσὴ Καναδὰ. Ἐκεῖ κάθε ἐπιχειρήμα του τεκμηριώνεται βιβλιογραφικά. Καὶ εἶναι ἐμπλουτισμένο με ἄνω τῶν 90 φωτογραφιῶν ἀπὸ Ἑλληνικὲς συγκεντρώσεις καὶ κυρίως ἀπὸ φωτογραφίες Μακεδονομάχων, πού κατάγονται ἀπὸ τὴ Β. Μακεδονία (κυρίως τὴν σημερινὴ σέρβικη καὶ τὴν «Μακεδονία τοῦ Πιρίν»), σλαβοφώνων, βλαχοφώνων καὶ λίγων ἀλβανοφώνων. Βεβαίως καὶ ἐλληνοφώνων. Πέραν τῆς μεγάλης ἐθνικῆς σημασίας θὰ εἶναι καὶ ἓνα ἐγκόλπιο γιὰ κάθε ἀπόδημη ἐλληνικὴ οἰκογένεια, ἰδίως ἂν τὰ παιδιὰ τους δὲν μιλοῦν καλὰ ἐλληνικά, φαινόμενο δυστυχῶς σχεδὸν καθολικόν.

Μετὰ τιμῆς

Παντελῆς Βυσσούλης

Ἱατρός Καρδιολόγος

Ἀθήναι

Πολὺ ἐλληνικὸ αἷμα ρέει στὶς φλέβες τῶν Τούρκων

Ἀξιότιμε κύριε Λάμπρου,

Διάβασα μετὰ μεγάλο ἐνδιαφέρον τὸ ἄρθρο «Ἡ κοινὴ φυσιογνωμία τοῦ γείτονα κ. Ζέλεφ» στὸν «Δαυλὸ» (τ. 119, σελ. 6833, Νοέμβριος 1991). Πολλοὶ ξεχνοῦμε, πόσο Ἑλληνικὸ αἷμα ὑπάρχει στὶς φλέβες τῶν γειτόνων μας, ἔστω κι' ἂν μιλοῦν διαφορετικὲς γλῶσσες κι' ἂν πρεσβεύουν ἄλλες θρησκείες. Αὐτὸ τὸ ἄρθρο με ἔκαμε νὰ ξαναδιαβάσω τὸ βιβλίο τοῦ Δ.Α. Ζακυθηνοῦ «The Making of Modern Greece» καὶ συγκεκριμένα τὸ μέρος πού ἀναφέρεται στὸ παιδομάζωμα («The Tithe of Blood. The Child Levy», σελ. 23). Τὸ μέρος αὐτὸ ἐξιστορεῖ λεπτομερῶς τὴν τουρκικὴ συνήθεια, ἀπὸ τὸν 15ον μέχρι τὸν 17ον αἰῶνα, νὰ παίρνουν ἀπὸ τὶς Ἑλληνικὲς οἰκογένειες ἕνα ἀπὸ τὰ ἀγόρια τους ἡλικίας ὀκτὼ μέχρι δέκα ἐτῶν σάν εἶδος φόρου.

Τὰ παιδιά αὐτὰ πρῶτα τὰ ἔκαμαν μωαμεθανούς καὶ μετὰ, τὰ ἔξυπνα, μετὰ ἀπὸ εἰδικὴ ἐκπαίδευση κατατάσσονταν στὴν Σουλτανικὴ φρουρὰ ἢ σὲ θέσεις γραμματικῶν στὸ παλάτι. Τὰ ὑπόλοιπα παιδιά, πού ἦταν καὶ τὰ περισσότερα, ἐδιδάσκοντο τὴν

στρατιωτικὴ τέχνη καὶ ἀποτελοῦσαν τὰ τάγματα τῶν γεννητῶν, πού ἦταν τὰ μαχητικώτερα τμήματα τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ. Τὰ μέλη τῆς πρώτης ὁμάδας εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ παντρεύονται καὶ νὰ ἔχουν οἰκογένειες ὅπως οἱ Τούρκοι· μπορούσαν ἐπίσης ν' ἀποκτήσουν ὑψηλὲς θέσεις στὸ παλάτι καὶ τὴν Κυβέρνηση. Τὰ μέλη τῆς δεύτερης ὁμάδας, οἱ γεννητῶνες, δὲν εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ δημιουργήσουν οἰκογενειακοὺς δεσμούς. Αὐτὸ ὅμως δὲν τοὺς ἐμπόδιζε ν' ἀποκοτῶν παιδιά γιὰ τὴν Τουρκία.

Ὁ Ἰωάννης Λάσκαρης, πού ἐπισκέφθηκε τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ 1491, μᾶς ἱστορεῖ ὅτι πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνες, πού ἔγιναν μωαμεθανοί, δὲν ξέχασαν τὴν καταγωγὴ τους. Προτιμοῦσαν τὴν θρησκεία καὶ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα πού ἔγκατέλειψαν, ἀλλὰ λόγῳ τοῦ περιβάλλοντος καὶ τῶν συνθηκῶν τῆς νέας ζωῆς δὲν μπορούσαν νὰ τὸ ὁμολογήσουν στὰ παιδιά τους καὶ τοὺς Τούρκους συναδέλφους τους. Αὐτοὶ οἱ ἐκτουρκισθέντες Ἕλληνες τὸ ἐφείρναν βαριά ὄχι μόνον πού ἔχαναν τὰ παιδιὰ

τους, αλλά πού ανέτρεφαν τούς μελλοντικούς έχθρους του Έλληνισμού. Αυτά μάς λέγει ο Ζακυθνός για το γεννητσαρομάζωμα.

Από άλλες πηγές μαθαίνουμε, ότι ένα σωρό κοπέλλες από Έλληνικές οικογένειες σύρθηκαν δια της βίας στα τούρκικα χαρέμια. Άλλοι Έλληνες, είτε για λόγους βίας είτε για να μην υποφέρουν κάτω από τούς Τούρκους είτε και για λόγους συμφέροντος, αναγκάστηκαν να γίνουν μωαμεθανοί.

Δεν υπάρχει καμμία αμφιβολία, ότι πολύ Έλληνικό αίμα βρίσκεται μέσα στους σημερινούς Τούρκους. Όλοι εκείνοι οί Τούρκοι πού έχουν χαρακτηριστικά όχι

μογγολικά, έχουν Έλληνες προγόνους. Άν οί γείτονές μας Τούρκοι ήθελαν έρευνήσει την καταγωγή τους, θά εύρισκαν ότι είτε ή γιαγιά τους ή ό παππούς τους είτε άκόμα και οί δυό είχαν αίμα Έλληνικό.

Είναι καιρός όχι μόνον νά τά ξαναθυμηθούμε αυτά σάν Έλληνες, αλλά νά τά άναφέρουμε και στους γείτονές μας, για νά δούν την πραγματικότητα και νά ξέρουν τί πράγματι όφείλουν στους Έλληνες.

Μέ εκτίμηση

K. Michaelides

P.O. Box 1088

Bowral N.S.W. Αυστραλία 2576

Οί έννοιες «χριστιανός» και «χριστιανιστής»

Άξιότιμε κ. διευθυντά,

Στό 120ό τεύχος του «Δαυλού», κάτω άπό την ένδειξη «Σύγχρονοι “χαρακτήρες” χωρίς χαρακτήρα», δημοσιεύεται ένα άρθρο - χρονογράφημα του συνεργάτου του περιοδικού σας κ. Σαράντου Πανός με τόν τίτλο «Ο Χριστιανιστής». Ας μου επιτρέψει ό συγγραφέας του άρθρου νά παρατηρήσω, ότι ό τίτλος «χριστιανιστής», κατά τό κομμουνιστής, σοσιαλιστής, έθνικιστής, ι-δεαλιστής, ύλιστής, μυστικιστής και όλα τά εις -ιστής, είναι άτυχής.

Πρώτον, γιατί δέν υπάρχει τέτοια λέξη στην έλληνική γλώσσα. Και δέν ξέρω, άν μπορεί ό καθένας, συγγραφική ή ποιητική άδεία, νά θεωρείται ή νά πλάθει κατά τό δοκούν δικές του λέξεις, τίς όποιες μετά νά τίς παρουσιάζει και σάν δεδομένες, όπως κάνει ό κ. Σ. Πάν, ό όποιος, σάν νά πήρε τή λέξη άπό κάποιο έλληνικό λεξικό και τήν έξηγει, αρχίζει τό άρθρο του: «“Χριστιανιστής” είναι αυτός πού...». “Όμως όποιο λεξικό τής έλληνικής γλώσσας κι’ άν άνοίξει κανείς, δέν θά βρεί τήν λέξη «χριστιανιστής», γιατί άκριβώς δέν ύπάρχει. Υπάρχουν οί λέξεις χριστιανός, χριστοειδής, χριστοκίνητος, χριστοκάπηλος, χριστέμπορος, χριστοκτόνος, χριστομάχος, χριστομύστης, χριστοτελεστής (ιεροτελεστής τών μυστηρίων), χριστοτόκος (ή τεκούσα τόν Χριστό), χριστοφόρος, χριστώνυμος ή και χριστεπώνυμος.

Δεύτερον, γιατί όλες οί ιδιότητες πού άποδίδονται στόν τύπο πού θέλει νά περιγρά-

ψει ό συγγραφέας του άρθρου μάλλον πολύ μικρή ή και καμμία σχέση έχουν με τήν θρησκευτική τοποθέτηση του περιγραφόμενου (ή κατάληξη -ιστής προσδιορίζει άκριβώς κάποια ιδεολογική ή άλλη τοποθέτηση ή και ένέργεια, όπως καθαριστής, βιολιστής κ.τ.λ., χωρίς άσφαλώς καμμία κακή σημασία, εκτός άν ή ίδια λέξη έχει κακή σημασία, όπως εκμανλιστής, σαδιστής, μαζοχιστής κ.τ.λ.).

Νομίζω, θά έπρεπε ό συγγραφέας νά χαρακτηρίσει τόν τύπο πού περιγράφει κάπως άλλιώς. Όπως και νά τό κάνουμε, οί ιδιότητες του μικροπολιτικάντη, του θεομπαίχτη, του παράσιτου, του σαλτιμπάγκου, του άκαρπία, του γλοιώδη, του άδίστακτου, του φθονερογού και μνησίκακου, του δουλικού και δόλιου, του έξουσιαστικώτατου κ.τ.λ. (παίρνω τούς χαρακτηρισμούς του άρθρογράφου) δέν μπορούν νά μπουνέ κάτω άπό τόν όρο «χριστιανιστής».

Πάντως, άν τελικά θέλαμε νά καθιερώσουμε τή λέξη «χριστιανιστής», νομίζω, εκείνη ή έννοια πού θά μπορούσαμε νά τής άποδώσουμε, θά ήταν του ανθρώπου ό όποιος πιστεύει στόν Χριστιανισμό (ίσως με κάποιο φανατισμό) και βέβαια δέν έχει όλες αυτές τίς άποτρόπαιες ιδιότητες, πού θέλει νά του άποδώσει ό κ. Σαράντος Πάν.

Μέ πολλή εκτίμηση

Γεώργιος Ίω. Παπασωτηρίου

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Νεόφρονος 16 Άθήναι 161 21

Σχόλιο του «Δ»:

1. Ἡ λέξις «χριστιανιστής» πλάσθηκε ἀπὸ τὸν κ. Σ.Π. χωρὶς συγγραφικὴ ἢ ποιητικὴ ἄδεια (ὅπως ἄλλωστε ὅλες οἱ λέξεις τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας πλάσθηκαν διὰ μέσου τῶν χιλιετιῶν ἀπὸ τοὺς δημιουργοὺς τοὺς καὶ καθιερώθηκαν χωρὶς τὴν «ἄδεια» κανενός).
2. Ἡ κατάληξις τῶν οὐσιαστικῶν εἰς **-ιστής** (προερχόμενη ἀπὸ τὴν ρηματικὴν κατάληξιν **-ίζω**) εἶναι πολὺ διαδεδομένη στὴν (ἀρχαία καὶ νέα) γλῶσσα μας καὶ σημαίνει μεταξὺ ἄλλων (κακὴ συχνά) μίμηση ἢ ἐκτροπή-διαστροφή τῆς ἐννοίας πού ὀρίζεται ἀπὸ τὸ «θέμα» τῆς λέξεως, δηλ. ἐδῶ χριστιαν-**ιστής** εἶναι ὁ κακῶς μιμούμενος τὸν χριστιανὸν ἢ ὁ ἐν ἐκτροπῇ ἢ διαστροφῇ περιπεσὼν χριστιανός.
3. Ἡ πρότασις τοῦ κ. Γ.Παπασωτηρίου νὰ ἀρῇ ἡ νέα λέξις «χριστιανιστής» τὴν ἐννοία «τοῦ ἀνθρώπου πού πιστεύει στὸν Χριστιανισμό» δὲν μπορεῖ νὰ εὐσταθήσῃ, γιατί ὁ «ἄνθρωπος πού πιστεύει στὸν Χριστιανισμό» εἶναι ἴσα-ἴσα ὅχι ὁ χριστιανιστής ἀλλὰ ὁ χριστιανός.

Τὸ σάπιο πολίτευμα ἐνὸς «βουλευμένου» δειλοῦ λαοῦ

Κύριε διευθυντά,

Σχετικὰ μὲ συνέντευξιν πού παραχώρησε ὁ Χαρίλαος Περδικάρης ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ὁργάνωσης Ἑλληνόψυχων Νέων «Μ. Ἀλέξανδρος» σ' ἓνα δεκαπενθήμερο περιοδικό (δημοσιεύθηκε στὸ τεῦχος τοῦ τῆς 20.11.91 στὰ πλαίσια ἔρευνας τοῦ ἐν λόγω περιοδικοῦ μὲ τὸν γενικὸ τίτλο, ἐν ἀγνοίᾳ μας, «*Νεοφασίστες στὴν Ἀθήνα*», θέλουμε νὰ καταγγείλουμε ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὅτι συμπεριληφθήκαμε στὸν ἴδιον χώρον μὲ ὀργάνωσεις ἐθνικοσοσιαλιστικῶν καὶ ἄλλων τάσεων καὶ ὅτι οἱ θέσεις μας παρουσιάστηκαν ἀπὸ τοὺς συντάκτες τοῦ περιοδικοῦ πάνω σὲ ἐσφαλμένη ἰδεολογικὴ βάση, προβλήθηκε μὲ πηχιαῖα γράμματα ἢ φράση «*Ὁ κοινοβουλευτισμὸς εἶναι τὸ πολίτευμα τῶν δειλῶν*» ὡς ἐπίσημη ἀποψη τῆς Ο.Ε.Ν. «Μ.Α.» γιὰ τὴ δημοκρατία. Ἄς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ ἐξηγήσουμε στοὺς Νεοέλληνες, τὰ πιὸ ἐξαθλιωμένα ζῶα τοῦ πλανῆτη, τί σημαίνει καὶ ποῖο εἶναι τὸ «πολίτευμα τῶν δειλῶν».

Λοιπόν, ἀξιότιμε λαὲ πού ἡ συνείδησή σου ἔχει καταφύγει ἐντρομῇ στὴν πίσω τσέπη τοῦ παντελονιοῦ σου – τὸ πολίτευμα τῶν δειλῶν εἶναι ἐκεῖνο, ὅπου οἱ πολῖτες ψηφίζουν ἀνάλογα μὲ τὸ ποιὸς τοὺς μοιράζει περισσότερα λεφτά (γιὰ νὰ ζενυχτᾶνε στὰ νυχτερινὰ κέντρα) καὶ ποιὸς

διορίζει ἀπ' τὸ παράθυρο τὰ παιδιὰ τοὺς στὸ Δημόσιο.

Πολίτευμα τῶν δειλῶν εἶναι ἐκεῖνο, ὅπου οἱ πολιτικοὶ σπεύδουν νὰ ἱκανοποιηθοῦν μὲ ρουσφέτια τίς ἐλεεινὲς ἀπαιτήσεις τῶν ψηφοφόρων τοὺς.

Πολίτευμα τῶν δειλῶν εἶναι ἐκεῖνο, ὅπου οἱ πολῖτες γοητεύονται ἀπὸ σύμβολα, φωτεινὲς εἰκόνες καὶ ἀερολογίες καὶ γενικά ἀπὸ ὅτιδήποτε τοὺς ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὸν κόπο νὰ σκέφτονται.

Πολίτευμα τῶν δειλῶν εἶναι ἐκεῖνο, ὅπου οἱ πολιτικοὶ χρησιμοποιοῦν τὴν δημόσια διοίκηση, τὸ ταμεῖο τοῦ κράτους καὶ τίς μυστικὰς ὑπηρεσίες, γιὰ νὰ ὑπηρετήσουν τὸ συμφέρον τὸ δικό τους, τῆς οἰκογενείας τοὺς καὶ τῶν ποικιλόχρωμων χαρμαφάδων πού τοὺς κολακεύουν.

Πολίτευμα τῶν δειλῶν εἶναι ἐκεῖνο, ὅπου οἱ πολῖτες δὲ ρωτᾶνε ποτὲ ἂν «τὸ τάδε κόμμα» πάλαιψε γιὰ τὰ προβλήματα τῶν ναρκωτικῶν, τῆς παγίδευσης τῶν νέων σὲ ποδοσφαιρικὰς ὁμάδες-ἐταιρίες, τῆς ἀπομόνωσης, τῆς ξενομανίας κ.λπ., ἀλλὰ μόνον ἂν, ὅταν κυβερνοῦσε αὐτὸ τὸ κόμμα, «ἐτρωγαν καλά».

Πολίτευμα τῶν δειλῶν εἶναι ἐκεῖνο, ὅπου οἱ πολιτικοὶ ἀποφεύγουν νὰ καρφώσουν τὸ μαχαίρι στὸ κόκκαλο γιὰ τὴ λύση τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων, φοβούμενοι

μήπως δυσανεστήσουν τὸ σάπιο κατεστημένο, πάνω στοῦ ὁποῖο στηρίζονται.

Πολίτευμα τῶν δειλῶν εἶναι ἐκεῖνο, ὅπου οἱ πολῖτες ἀδιαφοροῦν γιὰ τὴν ἐπιβίωση καὶ τὴν ἐπέκταση τοῦ ἔθνους τους καὶ θέτουν τὴν τσέπη τους πάνω ἀπὸ τὴν ἐπιβίωση καὶ τὴν πρόοδο τῆς Πατρίδας.

Πολίτευμα τῶν δειλῶν εἶναι ἐκεῖνο, ὅπου οἱ πολιτικοὶ ἀφήνουν τὴν ἔθνικὴ ταυτότητα τοῦ λαοῦ νὰ ἀπορροφᾶται ἀπὸ τὴν ξενομανία, τὴν ἐμπορικοποίηση καὶ τὸν ὠχαδελφισμό, καὶ τοὺς ἐχθροὺς τῆς χώρας νὰ κερδίζουν συνέχεια νίκες στοῦ διεθνὲς διπλωματικὸ πεδίο.

Πολίτευμα τῶν δειλῶν εἶναι ἐκεῖνο, ὅπου οἱ πολῖτες σκύβουν τὸ ἄδαιο τους κεφάλι καὶ ψηφίζουν κάποιο κόμμα, «γιὰ νὰ μὴ βγεῖ τὸ ἄλλο κόμμα» ἢ γιὰτὶ «δείχνεις ὑπευθυνότητα νὰ ψηφίζεις ἐκεῖνον ποὺ σοῦ ρίχνει λιγότερες βουρδουλιὲς στὴν πλάτη».

Πολίτευμα τῶν δειλῶν εἶναι ἐκεῖνο, ὅπου οἱ πολιτικοὶ ἔχουν πείσει τὸ λαὸ ὅτι, ἂν τοὺς ἀμφισβητήσει, «γκρεμίζει τοὺς θεσμοὺς» καὶ ὅτι εἶναι ἀνίκανος νὰ πυρπολήσει τὸ βρώμικο κατεστημένο τους καὶ νὰ δημιουργήσει στὴ θέση του ἓνα ἄλλο καθαρό καὶ ὑγιές.

Τὸ πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος εἶναι αὐτὸ τὸ πολίτευμα, καὶ ὁποῖος δὲν τὸ παραδέχε-

ται, εἶναι δειλός. "Ἡ εἶναι ἔνοχος. Καὶ ἡ λύση;

«Ἡ τήρηση τοῦ Συντάγματος ἐπαφίεται στὸν πατριωτισμὸ τῶν Ἑλλήνων, ποὺ διακαίονται καὶ ὑποχρεοῦνται νὰ ἀντιστέκονται μὲ κάθε μέσο ἐναντίον ὁποιουδήποτε ἐπιχειρεῖ νὰ τὸ καταλύσει μὲ τὴ βία» (Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, ἀκροτελεύτια διάταξη).

Δυστυχῶς ὁ μισὸς πληθυσμὸς τῆς χώρας σήμερα εἶναι «βολεμένοι» ἢ περιμένουν νὰ βολευτοῦν καὶ ὁ ἄλλος μισὸς εἶναι κομπλεξικοί. Οἱ πρῶτοι τρέμουν, μήπως χάσουν τὰ ψίχουλα ποὺ πέφτουν ἀπὸ τὸ τραπέζι τοῦ ἀφέντη τους καὶ οἱ δεῦτεροι εἶναι ἔτοιμοι νὰ σὲ λιθοβολήσουν σὰν «φασίστα», χωρὶς νὰ ἐξετάζουν μήπως προσπαθεῖς νὰ τοὺς βοηθήσεις νὰ ἐκλέξουν μὲ ὠριμότερα κριτήρια τὴν ἡγεσία τους.

Κι ἀνάμεσά τους ἐμεῖς οἱ τρελλοί, ὀρθοί, μὲ τίς σημαῖες νὰ κυματίζουν, κουρελιασμένοι προφήτες μιᾶς ἐπανάστασης τῶν συνειδήσεων, μὰ πάντα ὀρθοί, φωνάζοντας: *«Ὅσοι ζωντανοί...»*

Μετὰ τιμῆς

**Ὁργάνωση Ἑλληνοψύχων
Νέων «Μ. Ἀλέξανδρος»**

Κολοκοτρώνη 15

105 62 ΑΘΗΝΑΙ

Ἡ ἀξία τῆς Ἑλληνικῆς καὶ οἱ διαστρεβλώσεις τῆς Ἱστορίας

Κύριε διευθυντά,

Τὰ τελευταῖα χρόνια πολλὰ ἐγράψαν καὶ ἐλέχθησαν περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης ἐξ ἀφορμῆς μιᾶς καταγγελίας ἐνώπιον τῆς ἑλληνικῆς δικαιοσύνης ἐνὸς γονέως κατὰ μελῶν τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου (τί ὄρος! δὲν μπορούσαν νὰ τὸ ὀνομάσουν Παιδαγωγικὸν Κέντρον ἢ ὅτιδήποτε ἄλλο μὲ ἑλληνικὲς λέξεις, ὅπως ἤδη τὸ ἐπρότειναν διάφοροι ἑλληνολάτρες), δηλαδὴ τοῦ ὁργάνου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐκπορεύεται ἡ ὅλη ἐκπαιδευτικὴ πολιτικὴ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐξ ἀφορμῆς μιᾶς ἐπερωτήσεως στὴν ἑλληνικὴν βουλὴν τῆς βουλευτοῦ κ. Ἀννας Συνοδινού. Καὶ ἡ μὲν καταγγελία ἀνεφέρετο στὴν κακοποίησιν τῆς Ἱστορίας στὰ σχολικὰ ἐγχειρίδια τοῦ ἐπισήμου σχολικοῦ προγράμματος στὴν τάξιν τῆς κόρης τοῦ καταγγέλλοντος γονέως, ὅ-

που ἀναγράφεται ὅτι τὸ ἀλφάβητον τὸ παρέλαβαν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τοὺς Φοίνικες κ.ἄ. Δὲν θὰ ἀναφερθῶ ὅμως στίς λεπτομέρειες τῶν δύο αὐτῶν γεγονότων, ἴσως τὸ κάμω σὲ προσεχῇ ἀναλυτικὴν παρουσίασιν τοῦ ὅλου θέματος, ποὺ εἶναι ἡ ὑπὸνόμεσις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἀπὸ ὑποπτα κέντρα ἐδρεῖοντα ἐκτὸς ἑλλαδικοῦ χώρου, ἀλλὰ θὰ προσπαθῆσω νὰ δώσω ἐλάχιστα πληροφοριακὰ στοιχεῖα γι' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἐπίθεσιν ποὺ ὑφίσταται ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἱστορία ἀπὸ παντοῦ.

Καὶ πολλοὶ μὲν κρούουν τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου. Ἐντὸς τῶν προσεχῶν μηνῶν, λέγουν, θὰ ἔχωμεν εἰσβολὴν τῶν λατινικῶν γραμμάτων στὸν ἑλληνικὸν πνευματικὸν χώρον διὰ πρακτικοὺς δῆθεν λόγους... Ὅμως τί σημαίνει αὐτὴ ἡ περιέργος ἐμμονὴ τῶν ἐπισήμων Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι

δίδουν τὴν κατευθυντήριον γραμμὴν, ὥστε τὰ διάφορα σχολικὰ ἐγχειρίδια τῆς Ἑλλάδος νὰ ἀπηχοῦν καὶ νὰ παρουσιάζουν τὴν πραγματικὴν γνῶσιν τῶν τελευταίων πορισμάτων τῆς ἐπιστήμης, νὰ ἐνσταλλάξουν στὶς παιδικές-ἐφηβικές ψυχὲς τοῦλάχιστον ἐλλειπὴ ἱστορικὰ στοιχεῖα ἀναφερόμενα στὴν μονόπλευρον παρουσίαν ἑνὸς καιρίου θέματος (καὶ ὄχι μὴς *«ἄχρηστης πρωταιῆς»* τοῦ νῦν ἀρχηγέτου τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου), ὅπως εἶναι ἡ προέλευσις τοῦ ἀλφαβήτου.

Ὅταν ὁ μέγας Α. Evans (αὐτοὺς θὰ ἐπρεπε νὰ ὀνομάζουμε μεγάλους) ἐπιμένει στὴν ἐλληνικὴ προέλευσιν τοῦ ἀλφαβήτου, ὅταν ὁ ἄλλος μέγας M. Ventris, προῶς, χιμμένος σέ... αὐτοκινητιστικὸν δυστύχημα, ἀπεκρυπτογράφησε τὴν γραμμικὴν γραφὴν Β, ἡ ὁποία εἶναι προγενεστέρα τῆς ἐμφανίσεως τῶν Φοινίκων καὶ ἡ ὁποία εἶναι ἐλληνική, ὅταν ἔχωμεν τὶς δύο πινακίδες τοῦ 2.700 π.Χ. τῆς Ἑπτανήσου ποῦ ἀνεκαλύφθησαν τελευταίως, ὅταν... ὅταν... ὅταν... κ. διευθυντά, χρόνον θέλω!

Γράφω γιὰ τὸ ἀλφάβητον, διότι πῶς εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι *«ἄχρηστη πρωταιῆς»*, ὅταν μ' αὐτὸ τὸ ἐργαλεῖο καὶ μόνον ἐδημιουργήθη ἡ ἐπιστήμη ἀλλὰ καὶ γενικῶς ὁ σύγχρονος παγκόσμιος πολιτισμός. Τόσον ἀπλὰ πράγματα πῶς δὲν τὰ καταλαβαίνουν μερικοὶ ἡγούμενοι τῶν ἱερῶν καὶ ὁσίων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅπως εἶναι ἡ Παιδεία; Ἡ κάμουν πῶς δὲν τὰ καταλαβαίνουν; Διατί; Ἐρώτημα βαρὺ, ποῦ σηκώνει μέχρι καὶ ἐπέμβασιν τῆς δικαιοσύνης. Καὶ τώρα ἀπλὲς σκέψεις, ὄχι πολὺ ἀπέχουσες ἀπὸ τὴν βάσιν τῆς ἐπιστήμης. Πῶς θὰ ἐδημιουργοῦ-

ντο τὰ ἀριστουργήματα τοῦ Ὀμήρου, Ἡσιόδου καὶ τῶν ἄλλων προκλασσικῶν συγγραφέων, ἂν δὲν προηγέτο ἡ ἐπὶ αἰῶνες ἐπεξεργασία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, τὸ ὁποῖον, βεβαίως, σημαίνει καὶ προϋποθέτει δημιουργίαν τελείου συστήματος γραφῆς, πρὶν κἂν ἐμφανισθοῦν οἱ Φοινίκες στὸ προσκήνιον τῆς Ἱστορίας; Πῶς ἀναφέρονται 4.000.000 (τέσσερα ἑκατομύρια) λέξεις-λήμματα (δὲν εἶναι λάθος, καλῶς ἐδιαβάσατε) ἀπὸ σύγχρονον Ἀμερικανίδα ἐπιστήμονα, ἔναντι 125.000 τῆς Γερμανικῆς ἢ τῆς Γαλλικῆς; Εἶναι δυνατόν νὰ ἔγιναν σὲ δέκα μόνον αἰῶνες; ἀφοῦ τὸ ἀλφάβητον, κατ' αὐτοὺς, τὸ ἐλάβαμεν τὸν 9ον ἢ 8ον π.Χ. αἰῶνα ἀπὸ τοὺς Φοινίκες; Καὶ τέλος πῶς ἐξηγεῖται ἡ ἐπικράτησις τῆς ἐλληνικῆς παγκοσμίως στοὺς ἐλληνιστικοὺς χρόνους, ἡ πλήρης ἀποδοχὴ αὐτῆς σὺν διευθύνουσας γλώσσης ὑπὸ τοῦ Βολταίρου στὸν 18ον μ.Χ. αἰῶνα, ἡ παραλαβὴ τοῦ κυριλλικοῦ ἀλφαβήτου ὑπὸ τῶν Σλαβῶν καὶ ἡ παρ' ὀλίγον υἰοθέτησις τῆς Ἑλληνικῆς ἀπὸ τὶς Η.Π.Α. πρὸ 200 ἐτῶν; Ἡ ἀξία τῆς Ἑλληνικῆς εἶναι ἀνυπολόγιστος.

Ἀλλὰ καὶ τὸ τελευταῖο ἐρώτημα, διατί οἱ ὀλλόγλωσσες ἐγκυκλοπαίδειες καὶ πολλὰ ξενόγλωσσα «ἔγκυρα» ἐντυπὶ δὲν τὰ δέχονται αὐτὰ διαρρήδην; Αὐτὸ τὸ τελευταῖο δὲν πρέπει νὰ ἐξυπνήσῃ τοῖς ὑπανταχοῦ Ἕλληνας ἐπὶ τέλους;

Δ.Α.Κ.

Μετὰ τιμῆς

Διονύσιος Α. Καρβέλας

Φιλολόγος-δημοσιολόγος
Οὐψάλα, Σοιουδία

Ὁ θησαυρὸς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ποίηση

Κύριε Διευθυντά,

Πρῶτα θὰ σᾶς συχαρῶ, βέβαια, γιὰ τὰ «ἐπτάχρονα» τῆς Ἀνθολογίας σας. Πρόκειται, γιὰ τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα, γιὰ μιὰ πρῶτον καὶ κορυφαῖον μεγέθους ἐπιτυχία· εὐχομαι νὰ τὰ ἑκατοστήσῃ.

Ἡ αἰτία ὅμως τῆς ἐπιστολῆς μου αὐτῆς εἶναι ἄλλη: Στὸν *«Πρόλογον τοῦ Ἐκδότη»* ἔγινε κάποια μεγάλῃς σημασίας, καὶ ἰστο-

ρική, θὰ πῶ, καὶ ἄρα βαρυσήμαντος, διαπίστωσις: Ἀπεγράφη ἕνας μεγάλος λόγος, γιὰ τὸν ὁποῖο καὶ ὅπως ἰδιαιτέρως σᾶς συχαίρω καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε αὐτὸ τὸ ταπεινὸ βραβεῖο. Γράφετε: *«Καμμιά ποίηση στὸν κόσμον δὲν εἶναι προικισμένη μ' ἓνα τέτοιον ἀνεπανάληπτον θησαυρὸ [τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν]· καὶ γι' αὐτὸ ὅλοι οἱ ποιητὲς τοῦ κόσμου ὑστεροῦν ἀπελ-*

πιστικά ἔναντι τῶν συναδέλφων τους, ποὺ γράφουν στήν μία καὶ ἐνιαία καὶ διαχρονική Ἑλληνική Γλώσσα...».

Αὐτὸς εἶναι ὁ μέγας λόγος, ποὺ σαλπίζει μεγαλόστομα διὰ στόματός σας ὁ «Δαυλός», καὶ ἀκόμα καὶ οἱ «100» ποὺ στέκουν πιστὰ δίπλα σας, οἱ ὅποιοι καὶ μυριοστόμως μαζί με τοὺς 1850 ἄλλους ποιητάς, μετὰ τὸ διάτορο «παρών» τους - ὁμιλοῦν! Γιὰ νὰ καταλάβουν οἱ ὅποιοι μητραλοῖται τῆς ἐνδόξου μητρικῆς, ὅτι κακῶς τῆς βυθίζοιεν τὸν ἀκινάκην τῆς ἀξέστου καὶ φονικῆς ἀφροσύνης των.

Νὰ μὴ φονεύουν τὰ «νί», ποὺ ἐμεῖς τὸ ἀποκαλοῦμε «νὶ εὐφωνίας», ὅπως οἱ γερμανοὶ μεταγράφουν, στὸ Βερολῖνο, τὰ λατινι-

κά (*Liebling der Famili-e* = Φαμίλια) καὶ οἱ λατῖνοι τὰ ἐλληνικά (*Pater Familias*) στό... Κολοσσαῖον!

Υ.Γ. Σκέπτομαι, μήπως ὁ θεσμός, πλέον, τῶν «100» θὰ πρέπει νὰ γίνῃ παραίτιος, μετὰ ποιητικὴ ἐκδήλωση, σὲ συνεστίαση τῶν «100»; Εἶναι κάποια σκέψη γιὰ τὴν καλύτερη θεσμοποίηση ἑνὸς λαμπροῦ γεγονότος στὰ Ἑλληνικά Γράμματα. Σκέπτομαι μήπως...

Μὲ ὅλως διακεκριμένα αἰσθήματα

Δημ. Α. Παπακωνσταντίνου

Δικηγόρος παρ' Ἀρείῳ Πάγῳ
τ. Νομαρχιακὸς Σύμβουλος Ἀττικῆς
Ἑμμανουὴλ Μπενάκης 3, Ἀθήναι

“Ὅλοι μαζί νὰ πολεμήσουμε γιὰ ὅ,τι πονοῦμε

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Μὲ χαρὰ διαπιστώνω σὲ κάθε τεῦχος τοῦ «Δαυλοῦ», ὅτι εἶναι πολλοὶ ἐκεῖνοι, ποὺ πονοῦν τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅ,τι αὐτὴ «κουβαλάει» καὶ σπέρνει ἀνάμεσα στοὺς αἰῶνες. Ἐκφράζουν ὅμως τὸν πόνο τους μετὰ τουφεκιᾶς μεμονωμένες, ποὺ ρίχνονται, ἴσως, «γιά τὴν τιμὴ τῶν ὀπλῶν», ὅταν ὁ Ἑλληνας, ὁ αἰώνιος Ἑλληναῖς, ποὺ ἐκφράζεται ὡς γλῶσσα, ὡς ἰδέα, ὡς... ἄς θυμηθοῦμε τὸν Παλαμᾶ, ὅ,τι «ὥραϊο, μεγάλο κι ἀληθινό», αὐτὸς ὁ Ἑλληνας, λέω, ἔχει στηθῇ «πρὸ ἑξ βημάτων» καὶ δολοφονεῖται μετὰ σφαῖρες «γνωστῶν» συμφερόντων.

Διαπιστώνω τὸν πόνο ὅλων αὐτῶν, ποὺ πονοῦν τὴν Ἑλλάδα, καὶ κάνω μιὰ σκέψη, τοῦ τὴν θέτω ὡς πρόταση. Ἀραγε ὅλοι αὐτοὶ δὲν θὰ μπορούσαν νὰ ἀποτελέσουν ἓνα ὄργανο, ἓνα φορέα, ἓνα σύλλογο, ὅχι ἀπλὴ ἐνωση φυσικῶν προσώπων, μετὰ καταστατικὸ ἐγκεκριμένο ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Δικαιοσύνη, μετὰ συγκεκριμένους στόχους καὶ σκοπούς, ὥστε ὅλοι μαζί νὰ πολεμήσουμε γιὰ ὅ,τι πονοῦμε;

Μὲ ἐκτίμηση

Παν. Κοκκινόπουλος

Λυκειάρχης Γ' Λυκείου Ν. Ἰωνίας
Ἑρμωνάσης 47, Ἀθήνα 111 42

Δὲν ὑπάρχει σκεπτόμενος ἄνθρωπος, ποὺ νὰ μὴν ἐνδιαφέρεται νὰ διαβάξῃ ἓνα περιοδικὸ σὰν τὸν «Δαυλό». Μιλῆστε στὸν ἐκλεκτὸ φίλο ἢ γνωστὸ σας γιὰ τὸν «Δαυλό» καὶ ὑποδείξτέ του ποῦ θὰ τὸν βρῇ (βλ. ὀπισθόφυλλο).

Κύριον Ντυροζέλ—Γαλλίαν

Ἀγαπητὲ κύριε Ντυροζέλ, τὸ τελευταῖό σας πόνημα περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανοὺς Τούρκους ἐδημιούργησεν ἰδιαιτέραν αἰσθησιν εἰς τοὺς ἐγχωρίους καὶ διεθνεῖς ἐπιστημονικοὺς κύκλους. Ἐνταῦθα οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν εἵχαμε (μετὰ τὰς δάφνας ποὺ σᾶς ἐχάρισεν ἡ Εὐρωπαϊκὴ σας Ἱστορία, πόνημα περισπούδαστον, ἔνθα καταφέρατε νὰ διαγράψετε τὴν Ἑλληνικὴν τοιαύτην), ὅτι θὰ ἐβαδίζατε πρὸς νέας ἐπιστημονικὰς ἐπιτυχίας. Καὶ σᾶς συγχαίρομεν δι' αὐτάς. Ἰδιαιτέρως τώρα ποὺ πληροφοροῦμαι, ὅτι τὸ βιβλίον τῆς Εὐρωπαϊκῆς σας ἱστορίας ἔκανε θραῦσιν μεταξὺ τῶν Γάλλων ἐδωδιμοπωλῶν, ὡς κατάλληλον διὰ τὸ τύλιγμα τυροῦ. Λυπούμεθα ὅμως ἀφαντάστως, διότι δὲν ζῇ πλέον ὁ Ἀχιλλεὺς Παράσχος νά... ὑμνήσῃ τὸ ἔργον σας, ὅπως ἀκριβῶς συνέβη καὶ μὲ τὸν συμπατριώτην σας Γκομπινώ...

Ἡμεῖς, ἀγαπητὲ κύριε Ντυροζέλ, συμφωνοῦμε ἀπολύτως πρὸς τὰς θεωρίας σας. Τὸ ὅτι ἐντελῶς συμπτωματοικῶς ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ ἐδημιούργησε πολιτισμὸν δέκα χιλιάδες ἔτη πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τῆς Τουρκικῆς ὀρδῆς δὲν εἶναι καὶ τίποτε σπουδαῖον. Ἐξ ἄλλου, ἂν σκεφτῇ κανεὶς βαθύτατα, θὰ διαπιστώσῃ ὅτι ὁ Ὅμηρος ἦταν ἀμανετζής, ὁ Αἰσχύλος δερβίσης, ὁ Θουκυδίδης ἓνα εἶδος Ναστρεδίν Χότζα καὶ ὁ Παρθενῶν χαρέμι. Ἄν δὲ προσέξῃ τις καὶ τὸν Περικλῆ, θὰ διαπιστώσῃ ὅτι τὸ «τοῦτο του» φέρνει καὶ πρὸς τὸν Βαγιαζήτ.

Ἀκόμη δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμε, ὅτι οἱ Νεοέλληνες ἀρέσκονται εἰς τὴν κατανάλωσιν μουσακᾶ, ἱμάμ-μπαϊλντί καὶ μπακλαβᾶ. Καὶ τοῦτο εἶναι ἓνα ἀκόμη πειστήριον διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν τεκμηρίωσιν. Μάλιστα δὲ ἂν προσθέσῃ τις καὶ τὴν εἰσπρακτικὴν ἐπιτυχίαν τῶν ταινιῶν τῆς περιφήμου Χούλια Χότζιγιτ, θὰ δυσπιστῇ ὅτι πράγματι οἱ Ἕλληνες ἐπιστρέφουν δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου εἰς τὰς πολιτιστικὰς τῶν ρίζας. Τέλος παρακαλῶ νὰ δώσετε τὴν δέουσαν προσοχὴν καὶ βαρὺτητα ἐπὶ τοῦ γνωστοῦ σουζεδιάρικου ἄσματος βαρέων βαρῶν «Σὰν βγαίνει ὁ Χότζας στὸ τζαμί», τὸ ὁποῖον (ἐκτὸς ἀπὸ βαρυποινίτες) δημιουργεῖ καὶ τὴν πολιτισμικὴν πλατφόρμα προσεγγίσεως τῶν δύο ἀδελφῶν λαῶν.

Κύριε Ντυροζέλ, κατανοοῦμε τὴν ἀγωνίαν σας πρὸς ἐπιβίωσίν σας, καθὼς ἐκ τῶν γραπτῶν σας εἶναι φανερόν ὅτι τὸ κόστος ζωῆς ἐν Ἑσπερίᾳ εἶναι ὑψηλὸν καὶ αἱ πενιχραὶ σας ἀπολαυαὶ δὲν ἐξαρκοῦν διὰ νὰ «τὰ φέρετε βόλταν». Μοιραίως δὲ ἀναζητεῖτε νὰ βγάλετε τὸ «κάτι τί» σας διὰ τὴν ἐπαύξησιν τοῦ οἰκογενειακοῦ εἰσοδήματος· δι' ὃ καὶ εἰσθε ἄξιος παντὸς ἐπαίνου. Προφανῶς δὲν θέλετε νὰ πεθάνετε εἰς τὴν ψάθαν, ὅπως ἀκριβῶς ὁ φιλότουρκος ποιητὴς Λαμαρτίνος. Εἰκάζω δέ, ὅτι καὶ οἱ «ἐργοδόται» σας πρέπει νὰ εἶναι (σχετικῶς) ἱκανοποιημένοι μὲ σᾶς· ἀφοῦ ὑφίστασθε πρὸς χάριν τοὺς τόσους διασυρμούς, χλευασμούς καὶ κολλάφους. Ὅσον δι' ἡμᾶς, σᾶς καλοῦμεν εὐχαρίστως εἰς τὴν ὥραιαν μας χῶραν διὰ περαιτέρω τεκμηρίωσιν τῶν ἀπόψεών σας καὶ ὑποσχόμεθα νὰ μὴ σᾶς ἀπογοητεύσωμεν... Καθότι, ὡς γνήσιοι ἀπόγονοι τῶν Τούρκων (ἐκτὸς τῶν ἄλλων), πιστεύομεν ὅτι θὰ σᾶς ἀρέσωμεν, ὅπως σᾶς ἀρέσει πᾶν «ὀθωμανικόν».

Γιῶργος Πετρόπουλος

Ἡ ἐνότης τοῦ Ἑθνους

Ὁ Τ.Σ. Ἐλιοτ, ὁ διαπρεπὴς Ἀγγλος ποιητὴς καὶ στοχαστής, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸ Γερμανικὸν κοινὸν λίγο μετὰ τὸ τέλος τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου μὲ τρεῖς ὁμιλίες του, τις ὁποῖες μετέφρασε στὴν γλῶσσα μας καὶ ἐσχολίασεν ὁ κριτικὸς καὶ διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ «Νέα Ἑστία» κ. Ε.Ν. Μόσχος, θέλοντας νὰ ἐξάρει τὴν ἐνότητα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνάγκη διατηρήσεώς του, μεταξὺ πολλῶν ἄλλων στοχαστικωτάτων σκέψεών του, ὅπως π.χ. τὴν ἐνότητα, ποὺ δημιουργεῖ ὁ Χριστιανισμὸς εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης, τονίζει αὐτὰ ἀντιστοίχως, καὶ τὰ ἐξῆς ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἰδιαιτερότητα ἐνὸς ἐκάστου λαοῦ: «Φυσικὰ τώρα ὑπάρχουν ἀνώτεροι πολιτισμοί, καὶ γενικὰ οἱ ἀνώτεροι πολιτισμοὶ διακρίνονται ἀπὸ τὸ ὅτι διαφοροποιοῦνται ὡς πρὸς τὴ λειτουργία τους ἔτσι, ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ γίνεταί λόγος γιὰ λιγότερο ἢ περισσότερο πολιτισμένα στρώματα τῆς κοινωνίας καὶ τελικὰ νὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ μιλᾷ γιὰ ἐξαιρετικῶς πολιτισμένα ἄτομα. Ὁ πολιτισμὸς ἐνὸς καλλιτέχνη ἢ ἐνὸς φιλοσόφου διακρίνεται καθαρὰ ἀπὸ τὸν πολιτισμὸ ἐνὸς ἀνθρακωρύχου ἢ ἐνὸς ἐργάτη τῆς γῆς. Ὁ πολιτισμὸς ἐνὸς ποιητῆ θὰ διαφέρει ἀρκετὰ ἀπὸ τὸν πολιτισμὸ ἐνὸς πολιτικοῦ (ἔχει βέβαια ὑπ' ὄψιν του ὁ Τ.Σ. Ἐλλιοτ Ἀγγλον πολιτικόν). Ἀλλὰ σὲ μιὰ ὑγιή κοινωνία ὅλοι αὐτοὶ εἶναι μέρος ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πολιτισμοῦ. Καὶ ὁ καλλιτέχνης καὶ ὁ ποιητὴς καὶ ὁ φιλόσοφος καὶ ὁ πολιτικὸς καὶ ὁ ἐργάτης θὰ ἔχουν ἓναν κοινὸν πολιτισμὸ, ποὺ θὰ τὸν μοιράζονται μὲ ἄλλους ἀνθρώπους τοῦ αὐτοῦ ἐπαγγέλματος σὲ ἄλλες χώρες. Τώρα γίνεται ὀλοφάνερο ὅτι ἐνότητα πολιτισμοῦ εἶναι αὐτό, ποὺ ὑπάρχει ἀνάμεσα στὰ ἄτομα ἐνὸς λαοῦ, ποὺ ζοῦν μαζὶ καὶ μιλοῦν τὴν ἴδια γλῶσσα. Γιατὶ τὸ νὰ μιλᾷς τὴν ἴδια γλῶσσα σημαίνει ὅτι σκέφτεσαι καὶ αἰσθάνεσαι καὶ συγκινεῖσαι κάπως διαφορετικὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους λαοὺς, ποὺ μεταχειρίζονται μιὰ διαφορετικὴ γλῶσσα» (ἡ ὑπογράμμιση δική μας).

Αὐτὴ, λοιπόν, ἡ γλωσσικὴ ἐνότης, ποὺ εἶναι τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸ συνολικῶς τῆς ἐνότητος τοῦ σημερινοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τοῦ σημερινοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑθνους, καὶ ἡ ἀδιάκοπη καὶ ἀδιατάρακτη προέλευσὴ τῆς ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶναι ἡ πλέον τρανὴ ἀπόδειξις τοῦ ἐνιαίου τοῦ Ἑθνους μας. Καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ πλέον ἰσχυρὴ ἀπάντησις εἰς ὅσους σήμερα πειρῶνται νὰ ἀμφισβητήσουν τὴν συνολικὴν ἐνότητά μας.

Εἶχα τὴν τύχην νὰ περιηγηθῶ ὡς ἀπλὸς πολίτης κατὰ τὸν μακρὸν βίον μου ὅλην σχεδὸν τὴν σημερινὴν Ἑλλάδα. Καὶ ἀπὸ τὴν ἐσχατιὰν τῆς Πελοποννήσου ἕως τὰ ἀκράϊα πρὸς βορρᾶν σύνορά μας διεπίστωσα αὐτὴν τὴν ἐνότητα. Ἡ Ἑλληνικὴ μας γλῶσσα ἦταν καὶ εἶναι κυρίαρχος, ἔχει σχεδὸν μόνη εἰς πλήρη λειτουργίαν ἀκμαίαν τὴν ζωὴν τῆς, ἀνταποκρίνεται μὲ θέρμην εἰς τις ἀνάγκας συνεννοήσεως καὶ πνευματικῆς ἐπαφῆς ὅλων τῶν κατοίκων πόλεων καὶ ὑπαίθρου. Καὶ ἡ τυχὸν σπανιωτάτη παρουσία εἰς ἐλαχίστας περιπτώσεις κάποιας, ὅπως ἀσήμαντης ἀλλογλωσσίας, ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν εἶναι ἀπόδειξις μὴ Ἑλληνικότητος, ἀλλὰ ὅπως συμπτωματικὴ περισσότερον ἐκδήλωσις, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποτελέσει βάσιν κάποιων πλὴρως ἀβασίμων ἐδαφικῶν καὶ ἀρπακτικῶν διεκδικήσεων.

“Αν εἰς τὴν γλωσσικὴν μας ἐνότητα καὶ προέλευση καὶ εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ κυρίως κοινωνικὴν, πολιτιστικὴν καὶ ἐθνικὴν ζωὴν μας προσθέσουμε καὶ τὴν ἐν τῷ συνόλῳ σχεδὸν Χριστιανικὴν πίστιν μας, ἀκόμη καὶ τὸ ἰσχύσαν μέχρι τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ἐθιμικὸν δίκαιόν μας, μπορούμε νὰ προβάλλουμε τὸν Ἑλληνισμό μας πρὸς κάθε κατεύθυνση, ἐχθρική ἢ καλοπίστως, ἀλλὰ χωρὶς ὀρθὴ ἐνημέρωση, μὴ φιλική, οὐδετέρων.

Καὶ ὅλα αὐτὰ χωρὶς σωβινισμόν, χωρὶς ἔπαρση, ὅμως μὲ σεμνή, ἀλλὰ ἀνδρική φωνή, τὴν ὁποίαν μᾶς ἀναγκάζουν νὰ ὑψώσουμε κυρίως οἱ σημερινοὶ ἀνιστόρητοι γείτονές μας.

Εἶναι καιρός, ποῦ εἶχα τὴν πρόθεση, ὡς ἓνας πολὺ ἀπλὸς καὶ ἀσήμαντος ἐργάτης τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος νὰ διατυπώσω ἀπὸ τὶς σελίδες τοῦ Ἑλληνικώτατου «Δαυλοῦ» αὐτὲς τὶς κοινὲς ἄλλωστε σκέψεις. Ὅμως ἀφορμὴν τῆς διατυπώσεως αὐτοῦ τοῦ скаλαθύρματος μοῦ δίδει τὸ γεγονός ὅτι κάποτε-κάποτε ἡ εὐγενέστατη καὶ πολύτιμη διάθεση τοῦ περιοδικοῦ καὶ ἐνίοτε καὶ κάποιων ἀναγνώστων του ἀπολήγει πρὸς μιὰ «ἀριστοκρατική» — μὲ τὴν καλὴ βέβαια ἔννοια τῆς λέξεως — μονομερῇ Ἑλληνικότητά, ποῦ εἰς ἓνα ἐχθρικὸν ἢ ἐπιπόλαιον ἀναγνώστη ἐπιτρέπει τὴν κρίση ὅτι εἶναι ὁ «Δαυλός» κάπως ἐπιφυλακτικὸς ὡς πρὸς τὴν συνολικὴν, τὴν «ἀπόλυτην» θὰ ἔγραφα, Ἑλληνικότητα ὅλου τοῦ λαοῦ μας.

Ἐπικαλοῦμαι ὡς παράδειγμα τὸν τίτλον, ποῦ ἡ γενικῶς πολὺ προσεκτικὴ Διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ ἔθεσε ἐπάνω ἀπὸ πρόσφατη ἐπιστολὴν ἀναγνώστου: «Οἱ Ἕλληνες εἶναι μειοψηφία στὴ σημερινὴ Ἑλλάδα». Καὶ βέβαια καὶ αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἀναγνώστου, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν αὐστηρή, ἀλλὰ δίκαιη κριτικὴ του κυρίως περὶ τῆς «ἀριστερεᾶς» ἀμφισβητεῖ, μὲ προφανῇ πόνον, ἀλλὰ καὶ κάποιαν ὑπερβολήν, τὴν Ἑλληνικότητα τοῦ συνόλου τοῦ λαοῦ μας.

Καὶ ἀφοῦ ἀναφερόμεθα καὶ εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ στοχαστικοῦ ἀναγνώστου τοῦ «Δαυλοῦ», νομίζομε δίκαιον νὰ ἐξάρωμε τὴν δυσμενῆ ἄποψή του γιὰ τὸ «γλωσσικὸ ἰδίωμα, ποῦ διαμορφώθηκε στὴν δεκαετία μας καὶ κατὰ σύμβαση τὸ ὀνομάζομε “Ἑλληνικὴ γλῶσσα”». Πραγματικῶς αὐτὸ τὸ «ἰδίωμα» κατήντησε νὰ εἶναι σχεδὸν ὅχι «ἐλληνικὴ γλῶσσα».

Ὅμως αὐτὲς τὶς κρίσιμες ὥρες ἡ γενικὴ, ἡ πάνδημη τοποθέτησή μας καὶ πρὸς τιμὴν του τὴν ἀνάγκη τῆς τονίζει καὶ ὁ «Δαυλός» γενικῶς — πρέπει νὰ κατευθύνει τὶς προσπάθειες καὶ τῶν ὑπευθύνων, ἀλλὰ καὶ τῶν κατ' ἐπιφάνειαν ἀνευθύνων ἀπλῶν πολιτῶν, πρὸς τὴν διακήρυξη τῆς συνολικῆς ἐθνικῆς μας ἐνότητας.

Καὶ κάτι ἀκόμη: Ἡ ἀνάγκη μιᾶς γενικῆς ἐθνικῆς καὶ ἀτομικῆς ὑψηλοφροσύνης, μιᾶς ἰδεαλιστικῆς ἀντιμετωπίσεως καὶ τῆς τρεχούσης ζωῆς μας εἶναι σαφῶς αἰσθητὴ καὶ λόγῳ τῆς σχεδὸν ἀποκλειστικῆς κατ' ἀνάγκην ἀπασχολήσεως τῶν κυβερνώντων μὲ τὴν προσπάθειαν ἀνορθώσεως τῆς Κρατικῆς οἰκονομίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἰδιωτικῆς μας ζωῆς.

Καὶ ἀκόμη: Ἡ ἀνάγκη περιορισμοῦ τῆς καθ' ὑπερβολὴν χρησιμοθηρικῆς καὶ καταναλωτικῆς ἀτομικῆς μας ζωῆς. Ἀλλὰ γι' αὐτὴν θὰ ἄξιζε ἕνας ἄλλος ἰδιαιτέρος σχολιασμός.

Πέτρος Γλέζος

Ὁ κ. Πέτρος Γλέζος εἶναι Πρόεδρος τῆς Ἑθνικῆς Ἑταιρείας τῶν Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν.

ΜΕΤΕΩΡΙΣΜΟΙ

Τὸ Ρωμαῖκο, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος καὶ τὰ Σκόπια...

Ἄν βρεθῆτε σ' ἓνα κύκλο 5-10 ἀνθρώπων μὲ κάποιο ἐπίπεδο σοβαρότητας, κάνετε ἓνα «τέστ»: Ζητήστε ἀπὸ τὸν καθένα νὰ σᾶς πουν, τί περιεχόμενο δίνουν στίς ἔννοιες «Ἑλλάς» καὶ «Ἑλλην». Θὰ διαπιστώσετε, ὅτι οἱ περισσότεροι ἀντιλαμβάνονται τὴν πρώτη ἔννοια μόνο ἀπὸ τὴν κρατική-γεωγραφική της σκοπιὰ καὶ τὴν δευτέρη ἀντιστοίχως («Ἑλλην» = ὁ πολίτης τοῦ «Ἑλληνικοῦ» κράτους). Πιθανῶς κάποιος ἢ κάποιοι μὲ εὐρύτερη ἀντίληψη νὰ προσθέσουν κάποια συμπληρώματα σχετικὰ μὲ τὴν ἱστορία, τὴν παράδοση, τὴν φυλὴ καὶ τὸν πολιτισμό μας ἢ μὲ τὴν γλῶσσα μας (π.χ. «Ἑλλην» εἶναι ἀκόμη ὁ «Ἑλλην τῆς Διασποράς» ἢ «αὐτὸς πὺ μιλάει ἑλληνικά» κ.λπ.). Ἄν τοὺς ρωτήσετε στὴ συνέχεια, ἂν μποροῦν νὰ θεωρήσουν π.χ. τοὺς κατοίκους τοῦ Κράτους τῶν Σκοπίων «Ἑλληνες», ἢ ἀπάντηση ὅλων ἢ σχεδὸν ὅλων θὰ εἶναι κατηγορηματικὰ ἀρνητικὴ.

Ὅπως δὴποτε τὸ γενικὸ πόρισμα τοῦ «γκάλλοπ» θὰ ἀποδεικνύει τὴν «κοινὴ πεποίθηση» γιὰ τὴν καθαρὰ ἐξουσιαστικὴ-κρατικιστικὴ ἔννοια τοῦ «Ἑλληνικοῦ», τὴν «ἰδιοκτησιακὴ», θὰ ἔλεγα ἔννοια, πὺ μὲ ἀπλὴ διατύπωση θὰ μπορούσε νὰ συνοψισθῇ ὡς ἑξῆς:

Ἡ «Ἑλλάς» καὶ οἱ «Ἑλληνες» εἶναι ἰδιοκτησία μας. Ὅποιος τολμήσῃ νὰ διεκδικήσῃ καὶ γιὰ τὸν ἑαυτὸ του αὐτὰ τὰ δύο πράγματα, εἶναι ἀντίδικός μας — καὶ ἐχθρός μας.

ὑποθέστε τώρα, ὅτι αὔριο ἡ Ἀγκυρα ἀποφασίζει νὰ μετονομάσῃ τὴν ἐπικράτειά της ἀπὸ «Τουρκία» σὲ «Ἰωνία» π.χ. καὶ τοὺς ὑπηκόους της ἀπὸ «Τούρκους» σὲ «Ἴωνες», εἴτε ἐπικαλούμενη εἴτε ὅχι κάποια ἱστορικὰ ἐπιχειρήματα. [Θέλω ἐδῶ νὰ κάνω μιὰ μικρὴ παρέκβαση: Ἡ ὑπόθεση αὕτη δὲν εἶναι ἐντελῶς φανταστικὴ. Ὑπάρχουν πολλὰ φαινόμενα στὴν πνευματικὴ καὶ ἰδεολογικὴ ζωὴ τῆς σημερινῆς Τουρκίας, πὺ στοιχειοθετοῦν τὴν ὑπαρξὴ κάποιας τάσεως πὺ καλλιεργεῖ τὴν ιδέα ὅτι ἀπόγονοι τῶν Ἰῶνων εἶναι οἱ «Τούρκοι» καὶ θεωρεῖ πνευματικὴ τῆς κληρονομιά π.χ. τίς ἑλληνικὲς ἀρχαιότητες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὸν Ὀμηρο καὶ τοὺς μεγάλους Ἴωνες, Αἰολεῖς κ.λπ. ἢ ἀκόμη τὸ μεγαλεῖο τοῦ Βυζαντίου. Κλείνω τὴν παρέκβαση].

Τίθεται ἓνα φοβερὸ πολιτικὸ δίλημμα: Ποιά πρέπει νὰ εἶναι ἡ στάση τῆς Ἑλλάδος ἐναντὶ μιᾶς (ὑποθετικῆς) ἑλληνονυμίας τῆς Τουρκίας καὶ τῶν Τούρκων; Ἡ προαναφερθεῖσα κρατικιστικὴ-ἰδιοκτησιακὴ, ἢ ἐχθρικὴ δηλαδὴ — ἢ μήπως; ..Σᾶς ἀφήνω ἐδῶ νὰ σκεφθῆτε, ἀλλὰ αὐτὸ σᾶς τὸ ζητάω ἐπίμονα: Νὰ σκεφθῆτε... Γιὰ νὰ σᾶς βοηθήσω μόνο, ὥστε νὰ ἀπαλλαγῆτε ἀπὸ τὴν φοβερὴ προκατάληψη καὶ διανοητικὴ στρέβλωση πὺ μᾶς ἔχει καλλιεργήσει-προκαλέσει τὸ θλιβερὸ Ρωμαῖκο Κρατίδιο, θὰ σᾶς ὑποδείξω νὰ σκεφθῆτε ἀντικειμενικὰ κάνοντας κάποιες ὑποθέσεις, ὅπως: ποιά θὰ

ήταν ή συμφέρουσα πολιτική του Παρισίου, ἂν π.χ. τὸ Βέλγιο δήλωνε ὅτι μετονομάζεται σὲ Γαλλία ἢ ἡ συμφέρουσα πολιτική του Τὲλ-λ-Ἀβίβ, ἂν οἱ Ἀραβες μετονομάζονταν σὲ Ἑβραίους ἢ Ἰουδαίους ἢ Ἰσραηλίτες κ.λπ.

Πιθανῶς οἱ «παράξενες» αὐτὲς σκέψεις πού διατυπώνω ἐδῶ νὰ δημιουργήσουν τὴν ἐντύπωση ὅτι γράφοντας αὐτὰ παίζω ἢ παραδοξολογῶ. Γιὰ νὰ καταλάβετε, ὅτι μιλῶ σοβαρώτατα, θὰ σᾶς ἀνακαλέσω στὴν καυτὴ πραγματικότητα: Τὰ Σκόπια θέλουν νὰ λέγονται Μακεδονία καὶ οἱ ὑπήκοοί τους Μακεδόνες. Τί **πολιτικά ἐνδείκνυται** γιὰ τὴν κυβέρνηση τῆς Ἀθήνας (ἂν εἶναι ἐλληνική) καὶ ἐμᾶς τοὺς ὑπηκόους τῆς (ἂν εἴμαστε Ἑλληνες); Αὐτὸ πού γίνεται σήμερα - ἦ...;

Ἡ π.χ. ἡ Ἀθήνα νὰ εὐχαριστήσῃ μὲ ἀποστολὴν εἰδικῆς ἀντιπροσωπίας τὴν κυβέρνηση τῶν Σκοπίων γιὰ τὴν ἀπόφασή της; νὰ διαβεβαιώσῃ τοὺς κατοίκους τοῦ ἀδελφοῦ κράτους ὅτι πράγματι εἶναι Μακεδόνες; νὰ χρηματοδοτήσῃ τὴν ἴδρυση μουσείων, ὅπου νὰ συγκεντρωθῇ ὅτιδήποτε τὸ μακεδονικὸ ὑπάρχει (νὰ εἴσθε βέβαιοι, ὅτι δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ σλαβικὸ ἢ βουλγαρικὸ ἢ ἀθιγγανικὸ κ.λπ.); νὰ διατάξῃ τοὺς θλιβεροὺς γλωσσολόγους μας νὰ ἐπιδιώξουν νὰ συμμετάσχουν στὴν σύνταξη τοῦ μακεδονικοῦ λεξικοῦ; νὰ δωρήσῃ ὅσους μπορεῖ περισσότερους ἀνδριάντες τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, τοῦ Φιλίππου, τοῦ Ἀριστοτέλους κ.λπ., ὥστε νὰ κυριαρχοῦν στὶς πλατεῖες τῶν πόλεων καὶ τῶν χωριῶν τῆς χώρας; νὰ συνάψῃ πλῆθος συμφωνιῶν οἰκονομικῆς,

τεχνικῆς, ἐμπορικῆς, πολιτιστικῆς συνεργασίας; νὰ καθιερώσῃ ἀπόλυτη ἐλευθεροκοινωνία μεταξὺ τῶν δύο Κρατῶν; νὰ στείλῃ τοὺς ἐδῶ ἐπιχειρηματίες, ἐξασφαλίζοντάς τους ἓνα νομικὸ πλαίσιο πού θὰ τοὺς παρέχῃ κάθε δυνατὴ ἐνθάρρυνση καὶ κάθε δυνατό πλεονέκτημα, γιὰ νὰ ἰδρῦσουν ἐκεῖ οἰκονομικὲς μονάδες; νὰ κάνῃ σαφές ὅτι τυχὸν ἐξωτερικὴ ἐπιβουλὴ κατὰ τῶν Σκοπίων θὰ εὔρη στρατιωτικὰ ἀντιμέτωπὴ τὴν Ἀθήνα; νὰ στείλῃ ἀφειδῶς βοήθεια ἀνθρωπιστικοῦ, ἱατροφαρμακευτικοῦ, ἐκπαιδευτικοῦ χαρακτήρος; νά...; νά...;

Ἀλλὰ τί λέω; Τὸ Ρωμαῖκο Κρατίδιο, πού ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἐπέτυχε τὸν ἄθλο νὰ ξερριζώσῃ ὀριστικὰ ὅλες τὶς ἀκμάζουσες χωρὶς διακοπὴ ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια ἐστίες τοῦ ἐλληνισμοῦ στὴν Ἰωνία, τὴν Κωνσταντινούπολη, τὸν Πόντο, τὴν Καππαδοκία, τὴν Ἀνατολικὴν Ρωμυλία, τὴν Κύπρο, τὰ Σκόπια (ναί, τὰ Σκόπια!) — ἄθλο πού δὲν πέτυχαν οὔτε οἱ Ρωμαῖοι οὔτε οἱ Τοῦρκοι στοὺς αἰῶνες πού ἦταν αὐτοὶ κατακτητὲς καὶ δὲν ὑπῆρχε τὸ Ρωμαῖκο Κράτος - τὸ μισελληνικὸ Ρωμαῖκο Κρατίδιο, λέω, ἔχει στηῖσει ἐδῶ, μέσα στὴν ἐπικράτειά του, ἓναν ὄλο-κι-ὄλον ἀνδριάντα τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ κανέναν ἀπολύτως τοῦ Φιλίππου, γιὰ νὰ μὴν χαλάῃ ἡ διάθεση αὐτῶν πού κρύβονται ἀπὸ πίσω του ὅταν βλέπουν κάτι πού θὰ τοὺς θυμίσῃ τὸ Ἑλληνικὸ Μεγαλεῖο ...καὶ ἐγὼ τοῦ ζητάω τώρα νὰ γεμίσῃ τὶς πόλεις καὶ τὰ χωριά τῶν Σκοπίων μὲ τέτοια ἀγάλματα; Σίγουρα εἶμαι τρελλός!..

Μετέωρος

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΝ

‘Η μακραίωνη διεθνής συνωμοσία έναντίον τῆς ‘Ελληνικῆς Γλώσσας

1. ‘Η ρίζα τοῦ κακοῦ

*«Δεῦτε καὶ καταβάντες συγγέμεν αὐτὼν ἐκεῖ τὴν γλῶσσαν, ἵνα
μὴ ἀκούωσιν ἕκαστος τὴν φωνὴν τοῦ πλησίον».*

(«Γένεσις», ΙΑ', 7)

Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ λεγόμενο «γλωσσικὸ ζήτημα» ἀπασχόλησε καὶ ἀπασχολεῖ ἐπὶ αἰῶνες τοὺς Ἕλληνες καὶ ἰδιαίτερα τοὺς πνευματικοὺς ἀνθρώπους, ἐν τούτοις ἐλάχιστοι ὑποψιασμένοι ἐννόησαν καὶ γνωρίζουν τὰ αἷτια καὶ τὴν ἐστία αὐτοῦ τοῦ φαινομένου. Εἶναι, βλέπετε, κι αὐτὲς οἱ «ἐξελικτικὲς θεωρίες», ποὺ ἔχουν πείσει τὸν κόσμον ὅτι «τὰ πάντα ρεῖ», χωρὶς ὥστόσο καὶ νὰ μᾶς ἐξηγοῦν, γιατί θὰ πρέπει νὰ ἐξελισσῶνται τὰ πάντα ἐπὶ τὸ χεῖρον κι ὄχι ἐπὶ τὸ βέλτιον.

Ἐπικρατεῖ λοιπὸν ἡ ἄποψη -- ἐπειδὴ αὐτὴν ἀκριβῶς διαλαλεῖ ἡ ἐξ-ουσία -- ὅτι τὸ «γλωσσικὸ ζήτημα» ἀποτελεῖ δημιούργημα τῶν καιρῶν, εἶναι αἷτημα τῆς δημοκρατίας κι ἐξεπῆγασε ἀπ' τὸν ἑλληνικὸ λαὸ καὶ μάλιστα ἀπ' τὶς κατώτερες κοινωνικὲς τάξεις, ποὺ ὕψωσαν τάχα φωνὴ διαμαρτυρίας, ἐπειδὴ ἀδυνατοῦσαν νὰ ἐννοήσουν τὴ γλῶσσα τῶν μορφωμένων, τῆς ἐκκλησίας, τοῦ κράτους... Οὐδὲν ψευδέστερον. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαός, ποὺ κατὰ γενικὴν παραδοχὴν εἶναι φιλομαθὴς καὶ φιλόμουσος, σεβόταν πάντοτε, σέβεται καὶ θέλει νὰ μιμηθῇ τοὺς πραγματικὰ μορφωμένους ἀνθρώπους, τῶν ὁποίων τὸν λόγο παρακολουθεῖ μὲ κατάνυξη, τόσο μᾶλλον ὅσο εἶναι ἔλ-λογος, εὖ-ρυθμος καὶ σοβαρός, ἑλληνικὸς μὲ μιὰ λέξη, ιδιότητες ποὺ δὲν διαθέτει ὁ ἐξεζητημένος, φανατικὸς καὶ πεζοδρομακὸς λόγος τοῦ ψευδοδημοτικισμοῦ, ποὺ κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν ἀποτελεῖ κράμα λαϊκισμοῦ κι ἐπιτηδευμένου βαρβαρισμοῦ -- μιὰ γλῶσσα τεχνητή, ποὺ ἐν μέσῳ νυκτὸς ἐρήμην τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐπέβαλε διὰ νόμου τὸ ἐλλαδικὸν Κράτος. Εἶναι ἀπολύτως βέβαιον, ὅτι τὸ «γλωσσικὸ ζήτημα» σὲ καμμιά περίπτωσιν δὲν ὑπῆρξε αἷτημα τοῦ ἑλληνικοῦ γένους, ποὺ, σύμφωνα μὲ τὸν ἐθνικὸ ποιητὴ, ἄλλο στήν ψυχὴ του δὲν ἔχει *«πάρεξ ἐλευθερίαν καὶ γλῶσσαν»*, καὶ πού, κατὰ τὸν Ὅδ. Ἐλύτη, *«μοναχὴ του ἔγνοια ἔχει τὴν γλῶσσαν του»*.

Τὸ «γλωσσικὸ ζήτημα» συνεπῶς ἀποκλείεται ν' ἀποτελῇ ἀποκύημα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους· ὅπως θὰ ἀποδειχθῇ, εἶναι ἐπινόηση κι ἐπιδίωξις ἄλλων δυνάμεων, ἐξωελληνικῶν, καὶ συγκεκριμένα τοῦ διεθνοῦς Ἑξουσιασμοῦ, ποὺ αἰῶνες τώρα -- καὶ μάλιστα ἀπροκάλυπτα -- ἀπεργάζεται τὸν ἐνταφιασμὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, πρᾶγμα ποὺ τὸ ἔχουν ὁμολογήσει ἄλλωστε οἱ ἐξουσιαστὲς διὰ στόματος Ἰακ. Φαλμεράνερ παλαιότερα καὶ Χ. Κίσιγκερ προσφάτως, πέραν τοῦ ὅτι εἶναι καταχωρημένο στὰ «ιερά» τοὺς βιβλία. Γνωστοῦ ὄντος ὅτι ὁ καλύτερος τρόπος ἐξόντωσης ἑνὸς ἔθνους εἶναι ἡ ἀποκοπή του ἀπ' τὶς ρίζες του, ἀπὸ τὸν παραδοσιακὸν τρόπο σκέπτεσθαι καὶ ἐνεργεῖν, κι ὅτι ἡ Γλῶσσα ἀποτελεῖ τὸ ζωντανὸ ἀρχεῖο καὶ γνωσεοφυλάκιο, τὸ νοῦ καὶ τὴν ψυχὴ, κι ὅτι ἐνώνει συγχρονικὰ καὶ προπαντὸς διαχρονικὰ τὸ ἔθνος, ἀντιλαμβάνεται κανεὶς γιατί τόσο μῖσος καὶ πάθος τρέφουν οἱ ἐξουσιαστὲς ἐναντίον της. Εἰδικὰ: Ἑλλάδα ὑπάρχει διὰ μέσου τῶν χιλιετιῶν μόνον, ἐπειδὴ ὠμιλεῖτο καὶ ἐγράφετο πάντοτε ἡ Ἑλλη-

νική Γλῶσσα (τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος, ἡ θρησκεία κ.λπ. εἴτε ἄλλαζαν εἴτε ἐξαφανίζονταν). Καὶ εἶναι αὐτονόητο ὅτι, ἂν ἐξαφανισθῇ ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, θὰ ἐξαφανισθῇ αὐτομάτως ἡ ἱστορικὴ «σταθερά» πού λέγεται «Ἑλλάδα» (Βλ. Δ.Ι.Λ., «Δαυλὸς» σελ. 5594).

2. Μεθοδεύσεις.

Ἀπ' τὸ ἀπόσπασμα τῆς *«Γενέσεως»* πού προέταξα φαίνονται καθαρά οἱ προθέσεις ἀλλὰ καὶ οἱ μέθοδοι πού ἀκολουθοῦν τὰ ὄργανα τῆς λογοκρατίας, προκειμένου νὰ ἐπιτύχουν τὴ ρήξη τῶν Ἑλλήνων μὲ τὴν ἐθνικὴν τους κληρονομιά. Ἐπιδιώκουν, γίνεται σαφές, νὰ πληξοῦν τὴν ἐγκυρότητα τῆς Γλῶσσας, ὥστε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο νὰ προκαλέσουν σύγχυση καὶ παραλογισμό στὸ Ἔθνος, ὥστε μόνο του ν' αὐτοεξοντωθῇ: *«Δεῦτε καὶ κατελθόντες συγχέωμεν αὐτῶν ἐκεῖ τὴν γλῶσσαν»*. Ἡ σύγχυση, ἐπομένως, τῆς Γλῶσσας — ἡ ὑπονόμευσή της δηλαδὴ ἀπ' τὴν «ἐκσυγχρονιστικὴ ἰδεολογία», πού τῆς ἐπιβάλλει σύγκρουση μ' ὅ,τι λόγοι καὶ ἀρχαῖκοι καὶ στροφή πρὸς ἐξωγενεῖς τρόπους καὶ ρυθμούς, ὅπως κι ἡ συκοφάντηση τῶν λέξεων διὰ τῶν λέξεων — δὲν ἀποτελεῖ νέαν ἐπινόηση καὶ «πολιτικὴ», ἀλλὰ παμπάλαια ὑπόθεση.

Ἦδη ἀπ' τὰ χρόνια τοῦ Θουκυδίδου ὑπάρχουν στοιχεῖα, πού μαρτυροῦν ὅτι τὸ σχέδιο εἶχε τεθεῖ σὲ ἐφαρμογὴ: οἱ «προοδευτικοὶ» πολιτικάντηδες καὶ τότε, ὅπως καὶ σήμερα, *«καὶ τὴν εἰωθυῖαν ἀξίωσιν τῶν ὀνομάτων εἰς τὰ ἔργα ἀντήλλαξαν τῇ δικαιοσίᾳ»*², πρᾶγμα πού σημαίνει ὅτι μετέβαλαν αὐθαίρετα τὴν καθιερωμένη σημασία τῶν λέξεων, διὰ τῶν ὁποίων δηλώνονται τὰ πράγματα. Ἔτσι, ἔλεγαν τὴν παράλογη τὸλμη *ἀνδρεία* καὶ τὴν ἀνανδρία *σωφροσύνη* τὴν τυφλὴ παραφορὰ *ἀρετὴ* καὶ τὴν... προδοσίαν *καθῆκον*... Ἀς μὴν λησμονοῦμε ὅμως, ὅτι καὶ τὰ χρόνια ἐκεῖνα οἱ παρενδυ(μα)τικοὶ Γεφυραῖοι Ἀριστογείτων καὶ Ἀρμόδιος ἐλατρεῦντο ὡς ἥρωες ἀπὸ τοὺς «προοδευτικοὺς» Ἀθηναίους, πρᾶγμα πού σημαίνει ὅτι οἱ φοινικιστὲς εἶχαν εἰσχωρήσει στὴν κρατικὴ μηχανὴ κι ἔπαιζαν τὸ ρόλο τους ἀποτελεσματικᾶς...

Στὰ χρόνια τοῦ Ἀλεξάνδρου τὰ κράτη, ὡς γνωστόν, καταργήθηκαν, τὰ σύνορα γκρεμίστηκαν καὶ ὑπὸ τὴν προστασία τοῦ νεαροῦ Ἑλληνος θεοῦ ἐνοποιήθηκαν πολιτικά, ἐμπορικὰ καὶ οἰκονομικὰ οἱ λαοὶ τῶν τριῶν ἡπείρων. Γιὰ τὴν ἀνετὴ ἐπικοινωνία καὶ συνεννόησή τους καθιερώθηκε ἀπ' τὸν Ἀλέξανδρο ὡς κοινὴ γλῶσσα ἡ Ἀττικὴ-Μακεδονικὴ διάλεκτος, ἡ ὁποία γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ καὶ μόνο ὀνομάστηκε κοινὴ ἢ καθομιλουμένη. Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ὡσαύτως οἱ «ἐλληνίζοντες» Ἰουδαῖοι συνέγραψαν τὰ πλείστα τῶν βιβλίων τῆς *«Παλαιᾶς Διαθήκης»*, ὅπου κατεχώρισαν τοὺς στόχους καὶ τὰ ὁράματα τῶν σιωνιστῶν, πού ἐν πολλοῖς ἐστιάζονται στὸ μῖσος τοὺς ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, ἐναντίον τῆς ἀνθρωπότητος γενικώτερα.

Λίγο ἀργότερα, στὰ Ρωμαϊκὰ χρόνια, οἱ Ἀσιανοὶ εἰσχώρησαν γιὰ καλὰ στὸν κρατικὸ μηχανισμό κι ἐπηρέαζαν τοὺς Ρωμαίους αὐτοκράτορες. Ἐκτοτε τὰ ὄργανα τῆς λογοκρατίας μποροῦσαν πιά ἄνετα νὰ κακοποιοῦν τὴ γλῶσσα καὶ *«νὰ εὐλογοῦν τὴν ἁμαρτίαν ὀνομάζοντάς την ἀρετὴ μέσα στίς ἐκκλησίες»*, ὅπως λέγει ὁ ποιητὴς τοῦ *«Ἀξίον ἔστι»*.

Τὴν ἐποχὴ τοῦ Βυζαντίου οἱ διαστρεβλωτὲς τῆς ἐλληνικῆς γλῶσσας, ἄνευ πλέον ἐνδοιασμῶν ἐπεδίδοντο ἀρχικὰ στὴν μαζικὴ παραχάραξη τῶν ἐννοιῶν τῶν λέξεων. Γρηγόριος ὁ Νύσσης, γιὰ παράδειγμα, συμβουλεύοντας τοὺς συνεργάτες του πρὸς τὴν κατεῦθυνση αὐτὴ, ἐπαινοῦσε καὶ πρόβαλλε ὡς πρότυπο τὸν Παῦλο, ὁ ὁποῖος *«οἶδε πρὸς τὸ δοκοῦν κεχρησθαι κατ' ἐξουσίαν τοῖς ῥήμασι καὶ τῷ ἰδίῳ»*

τῆς διανοίας εἰρμῶ προσαρμόζειν τὰς τῶν ρημάτων ἐμφάσεις, κἂν πρὸς ἄλλας ἐννοίας ἢ συνήθεια τὴν κατάχρησιν τῶν λέξεων φέρη»¹, πράγμα πού σημαίνει ὅτι ὁ πρῶτος τῇ τάξει τῶν ἀποστόλων ἤξερε νὰ χρησιμοποιοῖ τις λέξεις ὅπως τὸν βόλεψε, δίδοντάς τους τὰ νοήματα πού τὸν ἐξυπηρετοῦσαν· ὅ,τι ἀκριβῶς συνέβαινε δηλαδὴ καὶ μὲ τοὺς «προοδευτικούς» τοῦ Θουκυδίδη, πού προανέφερα... Τὴν ἴδια ἐποχὴ ὡσαύτως ἔγινε, καθὼς εἶναι γνωστό, προσπάθεια νὰ ἐπιβληθῇ ἡ Λατινικὴ διάλεκτος στὴν Αὐτοκρατορία, πράγμα πού ἀπέτυχε ὁμως... Εἶναι ἀδύνατο παρὰ ταῦτα νὰ διαφύγῃ τῆς προσοχῆς ἐνὸς σκεπτόμενου ἀνθρώπου, ὅτι οἱ «Ἅγιοι τῶν Σ(κ)λάβων», τῶν ἐλληνοφώνων Σλαύων, δίδαξαν καὶ ἐπέβαλαν σ' αὐτοὺς ἓνα τεχνητὸ ἀλφάβητο καὶ μιὰ τεχνητὴ γλῶσσα, πράγμα ἐντελῶς ἀκατανόητο... [Ἐὰν ἀδυνατῶ νὰ ἐννοήσω τοὺς Ἕλληνας νὰ μεταβαίνουν σὲ κάποια ἀποικία τους καὶ νὰ κατασκευάζουν γιὰ τὸ λαὸ αὐτὸ μιὰ ἄλλη γραφὴ καὶ μιὰ τεχνητὴ γλῶσσα, μὴ ἀγγλική...].

Περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου της ἡ Αὐτοκρατορία ἔτεινε νὰ ἐξελληνισθῇ. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ ὄργανα τῆς Διεθνούς Ἐξουσίας ἔστειλαν ἐναντίον της Ἕλληνας καὶ Σλαῦους, Φράγκους καὶ Σκλάβους, Γότθους καὶ Ἑνετοὺς, Χριστιανοὺς σταυροφόρους καὶ φανατικούς Μωαμεθανοὺς καὶ τὴν κατέλυσαν. Οἱ Ἕλληνες ὑποδουλώθηκαν στοὺς Τούρκους, στερηθέντες τοὺς πολιτικούς καὶ πνευματικούς τους ἡγέτες, πού, ὡς γνωστόν, κατέφυγαν στὴ Δύση. Ὅμως δὲν ἔχασαν τὸν ἐθνισμό τους καὶ διαφύλαξαν τὴν ἐθνικὴ τους κληρονομία, *«τὰ κόκκαλα τὰ ἱερά»*, ὅπως λέγει ὁ ποιητής. Ὁ Γεώργιος Πλήθων μποροῦσε νὰ τονώσῃ τὸ ἠθικὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ τοὺς βεβαιώσῃ ὅτι: *«Ἐσμεν Ἕλληνες τὸ γένος, ὥσπερ ἡ γλῶσσα καὶ ἡ πατρὶς παιδεία μαρτυροῦσι»*.

Ἡ δυστυχία τῆς σκλαβιάς τραυμάτισε τὸ ἠθικὸ τῶν Ἑλλήνων, πού, καθὼς ἤταν φυσικὸ, παραδόθηκαν στὴν ἐλπίδα καὶ ζητοῦσαν παρηγορίαν· πάθη, πού ἤλθε νὰ θεραπεύσῃ ὁ ξενιχάτος κόσμος τοῦ ἀσιατικοῦ παραμυθιοῦ... Κι ὁ κόσμος ὁμως τοῦ «ἀθώου» παραμυθιοῦ, πού μεθοδικὰ εἰσήγαγε ἡ λογοκρατία στὰ σπίτια τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων, προκειμένου ν' ἀντικαταστήσῃ καὶ νὰ ἐπισκιάσῃ τοὺς ἐξανθρωπιστικούς ἐλληνικοὺς μύθους, δὲν εἶναι ἀμέτοχος τῆς καταστρεπτικῆς μανίας ἐναντίον τῆς Γλώσσας. Ἡ μικρὴ Ἀλίκη στὴ χώρα τῶν θαυμάτων κάνει κι αὐτὴ τὰ δικά της «θαύματα», ἀφοῦ μπορεῖ νὰ δίνη στὰ ὀνόματα τις σημασίες πού αὐτὴ θέλει: *«ὅταν ἐγὼ χρησιμοποιοῦ μιὰ λέξη, ἡ λέξη αὐτὴ σημαίνει αὐτὸ πού ἐγὼ θέλω νὰ σημαίνῃ»*, λέγει... καὶ τὰ παιδιά τὴν μιμοῦνται.

3. Προετοιμασίες γιὰ τὸ καίριο χτύπημα.

Τὸν 15ο αἰῶνα, κι ἐνῶ τὸ ἔθνος σπαράζει κάτω ἀπ' τὸ ζυγὸ κι οἱ Ἕλληνες ἀναγκάζονται νὰ ἐκπατρίζωνται στὴν Εὐρώπη, ὁ γνωστὸς καρδινάλιος καὶ ἱεροεξεταστὴς Himenez de Cisneros σπεύδει νὰ ἐκμεταλλεῖται τὴν κατάστασι, κι ἐκδίδει καὶ διανέμει δωρεὰν στοὺς Ἕλληνες τῆς διασπορᾶς πλῆθος ἀντιτύπων τῆς *«Καινῆς Διαθήκης»*, τὴν ὁποία εἶχε μεταγράψῃ *«στὴ δημοτικὴ καὶ μάλιστα στὸ μονοτονικὸ σύστημα»*· κάτι πού ἔπραξε μὲ ἀπόλυτη ἀκρίβεια ἓναν αἰῶνα μετὰ κι ὁ πολὺς Γαλλο-εβραῖος πολιτικὸς Armand Richelieu, ὁ ὁποῖος ἐξέδωσε «γλωσσάριον» κι ἐγχειρίδια τῆς «δημοτικῆς γλώσσας» μὲ ἰδίωμα φραγκορρωμαϊκο...

Καὶ πάλι ἓναν αἰῶνα μετὰ οἱ χαλαστὲς «ξαναχτύπησαν»· ὁ ἐβραϊκῆς καταγωγῆς Ἰωσήφ Μοισιόδαξ, σχολάρχης τῆς ἐν Ἰασιῶ ἀκαδημίας, ἐξέδωσε τὶς σημειώσεις του πρὸς τοὺς σπουδαστὲς στὴ «μαλλιαρὴ» γλῶσσα, τὴν ὁποία καὶ δίδασκε ἐπίσημα...

Λίγα χρόνια πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 στὸ γλωσσικὸ προσκλήνιο ἐμ-

φανίστηκε ό 'Ιωάννης Βηλαράς, «μπεκτασής» και μυστικοσύμβουλος του 'Αλή Πασά, πού με τά έργα του «*Ρομεηκη γλωση*», «*Μηκρη ορμηνη γη τα γραματα κε ορθογραφη της Ρομεηκης Γλωσσας*» και «*λογοτοατος ταξηδηοτης*» προκάλεσε φοβερή άναστάτωση. Οί «άρχαιστές» τότε, πού από αντίδραση συσπειρώθηκαν και δημιούργησαν τó αντίπαλο δέος τών «χυδαϊστών», άσυναίσθητα έπαιξαν τó παιχνίδι του 'Εξουσιασμού και του πράκτορά του 'Ι. Βηλαρά. 'Ο διχασμός τών 'Ελλήνων κι ή «διχόνοια», τήν όποία αδιάκοπα μνημονεύει ό έθνικός ποιητής, δέν είναι καθόλου άσχετη με τó «γλωσσικό ζήτημα». 'Ο άνταγωνισμός τών αρχαιστών (Φαναριωτών) και τών χυδαϊστών ('Ελλαδιτών) έπεκτάθηκε σ' όλα τά μέρη της 'Ελλάδος και σ' όλους τούς τομείς, πράγμα πού έθεσε σέ κίνδυνο όλόκληρη τήν επανάσταση. Μάταια προσπαθούσαν οί μετριοπαθείς ('Α. Κοραής, Νεόφ. Δούκας, Ν. Θεοτόκης κ.ά.) νά συμφιλιώσουν τούς άλληλοσπαρασσόμενους φανατικούς γλωσσομάχους, προτείνοντάς τους τή μέση όδό ήτοι «*τήν χρήσιν της κοινής γλώσσης, της καθομιλουμένης, άποκαθαιρομένης σταδιακώς από τών βαρβάρων στοιχείων...*» (Α. Κοραής).

Τό «γλωσσικό ζήτημα» έτεινε νά λησμονηθί λίγα χρόνια μετά τήν άφιξη του 'Οθωνα. Τά πολιτικο-κοινωνικά προβλήματα πού προέκυψαν τó έπεσκίασαν... 'Επρεπε όμως νά διατηρηθί ζωντανό 'γι' αυτό και ή λογοκρατία ένεφάνισε κάποιον 'Αντώνιο Φατσέα, άτομο άμφιβόλου εθνικότητας, εκπαιδευτικό στά 'Επτάνησα, ό όποιος πρότεινε στούς άλλους εκπαιδευτικούς «...*νά γράφωσι χωρίς πνεύματα, χωρίς πάθη, χωρίς χρόνους... και με έναν τόνο, όπου πίπτει ή φωνή, όλα τά ι δια τού ιώτα, όλα τά ε δια τού ε ψιλου, όλα τά ο δια τού ομικρον...*» (Φ. 'Αργυριάδης, «*Η γραπτή μας γλώσσα και οί δολιοφθορείς της*, σελ. 15).

Τό σύστημα του Φατσέα τελειοποίησε ό 'Ιω. Ψυχάρης, γαμβρός του 'Ερ. Ρεβάν, ό όποιος κατέστη τó σύμβολο τών «χυδαϊστών». 'Ο Ψυχάρης έδωσε ένα πρότυπο χυδαίας γλώσσας με λεξιλόγιο έρανισμένο αύστηρά άπ' τή γλώσσα τών ανθρώπων τών λιμανιών, της άγοράς και τών χαλκείων. Τά επιχειρήματά του, όρμητικά και βίαια, ένέχουν πολύ φανατισμό και καθόλου πειθώ, μαρτυρούν δέ τήν άνεξέλεγκτη θέληση και τις ύπουλες σκοποθεσίες του. 'Ο έν λόγω συγγραφέας έλαβε τά πάθη και τις έκφράσεις τών κατωτάτων κοινωνικών τάξεων, τά ύπήγαγε εις άκαμπτους γραμματικούς κανόνες, πού δέν πηγάζουν άπ' τήν καθομιλούμενη γλώσσα του έθνους, άλλ' «*άπ' τή γλώσσα τών λουστρατζήδων και τών καϊκτσήδων, τών μπαξεβάνήδων και τών τσομπάνων*» κ.ο.κ., τούς όποιους κανόνες άξίωνε ν' άποδεχθί όλος ό 'Ελληνικός λαός... Τοιουτοτρόπως όλοι θά 'πρεπε νά όμιλούμε πλέον γιά τόν «'Ορφέ» και τόν «Παρθενό», γιά τή «ζήση» και τήν «κάκητα», γιά τó «διαβατήρ» και τά «ψώσια», ένώ παράλληλα θά 'πρεπε ν' άντικατασταθί ή πρόσκληση με τó κάλεσμα, ή έρευνα με τó ψάξιμο, ή παρέλευση με τó πέραςμα κι ή άπώλεια με τó χάσιμο...

'Η εμφάνιση όμως του Ψυχάρη στο «γλωσσικό» (= πολιτικό) προσκήνιο του τόπου συνδυάζεται και με τήν ίδρυση της «'Εθνικής 'Εταιρείας» (1880): «'Η 'Εθνική 'Εταιρεία πού συνεστήθη με τις όδηγίες τών 'Αγγλων φαβιανών και θεοσοφιστών σάν στόχους είχε τούς έξής: 1ον. Τό διχασμό της πνευματικής ή γεσίας του έθνους με τήν ύποκίνηση τεχνητής γλωσσικής διαμάχης μεταξύ δημοτικισμού και λογιωτατισμού και 2ον. Τήν πλήρη άποικιοποίηση του 'Ελληνικού κράτους... καθώς και τήν έξόντωση του ελληνικού πληθυσμού της 'Ανατολής. Στόχοι τούς όποιους πολύ πιθανόν ν' άγνοούσαν τά μέλη της 'Εταιρείας, άφού έδιναν όρκο ότι ποτέ δέν θά ζητήσουν νά μάθουν ούτε ποιοί τήν κυβερνούν ούτε πώς κυβερνάται» (Φ. 'Αργυριάδης, ό.π., σελ. 18-19). 'Οπως πάντως κι άν έχη τó πράγμα, είν' άδύνατο νά μήν συσχετίση κανείς τó ρόλο της «'Εταιρείας»

αὐτῆς μετὰ τὴν ἥττα τῆς ντροπῆς τοῦ 1897 οὐτε βεβαίως μετὰ τὸ γενικὸ πνεῦμα τοῦ Α' σιωνιστικοῦ συνεδρίου στὴ Βασιλεία τῆς Ἑλβετίας, ἀφότου ἐτέθησαν σὲ ἐφαρμογὴ τὰ περίφημα «*Πρωτόκολλα τῶν Σοφῶν τῆς Σιών*», τὸ 16ο ἄρθρο τῶν ὁποίων ἀναφέρεται σὲ θέματα ἐκπαίδευσης καὶ εἰδικώτερα στὴν κατάργηση τῶν κλασσικῶν σπουδῶν, τῆς ἱστορίας καὶ τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν*.

Στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνα μας ὁ ψυχαραρισμὸς ἔπαιξε καταλυτικὸ ρόλο στὴν πορεία τοῦ ἔθνους· τὰ ὄργανά του πέτυχαν νὰ φανατίσουν τοὺς Ἕλληνες, ποὺ καθ' ἐκαστὴν κατήρχοντο σὲ διαδηλώσεις καὶ συλλαλητήρια, ἐκδηλώσεις, ποὺ ὄχι σπάνια κατέληγαν καὶ σὲ σκοτωμοὺς ἀκόμη («*Εὐαγγελικά*» 1901, «*Ὁρεστικά*» 1903). Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ (1910) ἰδρύθηκε ἀπὸ τοὺς Α. Δελμούζο, Ἰ. Δραγούμη, Κ. Μελά, Δ. Σαράτση, Φ. Φωτιάδη, Μ. Τσιριμώκο κ.ἄ. ὁ γνωστὸς «*Ἐκπαιδευτικὸς Ὅμιλος*», στὸν ὁποῖο μετ' ὀλίγον χρόνον εἰσχώρησε ὁ Δημήτρης Γληνός, ὅργανο καὶ μέλος τῶν μυστικῶν ἐταιρειῶν τῆς Γαλλίας, ὁ ὁποῖος τὸν ἐξέτρεψε ἀπὸ τὴν πορεία, ποὺ ἔχαν χαράξει οἱ ἰδρυτές του.

Ἡ ἐποχὴ αὐτὴ ἀποτελεῖ ὄντως μιὰ θλιβερὴ ἐποχὴ: «*Οὐδέποτε τὸ ἑλληνικὸν δαιμόνιον κατήντησεν εἰς τοιαύτην ἀποχαύνωσιν, εἰς τοιοῦτον ἀφανισμόν. Τὸ ἑλλαδικὸν πνεῦμα ἀπεκρυσταλλώθη εἰς ἓνα ἀνυπόφορον βλακόπνευμα. Βλάξ τέλειος... ἓνα εἶδωλον διπρόσωπον σὰν τὸν Ῥωμαῖον θεὸν Ἰανόν: Μιστριώτης-Ψυχάρης!* Ἀπὸ τὴν μίαν ὄψιν δηλαδὴ ἀπολίθωμα βλακοδιδασκαλικοῦ μπαμπούλα κι ἀπ' τὴν ἄλλην ἀποκρυστάλλωμα μειδιάματος αὐταρέσκου βλακοκατεργάρι», παρατηρεῖ ὁ πορφόρος νέος Περικλῆς Γιαννόπουλος (*Νέον Πνεῦμα*, 11).

Οἱ προτάσεις τοῦ Δ. Γληνοῦ γιὰ τὴ «*θεραπεία τῆς ἀγγραμματοσύνης*», ποὺ δημοσιεύτηκαν στὸ περιοδικὸ «*Νέος Δρόμος*», εἶναι ταυτὲς μετὰ τοῦ Γάλλου «ἑλληνιστῆ» Λουὶ Ρουσσέλ, γι' αὐτὸ καὶ τὶς ἀντιπαραθέτω, ὥστε ὁ ἀναγνώστης νὰ βγάλῃ τὰ συμπεράσματά του:

ΛΟΥΙ ΡΟΥΣΣΕΛ:

«...*Γιατὶ νὰ κρατᾷ ἡ νεοελληνικὴ γλῶσσα τόνους καὶ πνεύματα... Ν' ἀπλοποιήσετε λοιπὸν τὸ πολὺπλοκο σύστημα τῶν τόνων καὶ τῶν πνευμάτων. Καλύτερα ὅμως ν' ἀπλοποιήσετε καὶ τὸ γενικὸ σύστημα τῆς ὀρθογραφίας. Καὶ καλύτερα ἀκόμη νὰ καταργηθοῦν τὰ ἑλληνικὰ στοιχεῖα... Ἡ μεταγραφὴ σὲ λατινικὰ στοιχεῖα εἶναι εὐκόλη, προστέτει καὶ τὰ μπ, ντ, γκ, ποὺ μετὰ τὸ ἀταίριαστο πιά ἑλληνικὸ γράψιμο εἶναι πότε b, d, g πότε mb, nd, ng...*».

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΛΗΝΟΣ:

«...*Ἡ σημερινὴ ἑλληνικὴ ὀρθογραφία δὲν μπορεῖ νὰ κρατηθεῖ. Οἱ λύσεις εἶναι τρεῖς: 1) Νὰ καταργηθοῦν οἱ τόνοι καὶ τὰ πνέβματα. Νὰ καταργηθοῦν τὰ διπλά σύμφωνα ἀπὸ παντοῦ. 2) Νὰ εἰσαγάγουμε τὴν φωνητικὴ ὀρθογραφία. 3) Νὰ πάρουμε τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο. Τὴν τρίτη λύση τὴν θεωροῦμε γιὰ τὴν καλύτερη, γιατί πρῶτα πρῶτα μᾶς εἰσάγει μορφικὰ στὴν οἰκογένεια τῶν ἑβρωπαϊκῶν λαῶν, ἔπειτα λύνει ὁλόκληρο τὸ ὀρθογραφικὸ πρόβλημα...*»⁵.

Ἀμέσως μετὰ τὴν εἰσχώρηση τοῦ Γληνοῦ στὸν «*Ε.Ο.*» τὰ ἰδρυτικὰ στελέχη τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο ἀπεχώρησαν, ἐνῶ πλῆθος ἄλλων «προοδευτικῶν-εὐρωπαϊστῶν» μετὰ πρωτοπόρες παιδαγωγικο-διδασκτικὲς ἀντιλήψεις (ποὺ τὶς διδάχτηκαν στὴν Εὐρώπη...) ἔσπευσαν νὰ πληρώσουν τὰ κενά. Ὅπως κι ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἓνα εἶναι βέβαιο: ὅτι ὁ «*Ε.Ο.*» ἐξαπέλυσε κλίμα τρομοκρατίας ἀφ' ἑνὸς καὶ προπαγάνδας ἀφ' ἑτέρου, ἔτσι ὥστε «οἱ διδάσκαλοι, ποὺ δὲν ἐγνώριζον τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν κι οὐτε ἐπίστευον εἰς αὐτήν, ὑπεχρεοῦντο νὰ τὴν διδάξουν. Ἄλλοι πάλιν ἐκ φόβου πρὸς τοὺς διοικοῦντας τότε τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν κι ἄλλοι ἀπὸ ὑστεροβουλίαν προσεποιοῦντο τοὺς ὁπαδοὺς αὐτῆς...»⁶. Ὁ «*Ε.Ο.*» θεωρήθη-

κε άλλωστε πολιτικός παράγοντας, τοῦ ὁποῖου οἱ πτωχοὶ δάσκαλοι νόμισαν, ὅτι ἔπρεπε νὰ κερδίσουν τὴν εὐνοία, γι' αὐτὸ κι ἄρκετοὶ προθυμοποιήθηκαν νὰ γραφοῦν μέλη στὸ σωματεῖο... «Τὸ θέαμα, τὸ ὁμολογῶ, τῶν προσερχομένων εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Ε.Ο. ἦτο κυριολεκτικῶς ἐλλεινὸν κι ἀπογοητευτικόν», παρατηρεῖ ὁ Μ. Τσιριμῶκος (ιδρυτικὸ στέλεχος τοῦ «Ε.Ο.» καὶ ὑπουργὸς παιδείας στὴν κυβέρνηση Βενιζέλου). «...Δηλωτικὰ τῆς χαλαρώσεως τῶν συνειδήσεων εἶναι καὶ τὸ ψήφισμα τῶν δημοδιδασκάλων Πειραιῶς (1919), οἵτινες ὑπερθερματίζοντες εἰς τὴν γλωσσικὴν μεταρρύθμισιν, ἐζήτησαν ἀπλοποιήσιν τῆς ὀρθογραφίας καὶ κατάργησιν τῶν τόνων... ἀλλὰ καὶ τὸ ἔγγραφον-ψήφισμα τῶν ἐπιθεωρητῶν («τὸ ἱστορικὸ ἔγγραφο», ὅπως τ' ὀνόμασε ὁ Γληνός), διὰ τοῦ ὁποῖου ἐδήλωσαν συλλήβδην οὐ μόνον ὑποταγὴν εἰς τὴν δημοτικὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ὀλοσχερῇ κατάργησιν τῶν τόνων καὶ τῶν πνευμάτων... Ἐννοεῖται, ὅτι μέχρι τότε (24-5-1919) οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν εἶχε διατυπώσει γνώμην ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς, πολλοὶ δ' ὑπηρετοῦντες καὶ σήμερον, θεραπεύουσιν μετ' ἴσης θερμῆς τὴν καθαρεύουσαν, πρᾶγμα ποῦ σημαίνει ὅτι ἐγένετο ἀναγκαστικὸς προσηλυτισμὸς» (Χρ. Λέφας, «Ἱστορία τῆς Ἑκπαιδεύσεως», σελ. 449 κ.έ., ἐκδόσεις Ο.Ε.Σ.Β., Ἀθῆναι 1942).

Λίγα χρόνια μετὰ (1926) «ὁ Ε.Ο. ἀπεκαλύφθη, κατηγγέλθη καὶ διελύθη. Ἀπεκαλύφθη ὅτι ὁ σκοπὸς του ἦτο ὄχι ὁ φανερός, ὁ γλωσσικός, ἀλλ' ὁ ἀνομολόγητος: Ἡ ῥῆξις μετὰ τὴν ἐθνικὴν παράδοσιν» (Παν. Κ. Γεωργούντζος, Πρόεδρος τῆς Ἑταιρείας Ἑλλήνων Φιλολόγων, περιοδ. «Πλάτων» τόμος 40ος 79-80).

Ὁ Ε.Ο. διαλύθηκε, λοιπόν, κατόπιν τοῦ δριμύτατου «κατηγορώ» τοῦ Ἀλ. Δελμούζου. Ὁ Διεθνὴς Ἐξουσιασμὸς στὴ θέση τοῦ Γληνοῦ, ποῦ «ξεσκεπάστηκε», ἔχρισε ἄλλους ἀμοραλιστές, διψασμένους γιὰ δόξα καὶ προβολή, ὅπως γιὰ παράδειγμα τὸν Ἰω. Κακριδῆ⁷ — ἄνθρωπο με «δημοκρατικὲς-προοδευτικὲς ἰδέες, τίς ὁποῖες ἀπέκτησε ὡς σύμβουλος τῆς 4ης Αὐγούστου» (Γιάννης Κορδάτος, «Ἡ ἱστορία τοῦ γλωσσικοῦ μας ζητήματος») — ἢ τὸν Εὐ. Παπανοῦσο — ἐπίσης μεταξικὸ «δημοκράτη» (Ρένος Ἀποστολίδης, «Τὰ Νέα Ἑλληνικά», τ. 12, Δεκέμβριος 1966, σελ. 889), ποῦ ἦταν πρόθυμος, λέει, νὰ ἐτοιμάσῃ τὰ νέα μαθητικὰ βιβλία καὶ στὰ σανσκριτικὰ ἀκόμη, ἄρκει βέβαια νὰ τοῦ τὸ ἔλεγε ἡ νόμιμη (προπαντός!) κυβέρνηση... — ποῦ ἀνέλαβαν τὴν προώθηση τοῦ θεάρεστου ἔργου...

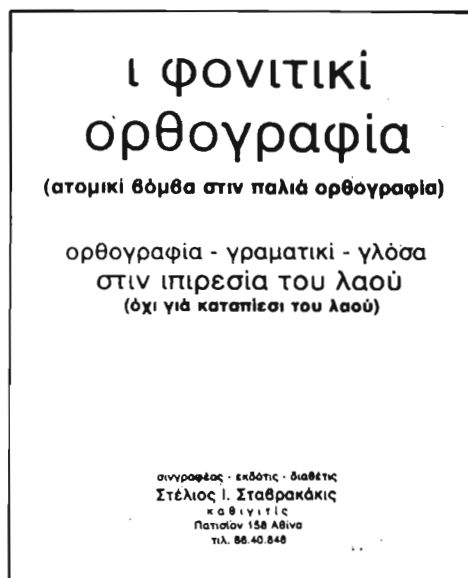
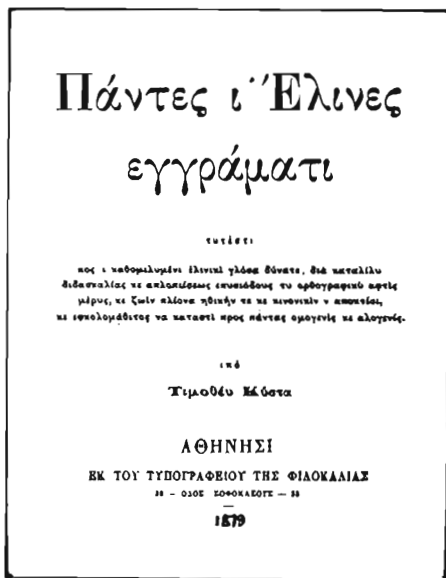
4. Οἱ βάρβαροι πρὸ τῶν πυλῶν.

Ἀπὸ τὸ 1930 μέχρι τὸ 1982, ποῦ πραγματοποιήθηκε τὸ «πραξικόπημα τοῦ μεταμεσονυχτίου», οἱ μισέλληνες ἐργάζονται ἐντατικὰ καὶ μεθοδικὰ, προκειμένου νὰ καταφέρουν τὸ ὀριστικὸ χτύπημα. Ἦδη τὸ «γλωσσικὸ ζήτημα» εἶχε πλέον πολιτικοποιηθῇ κι οἱ ἐκάστοτε κυβερνήσεις ἀντὶ ὁποιασδήποτε ἄλλης πολιτικῆς ἔκαναν γλωσσικὴν τοιαύτην, πότε αὐξάνοντας τὸν βαθμὸ δημοτικισμοῦ εἰς βάρος τῆς καθαρεύουσας καὶ πότε ἐλαττώνοντάς τον, πότε ἐπιβάλλοντας στὰ σχολεῖα τὰ «κοπρικίστικα» καὶ πότε τὰ «κορα(η)κίστικα», πότε ζαλίζοντας τοὺς μαθητὲς μεν σοφολογιώτατες «ἐλληνικοῦρες» καὶ πότε με «μαλλιαρισμοὺς».

Πέραν αὐτῶν ὅμως συνέβησαν καὶ τὰ ἑξῆς: Τὸ Κ.Κ.Ε., ποῦ μέχρι τὸ 1945 ἐπέβαλλε στὰ ὄργανά του τὴν χρῆση «ἀπατρίστου καθαρευούσης», ἔνα πρωινὸ ἐντελῶς περίεργα κυκλοφόρησε τὸν «Ριζοσπάστη» μαλλιαριστί. Ὁ ἑβραϊκῆς καταγωγῆς ὡσαύτως Ἑλισσαῖος Γιαννίδης κυκλοφορεῖ τὰ «Γλωσσικὰ Πάρεργά» του ἐπίσης στὴ μαλλιαρή, ὅπου ἐπισημαίνει τοὺς «παραλογισμοὺς τῶν Νεοελλήνων στὴν ὀρθογραφία», προτείνοντάς τους νὰ καθιερώσουν τὴν φωνητικὴ ὀρθογραφία... Ὅμως κι ἀπ' τὴ Σουηδία μᾶς ἔφθασαν συμβουλές: Ὁ ἀμφιβόλου ἐθνικότητος Μεσεμβρινὸς (Ἀντ. Μυστακίδης) ἐκδίδει γιὰ λογαριασμό μας τὰ «Τετράδια τοῦ Ρήγα» στὴν ψυχαρακὴ γλῶσσα, προτείνοντάς μας τὴ χρῆση τῶν λατινι-

κῶν στοιχείων b, d, g ἀντὶ τῶν συμπλεγμάτων μπ, ντ, γγ, γκ. Ἐν τῷ μεταξύ στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴ «σωτηρία μας» εἰσέρχονται πλέον κι ἡ Ἀμερικὴ κι ἡ Αὐστραλία, ὅπου οἱ καθηγητές, καὶ στὰ τμήματα νεοελληνικῶν σπουδῶν ποὺ διηύθυναν, Δ. Σωτηρόπουλος καὶ John Burke ξεθάβουν τὴ γλῶσσα τοῦ Ψυχάρη καὶ τὴ διδάσκουν μονοτονικά. Τὸ ἴδιο πράττει ἄλλωστε καὶ στὴ Γερμανία ὁ Hans Eideneier κ.ο.κ.

Στὴν Ἑλλάδα ὡσαύτως συμβαίνουν καὶ τὰ ἐξῆς κωμικοτραγικά: Τὸ δημοσιογραφικὸ συγκρότημα Βελλίδη τῆς Θεσσαλονίκης καταργεῖ τοὺς τόνους καὶ στὴν ἔντονη συλλαβὴ τῶν λέξεων τοποθετεῖ ἓνα τριγωνάκι —τρόπος τονισμοῦ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Τσοπανάκη καὶ Κακριδῆ. Ἐντελῶς περιέργα ὡσαύτως οἱ ἀγορὲς κατακλύστηκαν ἀστραπιαῖα ἀπὸ γραφομηχανὲς καὶ κομπιούτερς, ποὺ δὲν διέθεταν στοιχεῖα τονισμοῦ— σημάδι ὅτι κάποιοι ποὺ γνώριζαν «πρὶν ἀπὸ μᾶς γιὰ μᾶς» τὸ ὑπέδειξαν στὶς βιομηχανικὲς αὐτὲς ἑταιρεῖες. Κάποιος «καθιγίτης» τέλος Στέλιος Ι. Σταβρακάκις ἐκδίδει τὸ ἀνεκδιήγητο ἔργο του «*ι φονιτικὴ ὀρθογραφία*», τὸ ὁποῖο, τί σύμπτωση, ἀποτελεῖ ἀντιγραφή τοῦ Ἀγγλο-εβραίου Τιμοθέου Κύστα (τὰ ἐξώφυλλα τῶν δύο βιβλίων παραθέτω σὲ φωτοτυπίες).

Ἀξίον περιέργειας εἶναι καὶ αὐτὸ ποὺ συνέβη στὴν Κρήτη. Τὸ 1977 λοιπὸν μιὰ Χανιώτισσα, ἀπ' αὐτὲς ποὺ 'χουν γεμίσει τὴν ἀγορὰ πνεύματος μὲ σωροὺς «κόπρου τοῦ Αὐγείου», «ἀνακάλυψε» τὴν «ἀνακάλυψη» τοῦ Βηλαρά, ποὺ τοῦ τὴν εἶχε «ἀνακαλύψει» ἡ Μεγάλῃ Στοᾷ τῶν Μπεκτασήδων. Κρίνοντας ἡ συγγραφεὺς ὅτι ἡ ἐφευρεσὴ τῆς εἶναι σωτήρια γιὰ τὸ λαὸ καὶ μοναδική, πρότεινε τὰ ἐξῆς: «Γι' αὐτὸ κέ ζητῶ ἀπὸ το ἑλληνικὸ κράτος να νομημοποιηθῇ ὡς νέα ἑλληνικὴ γλῶσσα διὰ να γήνη μετὰ δεθινές. Που πηστέβο να τὴν δεχτοῦν μακρὴ κε μεγάλῃ» («ἐνα βηβλήο αληότῃκο απ ταλα», Χανιὰ Κρήτης 1978).

Τὸ «ελληνικό» κράτος δὲν τὴν «*νομημοποίησε* *ος νέα ελληνική γλῶσσα*» μὲν, τουλάχιστον μέχρι στιγμῆς, ὅμως τὴ συγγραφέα τὴ βράβευσε, καὶ διὰ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου τῆς ἀπένειμε **δίπλωμα εὐρεσιτεχνίας**. Ἐνῶ παράλληλα καὶ ἡ ΟΥΝΕΣΚΟ, γνωστὸ ὄργανο τοῦ σιωνισμού, βράβευσε τὴ μεγάλη ἐφευρέτρια ἐν Παρισίοις...

5. «Ὁ ἐνταφιασμός τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν».

Τὸ 1975, ὡς γνωστόν, ὁ τότε Ὑπουργὸς Παιδείας Γ. Ράλλης, κατὰ τὰ λεξικά Νορμανδικῆς ἢ Ἀλβανικῆς καταγωγῆς, κατήργησε ὀριστικά τὴ διδασκαλία τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν καὶ τῆς καθαρευούσης, ἐμπλεως δὲ θριάμβου μᾶς πληροφορήσε ἀπὸ τηλεοράσεως ὅτι «*σήμερα ἐνταφιάστηκαν τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικά...*»!

Οἱ ὀρδὲς τῶν βασιβουζούκων ὅμως δὲν ικανοποιήθηκαν. Γι' αὐτὸ κι ἓνα ἔτος μετὰ, κάτω ἀπ' τὴν πίεση τῆς ομάδας Κακριδῆ, Τσοπανάκη, Φόρη καὶ Πολίτη, ὁ βουλευτὴς τοῦ ΠΑΣΟΚ Ἀπ. Κακλαμάνης ἔθεσε καὶ πάλι «*πρόβλημα γλώσσας*» στὴ Βουλὴ, ζητώντας τὴν κατάργηση τῶν τόνων καὶ ἀπλοποίηση τῆς ὀρθογραφίας. Ἀπαντώντας στὴν ἐρώτηση τοῦ βουλευτῆ αὐτοῦ ὁ ὑπουργὸς Ράλλης εἶπε τότε τὸ ἐξῆς ἀνεπανάληπτο: «*Δὲν εἶναι ἀκόμη καιρὸς*» (!!!), ἐνῶ ὁ ὑφυπουργὸς Καραπιτέρης συμπλήρωσε: «*Ἐφ' ὅσον μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου ἀντιληφθοῦμε, ὅτι εἶναι δυνατόν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα νὰ μὴν προκαλέσῃ ἀντίδρασιν, τὴν ὁποίαν ἐμεῖς ἰδιαιτέρως προσέχομεν, θὰ καθιερώσωμεν τὴν κατάργησιν τῶν τόνων...*» (Πρακτικά τῆς Βουλῆς, συνεδρ. ΡΙΑ' καὶ ΡΙΒ', σελ. 4116 ἐπ. καὶ 4161-4172 ἀντίστοιχα).

6. Τὸ Πραξικόπημα τοῦ Μεταμεσονυχτίου.

Ἡ ἀνοδος στὴν Ἑξ-ουσία τοῦ ΠΑΣΟΚ τὸ 1981 σήμαινε βέβαια πραγματοποίηση «*ἀθλῶν*» ποὺ οἱ προκάτοχοί τους δὲν μπορούσαν νὰ ἐπιτελέσουν. Ὁ Ράλλης κι ὁ Καραπιτέρης, καθὼς εἶδαμε, ἂν καὶ ἐπιθυμοῦσαν τὴν κατάργηση τῶν τόνων καὶ τὴν εἶχαν στὸ πρόγραμμά τους, ἐν τούτοις δὲν τὴν τολμοῦσαν, ὑπολογίζοντας στὴν ἀντίδραση τῶν μελῶν, φαντάζομαι, τοῦ κόμματος. Ἄλλωστε ἤξεραν νὰ περιμένουν... Νὰ περιμένουν τὴ στιγμή τῆς παντελοῦς ἠθικοπνευματικῆς παρακμῆς, τοῦ «Μεγάλου Ὑπνου». Τὸ ΠΑΣΟΚ ὅμως, νέο στὰ πράγματα καὶ ἄπειρο, καθὼς ἀπολογήθηκε, ἀλλὰ καὶ πλῆρες φανατισμοῦ καὶ ἀλαζονείας, ἀκάθεκτο προχώρησε στὴν ἐκτέλεση τῶν «*ἀνῶθεν ἐντολῶν*». Ἐντελῶς αἰφνίδια, λοιπόν, χωρὶς νὰ ζητηθῇ ἀπὸ κανένα βουλευτὴ καὶ χωρὶς νὰ ἐνημερώσῃ κανέναν, εἰσήγαγε πρὸς ψήφιση στὴ Βουλὴ τὴν «*τροπολογία*» τῆς καταδίκης τῶν τόνων τὸ μεσονύκτιο τῆς 11-1-1982 ὡς ἐπουσιῶδες θέμα, ἀφοῦ τὸ εἰσήγαγε ὡς ἄρθρο τῆς προσκολληθείσας σὲ κάποιον νόμο, ποὺ ἀφοροῦσε στὴν «*κύρωση τῆς ἀπὸ 1-11-1981 πράξεως τοῦ Π.Δ., περὶ ἐγγραφῆς μαθητῶν στὰ Λύκεια τῆς Γενικῆς, τῆς Τεχνικῆς καὶ τῆς Ἑπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως*»!!!

Στὴν ἐν λόγω συνεδρίαση τῆς Βουλῆς ὁ τότε κοινοβουλευτικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Ἀξιωματικῆς Ἀντιπολιτεύσεως καὶ νῦν πρωθυπουργὸς Κωνσταντῖνος Μητσοτάκης παρενέβη τρεῖς φορές, ζητώντας ν' ἀναβληθῇ ἡ συζήτηση τοῦ μείζονος ἐθνικῆς σημασίας θέματος αὐτοῦ, προκειμένου νὰ δοθῇ ὁ χρόνος, ὥστε νὰ προετοιμαστοῦν οἱ βουλευτές. Ὅμως εἰς μάτην! Τὸ ΠΑΣΟΚ ἦταν ἀποφασισμένο, γι' αὐτὸ κι ὁ Κ. Μητσοτάκης ἀπεχώρησε τῆς αἵθουσας μετὰ τῶν βουλευτῶν τῆς Ν.Δ. Ὡς σημειωθῇ ὅτι καὶ ἡ κ. Δαμανάκη, κοινοβουλευτικὴ ἐκπρόσωπος τότε τοῦ Κ.Κ.Ε., ματαιῶς ζήτησε τὴν ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως τοῦ θέματος αὐτοῦ, μὲ τὸ αἰτιολογικὸ ὅτι «*τὸ σῶμα ἔχει κουρασθεῖ*», δηλαδὴ ρογχάζει... (Πρακτικά

της Βουλής, 11-1-1982, σελ. 456).

Τοιουτοτρόπως λοιπόν πραγματοποιήθηκε το «Πραξικόπημα του Μεταμεσονυκτίου» της 11ης Ιανουαρίου 1982. Τοιουτοτρόπως απέκοπη ο ομφάλιος λώρος που ένωνε την ελληνική γλώσσα διαχρονικά, έδω και 2.500 χρόνια όσον αφορά στους τόνους, δεκάδες χιλιετίες όσον αφορά στη Γραμματική και τη Σύνταξη. Έρήμην του Έλληνικού Έθνους, έρήμην των έννέα δεκάτων των βουλευτών, μπαμπέσικα και ύπουλα, σέ ώρα που τα πάντα κοιμούνται εκτός βεβαίως των «λύκων» και των ...φαντασμάτων. Το περιβόητο άρθρο 2, που τεχνηέντως προσεκολλήθη σ' έναν άσχετο και ήσσονος - μηδαμινής σημασίας Νόμο, ψηφίστηκε τελικά σύμφωνα με δήλωση του Παν. Κανελλόπουλου, από όχι περισσότερους των 30 άσχετους και προπαντός ρογχάζοντες βουλευτές...

7. 'Απηχήσεις και γεγονότα.

Μετά την δημοσίευση του νόμου που καταδικάζει τα πνεύματα και τους τόνους άρχισε ένας πραγματικός διωγμός έναντιον παντός λογίου γλωσσικού τύπου και αρχαϊκού στοιχείου. Έξαπολύθηκε πνεύμα τρομοκρατίας απ' τους κομματικούς εγκαθέτους που 'χαν καταλάβει τον κρατικό μηχανισμό, ώστε ούδεις υπάλληλος κι ιδιαίτερα εκπαιδευτικός να τολμήση ν' αντιδράση ενεργητικά ή και παθητικά έστω. (Και σήμερα ακόμη, πληροφορούμαι, κάποιος διοικητής οργανισμού επιστρέφει τα έγγραφα υπαλλήλου του, που χρησιμοποιεί την πολυτονική γραφή, με την ένδειξη «ή γραμματική έχει αλλάξει πρό πολλού», ενώ τα έγγραφα ενός παρακειμένου «φοινικιστού», που χρησιμοποιεί τα λατινικά στοιχεία b, d, g στη θέση των αντίστοιχων συμπλεγμάτων, περνούν απαρατήρητα). Έν τω μεταξύ πλήθος βιβλίων μαθητικών απέσύρθησαν άρον-άρον και κατεστράφησαν μετά μανίας, προκειμένου ν' αντικατασταθούν μ' άλλα, γραμμένα με το μονοτονικό σύστημα, επιβαρύνοντας έτσι τον προϋπολογισμό του Κράτους με πολλές εκατοντάδες εκατομμυρίων, ενώ παράλληλα άρχισε μιá βιαστική μεταγραφή των βασικών νόμων του Κράτους στη μονοτονική δημοτική, ώστε να δημιουργήσουν τετελεσμένο...

Ο Κορνήλιος Καστοριάδης έρωτώμενος για τη γλώσσα και την παιδεία, όπως διαμορφώθηκαν με τις κρατικές παρεμβάσεις κατόπιν εισηγήσης των γνωστών κυκλωμάτων, με όργίλο ύφος είπε μεταξύ άλλων και τα εξής:

«(...) "Αν δέν θέλετε, κύριοι του ύπουργείου, να κάνετε φωνητική όρθογραφία, τότε πρέπει ν' αφήσετε τους τόνους και τα πνεύματα, γιατί αυτοί που τους βάλανε ήξεραν τί κάνανε. Δέν υπήρχαν στα αρχαία ελληνικά, γιατί απλούστατα υπήρχαν μέσα στις ίδιες τις λέξεις. Αυτοί οί Κριαράς και οί άλλοι, τα κτήνη τα τετράποδα που έκαναν αυτές τις μεταρρυθμίσεις — αυτό παρακαλώ να γραφεί στις έφημερίδες — δέν ξέρουν τί είναι γλώσσα. Δέν ξέρουν αυτό που γνώριζε ή κόρη μου στα τρία της χρόνια. Μάθαινε μιá λέξη και μετά έψαχνε για τις συγγενείς της. Αυτό είναι μιá γλώσσα. Ένα μάγμα, ένα πλέγμα, όπου οί λέξεις παράγονται οί μόν από τις δέ, όπου οί σημασίες γλιστράνε από τη μία στην άλλη, είναι μιá οργανική ενότητα, από την όποία δέν μπορείς να βγάλεις και να κολλήσεις πράγματα, δύναμι μιáς ψευτοκυβέρνησης, καθισμένος σ' ένα γραφείο στο ύπουργείο Παιδείας. Η κατάργηση των τόνων και των πνευμάτων είναι ή κατάργηση της όρθογραφίας, που είναι τελικά ή καταστροφή της συνέχειας. Ήδη τα παιδιά δέν μπορούν να καταλάβουν Καβάφη, Σεφέρη, Έλύτη, γιατί αυτοί είναι γεμάτοι από τον πλούτο των αρχαίων ελληνικών. Δηλαδή, πάμε να καταστρέψουμε ό,τι κτίσαμε. Αυτή είναι ή δραματική μοίρα του σύγχρονου ελληνισμού».

(Έ Από διάλεξη του φιλοσόφου με θέμα «Το πρόβλημα της δημοκρατίας σήμερα», 16-2-1989, Βόλος)

Ἀκολούθησαν πλῆθος διαμαρτυρίες, καταγγελίες, προσφυγές ἀπὸ διάφορους φορεῖς καὶ πρόσωπα, ἀλλὰ χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ἡ Κυβέρνηση ἀδιαφόρησε παντελῶς πιστεύοντας ὅτι μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου, μὲ τὸν ἐξαναγκασμὸ καὶ τὴν τρομοκράτηση τῶν ὑπαλλήλων, μὲ τὴν καλλιέργεια τῆς ιδέας πὼς δὲν θὰ ὑπάρχουν πλέον γραφομηχανές, ἐκτυπωτήρια, μὰ καὶ τυπογράφοι, τάχα, πολυτονιστές, μὲ τὴν ἄρνηση τοῦ κράτους ν' ἀγοράζῃ καὶ νὰ ἐνισχύῃ συγγραφεῖς ποὺ χρησιμοποιοῦν τὸ πολυτονικό, θὰ ἐπιτύγχανε τὸ ποθοῦμενο ἀποτέλεσμα.

8. Σκέψεις καὶ συμπεράσματα.

α. Μελετώντας κανεὶς προσεκτικὰ τὴν ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους, «*τοῦ καλλίστου καὶ ἀρίστου ἐπ' ἀνθρώπους*» (Πλάτων), εὐκόλως ἄγεται στὸ συμπέρασμα, ὅτι μέσα στὴν μακροτάτη ἱστορικὴ του πορεία πολλάκις δυστύχησε νὰ στερηθῇ γιὰ μεγάλα χρονικὰ διαστήματα καὶ τὴν πολιτικὴ καὶ τὴν θρησκευτικὴ καὶ τὴν πνευματικὴν ἡγεσίαν του... Μολαταῦτα ἐπέζησε τοῦ χρόνου καὶ νίκησε τὶς παντὸς εἶδους ἀντιξοότητες, ἔχοντας μοναχὸ τοῦ σημείου ἀναφορᾶς «*τὰ κόκκαλα τὰ ἱερά*» τῶν προγόνων του, «*τῶν πρὸ τῆς νῦν γενέσεως*», προγόνων του (Ἀριστοτέλης), τὴν μόνην ἀναλλοίωτη κληρονομιά, ποὺ ἀποτελεῖ «*τὸν τελειότερο ἄθλο καὶ τὴν μεγαλύτερη ἐποποιία τοῦ Ἑλλήνος ἐγκεφάλου*» (Δ.Ι.Λ., «*Δαυλός*»), τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα. Οἱ «*ὄρνεοκέφαλοι*» ὅμως «*χαγᾶνοι κι οἱ νεκρόσιτοι σκυλοκοῖτες ποὺ κοπροκρατοῦν τὸ μέλλον*» (Ἄ. Ἐλύτης) τὸ ἀντελήφθησαν, γι' αὐτὸ καὶ μ' ὅλες τους τὶς δυνάμεις ἐπιχειροῦν τὸν ἐνταφιασμὸ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας.

β. Ὄταν, σύμφωνα μὲ τὸν Ἡρόδοτο, οἱ ἀγγελιαφόροι τοῦ Ξέρξη ζήτησαν ἀπ' τοὺς Ἑλλήνες «*γῆν καὶ ὕδωρ*», οἱ τελευταῖοι τοὺς θανάτωσαν, λέει, ὄχι γιὰ κανένα ἄλλο λόγο, ἀλλὰ γιατί τόλμησαν — ἂν καὶ τὸ γινώριζαν — νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν ἐλευθεροποιὸ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα γιὰ δουλοποιοὺς σκοποὺς. Διερωτῶμαι, λοιπόν, πὼς μπορεῖ νὰ ἐρμηνεύσῃ κανεὶς τὴ στάση τοῦ Νεο«*ελληνικοῦ*» κράτους, ποὺ δὲν θανατώνει τοὺς ὕβριστές, ἀλλὰ τοὺς βραβεύει ἐπιπλέον καὶ τοὺς προωθεῖ στὰ ἀνώτερα ἀξιώματα; Καὶ τὸ χειρότερο πὼς νὰ ἐρμηνεύσῃ κανεὶς τὴ συνεργία τοῦ κράτους στὴν ἐθνοφώρα αὐτὴ ἐπιχείρηση;

γ. Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ γραφή, σύμφωνα μὲ τὶς ἀποδείξεις-βόμβες τοῦ ἀείμνηστου Ἡ. Τσατσόμοιρου, δὲν εἶναι συμβατικὴ γλῶσσα, ἀλλὰ δημιουργημὰ τῆς Ἑλληνίδος φύσεως καὶ τῶν φυσικῶν — μὴ διεστραμμένων — ἐγκεφάλων τῶν Ἑλλήνων. Κάθε γράμμα της, λοιπόν, καὶ κάθε σημεῖο σημαίνει, ἀποτελεῖ μοναδικὸ σήμαντρο, ποὺ ὁδηγεῖ τοὺς «*εἰδότας φῶτα*» στὸ δρόμο τῆς αὐτογνωσίας καὶ τῆς αὐτοτελείωσης. Οἱ σατανιστές, πού, καθὼς εἴπαμε, κοπροκρατοῦν τὸ μέλλον, μὴ μπορῶντας νὰ κυβερνήσουν κανονικοὺς ἀνθρώπους δὲν ἔχουν παρὰ νὰ καταστρέψουν τὰ σήματα αὐτά, ποὺ «*φέρουσιν τοὺς ἀνθρώπους ὅσον τ' ἐπὶ θυμὸς ἱκάνοι*» (Παρμενίδης). Καὶ σήματα λέγοντας, δὲν ἐννοοῦμε παρὰ τὶς λέξεις καὶ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ὀργανώνονται στὸ λόγο. Αὐτὰ τὰ δυὸ στοιχεῖα ἀκριβῶς προσπαθεῖ νὰ πλήξῃ ἡ λογοκρατία· δηλαδὴ τὸ ἔτυμον τῶν λέξεων — κι ὅπως ἐξελιχθῇ ἡ γλῶσσα, ὁ τόνος ἀποτελεῖ καὶ στοιχεῖον ἐτυμολογίας — καὶ τὴ σύνταξή τους, εἴτε καταργῶντας προθέσεις καὶ συνδέσμους, εἴτε εἰσάγοντας ἀτελώνιστες ξενικὲς φράσεις σὲ μετάφραση, εἴτε καταργῶντας τὰ διπλά σύμφωνα, εἴτε ἀντικαθιστώντας ἄλλα ἀντ' ἄλλων...

δ. Ἡ κατάργηση τοῦ τονισμοῦ τῶν λέξεων κι οἱ λοιπὲς «*ἀπλοποιήσεις*» ποὺ εἰσήγαγαν στὴ γλῶσσα ὁδήγησαν τὴν οὕτως ἢ ἄλλως χρεωκοπημένη ἀνελληνιστὴ παιδείαν μας στὸ χεῖλος τοῦ γκρεμοῦ, ὅπως ὁμολόγησαν κι οἱ ἴδιοι οἱ μεταρρυθμιστές διὰ στόματος Φ. Κακριδῆ, ἐνῶ τὸ γλωσσικὸ αἶσθημα τοῦ λαοῦ ἐκβαρ-

βαρίσθηκε, όπως άλλος «προοδευτικός» ομολόγησε (ό Γ. Ράλλης). Μπροστά στην ομολογημένη αυτή άποτυχία αλλά και τη γενική κατακραυγή (άκαδημαϊκών, νομπελιστών, συγγραφέων, φιλολόγων, δασκάλων κι ανωνύμου λαού) ό τότε ύπουργός Παιδείας Άντώνης Τρίτσης (1987) «τόλμησε» νά ταχθῇ ύπέρ τών Έλληνικών (όχι τών αρχαίων αλλά τών μῆ άνελληνικών) και νά συγκαλέση κάποια έπιτροπή, προκειμένου νά μελετήσουν τρόπους «διαχρονικής διδασκαλίας τῆς Γλώσσας». Σέ μιὰ εὐνομούμενη, δημοκρατική χώρα όλοι θά περιμένουν νά έπευφημηθῇ ό Ύπουργός. Κι όμως έδώ στην Έλλάδα ό ύπουργός πού τόλμησε νά μιλήση περί ελληνικών «ανάδομήθηκε», χλευάστηκε, ύβρίσθηκε κ.ο.κ. Τά όργανα τῆς λογοκρατίας και τοῦ μισελληνισμού έπί μέρες σφυροκοποῦσαν τόν «άνελληνιστο» και «σημαιοφόρο τῆς αντίδρασης» Ύπουργό, αλλά και τὰ μέλη τῆς έπιτροπῆς, τῆς «φύτρας τοῦ Καραγκιόζη», λέει, τών «νυκτοκορακιών» και βέβαια τών «πνευματικῶν σκλαβωτῶν τοῦ λαοῦ»!!! Όλοι τους δέ, καλὰ όρμηενυμένοι, θυμώμαι, κατέληγαν στην εὐχή και κατάρα μαζί: «Άμποτες νά τελειώνει γρήγορα τούτη ἡ θλιβερή παρένθεση· αύριο κιόλας»! Τό θλιβερό όμως είναι, ότι τελείωσε...¹⁰

ε. Σύμφωνα με τούς «προοδευτικούς» και, φυσικά, τόν Ψυχάρη τὸ πόσο ζωντανή είναι μιὰ γλώσσα φαίνεται άπ' τήν άφομοιωτική ίκανότητά της: «Ή γλώσσα θά ἦταν ξένη, αν οί ξένες λέξεις έμεναν άμετάπλαστες, άκλιτες· άμα κλίνονται, θά πεί πώς έγιναν πιά γκραϊκίκες». Έτσι έλεγε κάποτε ό Κριαράς, άναφερόμενος στο δάσκαλό του Ψυχάρη. Έρωτοῦμε λοιπόν τόν Κριαρά: Σήμερα τί έχει νά μᾶς πῇ; Σήμερα πού φθάνουν καθ' έκάστην δεκάδες άτελώνιστες ξένες λέξεις, κι ό λαός, μῆ μπορῶντας οὔτε καν νά τις μετρήσει, τις «τρώνει» άμάσητες και κινδυνεύει νά πάῃ άπό «άναρρόφηση»; Ό Γ. Καλλιόρης στο βιβλίο του «Ό γλωσσικός άφελληνισμός» παραθέτει σελίδες όλόκληρες («ό Ταχυδρόμος» Νο 7, 16-2-84) δημοσιευμάτων τοῦ παρακάτω τύπου:⁹

«Τό διεθνές μουσικό περιοδικό Bill-board επέλεξε τὰ καλύτερα μουσικά βίντεο τῆς χρονιάς:

Beat it τοῦ Michael Jackson, σκηνοθέτης ό Bob Giraldi - βραβείο καλύτερου βίντεο, καλύτερου άνδρικοῦ ρόλου, πετυχημένης προβολῆς τοῦ καλλιτέχνη και τοῦ τραγουδιοῦ καλύτερης χορογραφίας.

Union of the snake τῶν Duran Duran, σκηνοθέτης Russel Mulcachy — καλύτερο βίντεο μεγάλου μήκους.

Gimme all your lovin τῶν Zz top — καλύτερη εμφάνιση συγκροτήματος.

Love is a stranger τῶν Eurythmics — καλύτερου γυναικείου ρόλου στην Annie Lenox.

Rock it τοῦ Herbie Hancock, σκηνοθέτης Creme και Godley — καλύτερης σκηνοθεσίας και πρωτότυπης παρουσίας.

Every breath you take τῶν Police, σκηνοθέτες Creme και Godley - καλύτερου φωτισμοῦ.

Maniac τοῦ Michael Sembello και New Frontiers τοῦ Donald Fagen — καλύτερη χρήση τῶν computer graphics.

Pressure τοῦ Billy Joel, σκηνοθέτης Russel Mulcachy - καλύτερα εφέ.

Τόν έρωτοῦμε λοιπόν, «κλίνονται» ἢ δέν «κλίνονται» οί ξενικές αὐτές λέξεις, κι αν όχι, πόσο ζωντανή είναι αὐτή ἡ ψευδοδημοτική-ψυχαρική γλώσσα; Τί έχει νά μᾶς πῇ γιά τῇ λεκτική και συντακτική άνυποταξία τῶν ξένων όρων, πού άσφαλτα οδηγεί τὸ λαό στην άγλωσσία και άλογία; Κι αν συμφωνῇ με τόν συνοδοιπόρο του Φ. Κακριδῇ, ότι «τὸ όχημα τῆς εκπαίδευσης καταρρέει» ἢ με τόν κ. Ράλλη πού προφήτευσε ότι «σε λίγα χρόνια θά μιλά με με χειρονομίες», τί σκέπτεται νά κάνῃ;

ς. Είναι μοναδικό τὸ φαινόμενο στην ύφήλιο: σύσσωμος ό διεθνής και ό εγχώριος έξουσιαστικός μηχανισμός ακούραστα νά επιδίδεται στο καταστρεπτικό έργο τῆς εξαφανίσεως τῆς Έλληνικῆς Γλώσσας. Διότι, όπως είδαμε, Πρωθυπουργοί χωρῶν και Ύπουργοί, Πανεπιστήμια κι Άκαδημίες, μυστικές οργανώ-

σεις και μπεκτασήδες, γλωσσολόγοι και μεταρρυθμιστές, διορθωτές της ζωής μας κι ιερωμένοι, όλοι μαζί, πιασμένοι χέρι-χέρι απεργάζονται την καταστροφή ενός τέλει εκφραστικού όργανου, που ασυναίσθητα, θαρρείς, οδηγεί την ανθρωπότητα στα ίχνη του Μεγάλου Έλληνικού Πολιτισμού, που οι έξουσιαστές κατέστρεψαν (κι όμως ζωντανεύει!). Γεννάται το ερώτημα: 'Επιθυμεί όντως ή Διεθνής έξουσία να καταστρέψει την 'Ελληνική Γλώσσα; "Αν ναι, τότε δεν έχει παρά ν' αφαιρέσει απ' τα παγκόσμια λεξικά όλες τις ελληνικές λέξεις και ν' απαγορεύσει στα σχολεία -- τα δικά της σχολεία -- την οϊανδήποτε αναφορά σ' αυτές. Να αφαιρέσει δηλαδή από τον σύγχρονο παγκόσμιο πολιτισμό όλες τις αφηρημένες και θεωρητικές έννοιες (που είναι ελληνικές...), με τις οποίες λειτουργούν ή 'Επιστήμη, ό Στοχασμός, ή Τεχνολογία κ.λπ. Τότε σίγουρα θά 'ναι έντάξει και σύμφωνη με τον έαυτό της, άσχετο αν θά χρειαστεί να όδηγεί τα κοπάδια των άλογων μαζών «διά νοημάτων», όπως όρθα προέβλεψε ότι θά συμβεί σε μερικά έτη στη χώρα έτούτη ένας εκ των πρωτεργατών της απάνθρωπης αυτής επικήрейσης, ό Γ. Ράλλης. 'Επιστροφή, λοιπόν, στον πρωτογονισμό: "Ιτε, παιδιάς βαρβάρων!

ζ. Με τα διατάγματα του 1975 και 1981 απέκόπη όριστικά ό όμφάλιος λώρος, που ένωνε γλωσσικά και παραδοσιακά το έθνος με τους προγόνους του. "Εκτοτε οί νέοι μας δεν διδάσκονται πλέον το Παπαρηγόπουλο, τον Παπαδιαμάντη, το Ροΐδη, το Σεφέρη κ.ο.κ., όσον άφορά δε στους 'Αρχαίους μας, έξυπακούεται, αυτούς δεν τους γνωρίζουν πλέον ούτε κατ' όνομα... Διότι, σύμφωνα με το Β. Φόρη, έναν της δοσίλογης εκείνης επιτροπής που πρότειναν το μονοτονικό, «*έν κάποιος λογοτέχνης ή οί κληρονόμοι του δεν επιτρέψουν την έκτύπωση των έργων τους στο μονοτονικό, άυτόνου ό έργα δεν θά διδαχθούν στα σχολεία...*»! Δηλαδή ούτε λίγο ούτε πολύ μιá μικρή ομάδα δικτατορίσκων άποφάσισε την άποβολή απ' τα σχολεία μας του συνόλου, θά 'λεγα, των πνευματικών δημιουργών του έθνους... και διερωτάται κανείς: Ποιός τους έδωσε ένα τέτοιο δικαίωμα; Μήπως, λέω, θά 'πρεπε «ν' άρπαζαν μερικοί το σκουπόξυλο ή τη βρεγμένη σαλίδα και να συνέφερναν εκείνους που διανοήθηκαν να σερβίρουν την πνευματική χθαμαλότητα (και παντοία άπαιδευσία και ψυχική άρτηριοσκήλρωση, κι άπό γενεσιμιού στειρότητα, κι άνίατα γερατειά) με το ένδυμα των "γεμάτων ένδιαφέρον" (δήθεν) για την παιδεία μας "θέσεων", περί καταργήσεως των αρχαίων κειμένων στα γυμνάσια κι "άντικατάστασης" τους με μεταφράσεις!» (Ρένος 'Αποστολίδης, «Τετράμην», τ. 3-4, 1975, σελ. 271).

η. Βέβαια έμεις γνωρίζουμε, ότι έναντίον της 'Ελλάδος βρίσκεται και δρā ή «Φάλαγξ των 'Αθανάτων» του Διεθνούς 'Εξουσιασμού κι ότι ή περιβόητη ομάδα «τών δασκάλων του λαού» άλλο δεν είναι άπό νεροκουβαλητές, ύπαλληλάκια της διεθνούς έξουσίας. Παραθέτω τα όνόματα των μελών της 'Επιτροπής εκείνης, που επεξεργάστηκε το περιβόητο άρθρο περί καταργήσεως των τόνων, ώστε να μην τους ξεχνάνε κι οί άναγνώστες μας. [Ήλλωστε οί ίδιοι, φαντάζομαι, είναι πάντοτε, που κοπτόμενοι για το «δίκιο του λαού» κραυγάζουν «ένάντια στην ταξική, στην έθνικιστική, στην προγονολατρική παιδεία μας» την παιδεία «μας», που μολοταύτα μόνο σιωνιστική προπαγάνδα κάνει! Οί ίδιοι είναι, φαντάζομαι, αυτοί που ένέπλησαν τα σχολικά έγχειρίδια με «σούπες» της μορφής: «Οί Σπαρτιάτες κατάγονται απ' τον 'Αβραάμ», «οί Σπαρτιάτες ζήτησαν παρακλητικά τη φιλία των 'Ιουδαίων διά του βασιλέα τους Δαρείου»!!!, «'Ο 'Αλέξανδρος ύποκλίνεται στους άρχιερείς»¹¹ κ.ο.κ. Και φωνάζουν φυσικά επιπλέον «ένάντια» στην «έθνικιστική» Παιδεία, κατά το δημώδες θυμόσοφο: «φωνάζει ό κλέφτης, για να φοβηθεί ό νοικοκύρης»]. 'Η επιτροπή, λοιπόν, άπαρτιζόταν απ' τους έ-

ξής: 1. Καθηγ. Έμμ. Κριαράς, Πρόεδρος. 2. Φ. Κακριδής, Καθηγητής Πανεπιστημίου (υιός του Έω. Κακριδή). 3. Χρίστος Τσολάκης, φιλόλογος. 4. Βασ. Φόρης, φιλόλογος. 5. Δημ. Τομπαΐδης, σύμβουλος ΚΕΜΕ. 6. Χ. Μιχαλές, Πρόεδρος ΟΛΜΕ. 7. Άπ. Κοτλίτας, δάσκαλος. 8. Άλδη Σιδέρη, φιλόλογος της Ο.Ι.Ε.Λ.Ε.

θ. Σύμφωνα με τόν Λένιν «*λαοί με ισχυρή παράδοση, για να γίνουν κομμουνιστάι (= άνεθνιστάι), πρέπει προηγουμένως ν' άποκοπούν άπ' τίς πνευματικές τους ρίζες και να μισήσουν την έθνική τους παράδοση*» κάτι που μ' άλλα λόγια επανέλαβε κι ό Άμερικανο-εβραΐος Χ. Κίσσιγκερ τό 1973, λίγο μετά τά γεγονότα του Πολυτεχνείου: «*Άλίμονο (είπε)· οί Έλληνες είναι λαός μη κυβερνήσιμος· άνάγκη να τόν χτυπήσουμε στην πολιτιστική του ρίζα*» — και ...βεβαίως τόν χτύπησαν και τόν χτυπούν.

ι. Έπειδή όμως «*τό έθνος προώριστα να ζήση*» κι οί καιροί που περνούμε δέν είναι «μενετοι» κι έπειδή οί «Έλληνες έχουν ήδη έκφραστεί έναντίον αυτής της «ψευδομεταρρίθμισης» και ό νύν πρωθυπουργός της χώρας δέν έλαβε μέρος στο όργανωμένο αυτό έγκλημα και, τό κυριώτερο, δέν έχει δεσμευτεί, προτείνουμε:

1. Να τεθί υπό επανεξέταση τό όλον «γλωσσικό ζήτημα» και να κληθούν να έκφράσουν τη γνώμη τους όλοι οί άρμόδιοι, ήτοι ή Άκαδημία Άθηνών, οί καθηγητές Πανεπιστημίου, οί λογοτέχνες κι οί συγγραφείς, οί φιλόλογοι κ.ο.κ.
2. Να άρθή κάθε διαταγή του κράτους, που επιβάλλει στους δημόσιους υπαλλήλους και ιδίως στους εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιούν υποχρεωτικά την ψευδεπίγραφη γλώσσα και γραφή της δημοτικής, που μόνο έσπεράντο θυμίζει, όπως και τό μονοτονικό.
3. Να δημιουργηθούν και να λειτουργούν ταυτόχρονα σε κάθε σχολείο, άνεξαρτήτως βαθμίδας, δύο παράλληλα τμήματα για κάθε τάξη, με δασκάλους και μαθητές που προαιρετικά θά εκλέγουν αυτό που προτιμούν: Τμήμα Έλλήνων και Τμήμα Άνελλήνιστων με ψυχαρική γλώσσα και ά-τονικό σύστημα, με προοπτική να σταματήση όποιο τμήμα δέν πληροί τους όρους έλλείψει μαθητών.
4. Να επανέλθουν, με τό προηγούμενο σκεπτικό, τά Άρχαία Έλληνικά στά Γυμνάσια και Λύκεια. Είναι ντροπή να διδάσκονται σ' όλον τόν κόσμο και μόνο στην Έλλάδα ν' απαγορεύονται τά Έλληνικά για τους Έλληνες.

Παραπομπές

1. Βλέπε παρακάτω.
2. Θουκυδίδου, Γ' 82, 4.
3. Γρηγόριος Νύσσης, Ρ.Γ., β3.
4. Lewis Carroll, στο βιβλίο του Μ. Πλωρίτη, «*Τέχνη, Γλώσσα, Έξουσία*».
5. Φ. Άργυριάδης, «*Η γραπτή μας γλώσσα και οί δολιοφθορείς της*», σελ. 22-23.
6. Ό Γληνός τά χρόνια εκείνα κατείχε θέση διευθυντοΰ του ΥΠ.Ε.Π.Θ.
7. Τόν Έω. Κακριδή έχει καταγγείλει κι ό άείμνηστος καθηγητής της Άρχαιολογίας Σπ. Μαρινάτος μ' αυτά τά λόγια: «*Η σείς, κ. Κακριδή, δέν είσθε είλικρινής είς τās προθέσεις σας και ήρχίσαιτε άπό τούς τόνους κατά την μέθοδον του σιγά-σιγά (όρθοτάτην άλλως) ή, όπερ και τό πιθανότερον, σας μεταχειρίζονται άλλοι ως όργανον...*» (Φ. Άργυριάδης, ό.π. σελ. 28).
8. ό.π. σελ. 26 και 46.
9. Γιάννης Καλλιόρης, «*Ό γλωσσικός άφελληνισμός, πέραν του μισοξενισμού και της ύποτελείας*», σελ. 47.
10. Έφημερίδα «Τό Βήμα», 12-7-1987.
11. Στο βιβλίο Ορθοσκεπτικων Α' Γυμνασίου.
* «*Τά πρωτόκολλα των Σοφών της Σιών*», Έκδόσεις Άναγνωστίδη, ΧΥΙ, σελ. 106.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΑΖΑΝΑΣ

«...Δὺ γείνατο Μακηδόνα ἱππιόχαρμην...»

Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΠΟΛΥΒΙΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Καὶ ὁ μεγάλος ἱστορικὸς Πολύβιος (202-120 π.Χ.) ἐπιβεβαιώνει κατὰ τρόπο ἀδιαμφισβήτητο τὴν ἐλληνικότητα τῶν Μακεδόνων. Ἀναφέρεται σὲ δύο κρίσιμες γιὰ τοὺς Ἕλληνες ἱστορικές στιγμές, τὸ 217 π.Χ. καὶ τὸ 210 π.Χ., ὅποτε τὰ «ἐξ ἐσπερίας νέφη» τῶν Ρωμαίων ἦταν πλέον ὁρατὰ καὶ ἡ ἐνότητα τῶν Ἑλλήνων ἀναγκαία. Ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐξασφαλισθεῖ ἡ ἐνότητα, ἔπρεπε νὰ ξεπερασθοῦν οἱ ἐσωτερικὲς ἀντιθέσεις λόγῳ τῆς ὑπαρξῆς ξεχωριστῶν κρατῶν στὸν ἐλλαδικὸ εὐρωπαϊκὸ χῶρο. Καὶ τονίζω: ἐλλαδικὸ εὐρωπαϊκὸ χῶρο, γιατί στὴν ἐλληνιστικὴ περίοδο ὑπῆρχε αὐτὴ ἡ διάκριση. Σὲ μιὰ ἀπόφαση τῶν Ρωμαίων τότε θὰ καθοριζόταν ὅτι: «Ὅλοι οἱ Ἕλληνες καὶ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης νὰ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ κάνουν χρῆση τῶν νόμων τοὺς [«τοὺς μὲν ἄλλους Ἕλληνας πάντας, τοὺς γε κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ κατὰ τὴν Εὐρώπην, ἐλευθέρους ὑπάρχειν καὶ νόμοις χρῆσθαι τοῖς ἰδίοις»: Πολύβιος, *Ἱστορία* ΙΜ' 44, 21].

Γιὰ νὰ γίνει ἀντιληπτὸ τὸ μέγεθος τῶν ἐσωτερικῶν ἀντιθέσεων τῶν Ἑλλήνων, πρέπει νὰ ἀναφέρομε τὸ πλῆθος τῶν κρατῶν ποὺ ὑπῆρχαν. Ὑπῆρχαν ἐκτὸς ἀπὸ τὰ κράτη-πόλεις οἱ ὁμοσπονδίες τῆς Αἰτωλικῆς Συμπολιτείας, τῆς Ἀχαϊκῆς Συμπολιτείας καὶ τῆς Ἡπείρου, τὸ κυρίαρχο βασίλειο τῆς Μακεδονίας καὶ τὸ κράτος τῆς Ρόδου. Ἔτσι λοιπὸν οἱ δυσκολίες ἦταν ἀνυπερβλήτες κι ἂν ξεπερά-

Η ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΗΓΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Α' Ἡ Ἀρχὴ τῶν Διογενῶν (πρὸ τοῦ ἐπὶ Δευκαλίωνος Κατακλυσμοῦ)

«...ἡ* δ' ὑποκυσαμένη Δὺ γείνατο τερπικεραύνῳ
ὣς δύο, Μάχηνητα Μακηδόνα θ' ἱππιόχαρμην,
οἳ περὶ Πιερίην καὶ Ὀλύμπον δώματ' ἔναϊον».
{«Ἡρώων»** 2(5)}.

«Ἐγέννησεν δὲ Μακεδνὸς δύο υἱούς, τὸν Πίερον καὶ Ἡμάθιον, ἀφ' ὧν ὠνομαζέσθησαν αἱ γῶραι τῆς Μακεδονίας Πιερία καὶ Ἡμαθία».

{«Ἡρώων», τόμος δ', σελ. 510}.

* Ἡ Ἡρώη, θυγάτηρ τοῦ Δευκαλίωνος καὶ ἀδελφὴ τοῦ Ἑλλήνορος.

** Καίμενον προκατακλυσμασίῳ, διασωθὲν εἰς τὰ ἄρχαία τοῦ Ἑλικωνίου Μουσειῶν καὶ ἐκδοθὲν ἀπὸ τῶν Ἡσίοδων (8ος αἰὼν π.Χ.).

σθηκαν προσωρινά στο τελευταίο συνέδριο ειρήνης των ελεύθερων Ἑλλήνων το 217 π.Χ., όμως το 210 π.Χ. οι πολιτικές αντιθέσεις τύφλωσαν τους Αἰτωλούς, Σπαρτιάτες και ἄλλους Ἕλληνες και συμμάχησαν με τοὺς Ρωμαίους, προετοιμάζοντας τὴν ὑποταγὴ τῶν Ἑλλήνων σ' αὐτούς. Μέσα ὅμως ἀπὸ αὐτὸ τὸν φανατισμὸ και τὴν τύφλωση ἀναδεικνύεται ὁλόγυμνη ἡ ἀλήθεια γιὰ τὴν ἑλληνικότητα τῶν Μακεδόνων. Κανένας Ἕλληνας και ἀκόμη οὔτε οἱ Αἰτωλοί, πού ἀγόρευσαν στὴ Σπάρτη τὸ 210 π.Χ. με πάθος ἐναντίον τῶν Μακεδόνων, διανοήθηκαν νὰ ἀμφισβητήσουν τὴν ἑλληνικότητά τους.

Και αὐτό, γιατί ἡ ἀπαρχὴ τῆς ἑλληνικῆς καταγωγῆς τῶν Μακεδόνων βρίσκεται στὴν ἑλληνικὴ «Μυθολογία», τὴν ἀπαρχὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἀναφέρεται στὶς «*Ῥοῖες*», τὸν προκατακλυσμαῖο «Κατάλογο Γυναικῶν» πού βρῆκε και ἐξέδωσε ὁ Ἡσίοδος ἀπὸ τὸ ἀρχεῖο τοῦ Μουσείου τοῦ Ἑλικῶνος: «Αὐτὴ (δηλ. ἡ Πανδώρα κόρη τοῦ Δευκαλίωνα και ἀδελφὴ τοῦ Ἑλλήνα) ἔγινε ἔγκυος ἀπὸ τὸν Δία, πού ἀγαπᾷ τοὺς κεραυνοὺς και γέννησε δύο γιούς, τὸν Μάγνητα και τὸν Μακεδόνα τὸν ἀρματομάχο, πού κατοικοῦσαν γύρω στὴν Πιερία και στὸν Ὀλυμπο» [*«ἡ δ' ὑποκυσαμένη Διὶ γείνατο τερπικεραύνῳ νῖε δύω, Μάγνητα Μακηδόνα θ' ἱππιόχαρμην, οἳ περὶ Πιερὶν και Ὀλυμπον δώματ' ἔναιον»*: Κατάλογος *Ῥοῖαι* 2)]. Ἀκόμη στὸν Ἡσίοδο διαβάζομε: «Μοῦσες ἀπὸ τὴν Πιερία, τραγουδώντας δοξάζετε, ἐμπρὸς ὑμνολογώντας καλέστε στὸν πατέρα σας Δία» [*«Μοῦσαι Πιερὶθην κλείουσαι, δεῦτε Δία εὐνέπετε, σφέτερον πατέρ' ὑμνείουσαι»*: Ἡσιόδου, *Ἔργα και Ἡμέραι*, 1]. Ἀπὸ τὰ ἀποσπάσματα αὐτὰ διαπιστώνομε τὶς γενεαλογικὲς και θρησκευτικὲς ρίζες τῶν Μακεδόνων, πού εἶναι ἑλληνικὲς: ὁ Ὀλυμπος, ἡ κατοικία τῶν Δώδεκα Θεῶν τῶν Ἑλλήνων και τὰ Πιέρια τῶν Μουσῶν εἶναι βουνὰ τῆς Μακεδονίας.

Περνώντας ἀπὸ τὸν μῦθο στὴν ἱστορία βρισκόμαστε μπροστὰ σ' ἓνα ἀποκαλυπτικὸ κείμενο γιὰ τὴν ἑλληνικότητα τῶν Μακεδόνων τοῦ ἱστορικοῦ Ἡρόδοτου μοναδικό: «Γιατὶ στὸν καιρὸ τοῦ βασιλιᾶ Δευκαλίωνα κατοικοῦσε (ἐλληνικὸ φύλο) στὴ γῇ τῆς Φθιώτιδας... και ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Δώρου τοῦ γιοῦ τοῦ

Β' Ἡ Δυναστεία τῶν Ἡρακλειδῶν (ἀπὸ τὸν Ἡρακλῆ μέχρι τὴν ρωμαϊκὴν κατάκτησιν)

Ἡρακλῆς → Ὑλλος → Κλεοδαῖος → Ἀριστόμαχος → Τῆμενος
Και ἐκ τοῦ Τημένου ὁ Κάρκος, ὅστις ἔφυγε ἐξ Ἀργεὺς εἰς Μακεδονίαν, συνεμάχησε μετὰ Ὀρεστέων (= Θρακῶν) και ἔλαβε Μακεδονίαν, ἥτις ἐκαλεῖτο Πιερία ἀπὸ τὸν Πίερον.

Ὅθεν ἔχομεν:

Ἀπὸ Κάρκον μέχρι Ψευδοριλίππου, ὅτε ἄρχεται ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐποχὴ, 41 βασιλεῖς Τημενίδας-Ἡρακλειδῆς, οἵτινες ἐβασίλευσαν ἐπὶ 633 ἔτη και 4 μῆνας. (Ὁ Κάρκος βασιλεύει εἰς Μακεδονίαν πρὸ τοῦ 770 π.Χ. Εἶναι οἱ ἀκόλουθοι:

1. Κάρκος ἐβασίλευσεν ἔτη 30	5. Ἀργαῖος Α' ἐβασίλευσεν ἔτη 34
2. Κοῖνος ἐβασίλευσεν ἔτη 28	6. Φίλιππος Α' ἐβασίλευσεν ἔτη 37
3. Τυρίμνας ἐβασίλευσεν ἔτη 45	7. Ἀερόπας ἐβασίλευσεν ἔτη 23
4. Περδίκκας Α' ἐβασίλευσεν ἔτη 48	8. Ἀλκέτας ἐβασίλευσεν ἔτη 28

Ἑλλήνα στή χώρα γύρω ἀπό τήν Ὀσσα καί τόν Ὀλυμπο, πού ἀποκαλεῖται Ἰστιαιώτιδα. Καί ἀπό τήν Ἰστιαιώτιδα ἐκδιώχθηκε ἀπό τοὺς Καδμείους, κατοίκησε στήν Πίνδο, ἀποκαλούμενο Μακεδνός. Ἀπὸ ἐκεῖ πάλι μετανάστευσε στήν Δρυοπίδα καί ἔτσι ἀπὸ τήν Δρυοπίδα κατέληξε στήν Πελοπόννησο, ὅπου ἀποκαλέσθηκε Δωρικόν» [ἐπὶ μὲν γὰρ Δευκαλίωνος βασιλέος οἴκεε γῆν τὴν Φθιώτιν... ἐπὶ δὲ Δώρου τοῦ Ἑλλήνος τὴν ὑπὸ τὴν Ὀσσαν τε καὶ τὸν Ὀλυμπον χώραν, καλεομένην δὲ Ἰστιαιώτιν. Ἐκ δὲ Ἰστιαιώτιδος, ὡς ἐξάνεστη ὑπὸ Καδμείων, οἴκεε ἐν Πίνδῳ Μακεδνὸν καλεόμενον. Ἐντεῦθεν δὲ αὐτὶς ἐς τὴν Δρυοπίδα μετέβη καὶ ἐκ τῆς Δρυοπίδος οὕτως ἐς Πελοπόννησον ἐλθὼν Δωρικὸν ἐκλήθη]: Ἡρόδοτος Α, 56, 3]. Ὁ Ἡρόδοτος λοιπόν, ἀναφερόμενος στὶς ρίζες τῶν Λακεδαιμονίων, περιγράφει τὶς μεταναστευτικὲς περιπλανήσεις ἐνὸς ἐλληνικοῦ φύλου, πού ὀνομάσθηκε Μακεδονικὸ καί ἀπ' αὐτὸ προῆλθε τὸ Δωρικὸ γένος, πού ἡ ἐλληνικότητά του (τῶν Δωριέων) εἶναι ἀδιαμφισβήτητη.

Ὁ Πausanías προσθέτει κι ἓνα ἀκόμη ἱστορικὸ ἀμύχτο στοιχεῖο τῆς Ἑλληνικότητας τῶν Μακεδόνων: «Μάλιστα λένε πὼς ἀπὸ τὸν Ἀμφικτύονα τὸν ἴδιο σὲ κοινὸ συνέδριο τόσα πολλὰ γένη τοῦ Ἑλληνικοῦ (ἔθνους) συνενώθηκαν... Γιατὶ οἱ Μακεδόνες συμμετεῖχαν ὡς Ἀμφικτύονες... Καὶ οἱ Ἀμφικτύονες στήν ἐποχή μου ἦταν συνολικὰ τριάντα. Ἀπὸ τὴν Νικόπολη, Μακεδονία καὶ Θεσσαλία κάθε μιὰ ξεχωριστὰ ἔστειλε τὸν ἀριθμὸ ἐξῆ (ἀντιπροσώπους)» [ὑπὸ μὲν δὴ Ἀμφικτύονος αὐτοῦ φασὶν ἐς συνέδριον κοινὸν τοσάδε γένη τοῦ Ἑλληνικοῦ συναχθῆναι... Μακεδόνες μὲν γὰρ τελεῖν ἐς Ἀμφικτύονας, ...οἱ δὲ Ἀμφικτύονες οἱ ἐπ' ἐμοῦ τριάκοντα ἀριθμῷ ἦσαν, ἐκ Νικηπόλεως μὲν καὶ Μακεδονίας τε καὶ Θεσσαλῶν ἀπὸ ἐκάστην ἀριθμῷ ἦσαν ἕξ]: Pausanías, *Φωκικά* VIII 2 καὶ 4].

Ἀλλὰ καὶ οἱ γενεαλογικὲς ρίζες τῆς Μακεδονικῆς Δυναστείας εἶναι ἐλληνικές, σύμφωνα μὲ τὶς γνώμες τῶν ἱστορικῶν Ἡρόδοτου καὶ Θουκυδίδη καὶ τὸν ρήτορα Ἰσοκράτη: «Ἀπὸ τὸ Ἄργος ἔφυγαν γιὰ τοὺς Ἰλλυριοὺς οἱ ἀπόγονοι τοῦ Τημένου, τρία ἀδελφία, ὁ Γαυάνης, ὁ Ἀέροπος καὶ ὁ Περδίκκας» [ἐξ Ἀργεος

- ◆ 9. Ἀμύντας Α' ἐβασίλευσεν ἔτη 42
- 10. Ἀλέξανδρος Α' ἐβασίλευσεν ἔτη 44
- 11. Περδίκκας Β' ἐβασίλευσεν ἔτη 23
- 12. Ἀρχέλαος Α' ἐβασίλευσεν ἔτη 14
- 13. Ὀρέστης ἐβασίλευσεν ἔτη 4
- 14. Ἀρχέλαος Β' ἐβασίλευσεν ἔτη 4
- 15. Ἀμύντας Β' ἐβασίλευσεν ἔτος 1
- 16. Πausanías ἐβασίλευσεν ἔτος 1
- 17. Ἀμύντας Γ' ἐβασίλευσεν ἔτη 5
- 18. Ἀργαῖος Β' ἐβασίλευσεν ἔτη 2
- 19. Ἀμύντας Δ' ἐβασίλευσεν ἔτη 12
- 20. Ἀλέξανδρος Β' ἐβασίλευσεν ἔτος 1
- 21. Πτολεμαῖος Α' ἐβασίλευσεν ἔτη 3
- 22. Περδίκκας Γ' ἐβασίλευσεν ἔτη 6
- 23. Φίλιππος Β' ἐβασίλευσεν ἔτη 23
- 24. Ἀλέξανδρος Γ' ἐβασίλευσεν ἔτη 12
- 25. Φίλιππος Γ' ἐβασίλευσεν ἔτη 7

- 26. Κάσανδρος ἐβασίλευσεν ἔτη 19
- 27. Ἀντίγονος
- 28. Ἀλέξανδρος Δ' } ἐβασίλευσαν ἔτη 3
- 29. Δημήτριος Α' ἐβασίλευσεν ἔτη 6
- 30. Πύρρος ἐβασίλευσεν ἔτος 1
- 31. Λυσίμαχος ἐβασίλευσεν ἔτη 3
- 32. Πτολεμαῖος Β' ἐβασίλευσεν ἔτος 1
- 33. Μελέαγρος ἐβασίλευσεν μῆνες 2
- 34. Ἀντίπατρος ἐβασίλευσεν μῆνες 2
- 35. Σωσθένης ἐβασίλευσεν ἔτη 2
- 36. (Ἀναρχία) ἔτη 2
- 37. Ἀντίγονος Γονατᾶς ἐβασίλευσεν ἔτη 44
- 38. Δημήτριος Β' ἐβασίλευσεν ἔτη 10
- 39. Ἀντίγονος Φύσκας ἐβασίλευσεν ἔτη 12
- 40. Φίλιππος Δ' ἐβασίλευσεν ἔτη 42
- 41. Περσεὺς ἐβασίλευσεν ἔτη 10
- 42. Ψευδοφίλιππος ἐβασίλευσεν ἔτος 1

Πηγή: α' Ὀργάνου, Πausanías, Ἡρόδοτος, Πλούταρχος, Ἀριστοφάνης, Στράβων].

Σαράντος Πάν

ἐφυγον ἐς Ἰλλυριοὺς τῶν Τημένου ἀπογόνων τρεῖς ἀδελφοὶ Γανάνης τε καὶ Ἀέροπος καὶ Περδίκκας». Ἡρόδοτος VIII, 137, 1]. «Ἐλληνας εἶναι αὐτοί, πού ἐγιναν ἀπὸ τὸν Περδίκκα, ὅπως αὐτοὶ λέγουν κι ἐγὼ ἔτσι θεωρῶ, ὅτι εἶναι» [*Ἐλληνας δὲ εἶναι τούτους τοὺς ἀπὸ Περδίκκew γεγονότας, κατὰ περ αὐτοὶ λέγουσι, αὐτός τε οὕτω τυγχάνω ἐπιστάμενος*]: Ἡρόδοτος V, 22, 1]. «Τήν... τωρινὴ Μακεδονία... Ἀλέξανδρος ὁ πατέρας τοῦ Περδίκκου καὶ οἱ πρόγονοί του, Τημενίδες, ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα καταγόταν ἀπὸ τὸ Ἄργος» [Τήν... νῦν Μακεδονίαν... Ἀλέξανδρος ὁ Περδίκκου πατὴρ καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ, Τημενίδαι, τοῦ ἀρχαίου ὄντες ἐξ Ἀργουs] (Θουκυδίδης II, 99, 3). «Γιατί (Φίλιππε) τὸ Ἄργος εἶναι ἡ πατρίδα σου» (*Ἄργος μὲν γάρ ἐστὶ σοι πατρίς*): Ἰσοκράτους, *Φίλιππος* 1β-32). Καὶ ἀκόμη, σύμφωνα μὲ τὸν Ἰσοκράτη, γενάρχης τῆς Μακεδονικῆς Δυναστείας ἦταν ὁ ἡμίθεος Ἡρακλῆς: «Καὶ οἱ Θηβαῖοι τὸν ἀρχηγὸ τοῦ γένους σας (Ἡρακλῆ) τιμοῦν» [*Θηβαῖοι δὲ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ γένους ὑμῶν τιμῶσι*]: Ἰσοκράτης, *Φίλιππος* 1β³ 32].

Ἔτσι ἐξηγεῖται, γιατί ἡ συμπεριφορὰ ὅλων τῶν Μακεδόνων βασιλέων ὑπῆρξε ἐλληνική. Ἄς περιορισθοῦμε σὲ τρεῖς βασιλεῖς. Ὁ Ἀλέξανδρος Α' (498-454 π.Χ.), γιὸς τοῦ βασιλιᾶ Ἀμύντα, εἶπε στοὺς Πέρσες πρέσβεις, πού ἐπισκέφθηκαν τὴν Μακεδονία: «Ἀναγγεῖλατε στὸ βασιλιᾶ, πού σᾶς ἔστειλε, ὅτι ἓνας ἄνδρας Ἐλληνας, τῶν Μακεδόνων ἀρχηγός, σᾶς καλοδέχθηκε» [*Βασιλέϊ τῷ πέμψαντι ἀπαγγεῖλατε, ὡς ἀνὴρ Ἕλληνα, Μακεδόνων ὑπαρχος, ἐν ὑμέας ἐδέξατο*]: Ἡρόδοτος V20, 4]. Ἀκόμη ὁ Ἀλέξανδρος Α' συμμετεῖχε στοὺς Ὀλυμπιακοὺς τοῦ 496 π.Χ., γιατί κρίθηκε, ὅτι ἦταν Ἕλληνας, ὅπως χαρακτηριστικὰ γράφει ὁ Ἡρόδοτος: «Ὁ Ἀλέξανδρος κρίθηκε, ὅτι εἶναι Ἕλληνας καὶ ἀγωνιζόμενος στὸ στάδιο ἦρθε πρῶτος» [*Ἀλέξανδρος... ἐκρίθη τε Ἕλληνα καὶ ἀγωνιζόμενος στάδιον συνεξέπιπτε τῷ πρώτῳ*]: Ἡρόδοτος, V22, 2]. Ἐπίσης ὁ Ἀλέξανδρος Α' εἶπε στοὺς Ἀθηναίους: «Γιατί καὶ ὁ ἴδιος εἶμαι ἀπὸ τὸ ἀρχαῖο γένος Ἕλληνας καὶ δὲν θάθελα ἀπὸ ἐλεύθερη ὑποδουλωμένη νὰ δῶ τὴν Ἑλλάδα» [*Αὐτός τε γάρ Ἕλληνα γένος εἰμι τῶρχαῖον καὶ ἀντ' ἐλευθέρης δεδουλωμένην οὐκ ἂν ἐθέλοιμι ὁρᾶν τὴν Ἑλλάδα*]: Ἡρόδοτος IX45, 2].

Ὁ Φίλιππος Β' (386-336 π.Χ.) συμμετέσχε στοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες καὶ ἀναδείχθηκε Ὀλυμπιονίκης τὸ 356 μὲ τὸ ἄλογό του, τὸ 352 μὲ τὰ τέθριππά του καὶ τὸ 348 στὴ συνωρίδα. Καὶ ὀρίσθηκε προστάτης τοῦ ἱεροῦ τῶν Δελφῶν, καθὼς ἐπίσης τὸ 337 π.Χ. ὀρίσθηκε στὴν Κόρινθο ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων, πλὴν τῶν Λακεδαιμονίων. Στὴν μεγαλειόβωλη πολιτικὴ τοῦ Φιλίππου Β' γιὰ τὴν ἐνότητα τοῦ ἐλληνισμοῦ κατὰ τῶν βαρβάρων ἀντέδρασαν οἱ πόλεις-κράτη καὶ μάλιστα οἱ δύο ὑπερδυνάμεις Ἀθῆνα καὶ Σπάρτη. Ὁ Δημοσθένης ἐξαλλος καταφέρεται κατὰ τοῦ Φιλίππου Β': «Μήπως δὲν κατέλαβε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ὅλα τὰ ὀχυρά μας, κι ἂν γίνεῖ κύριος τῆς χώρας αὐτῆς (τῆς Ὀλύμπου), ἀπὸ ὅλους δὲν θὰ εἴμαστε περισσότερο ντροπιασμένοι; Πρὸς ἐκείνους πού ὑποσχεθήκαμε, ὅτι, ἂν πολεμήσουν, πρόθυμα θὰ τοὺς βοηθήσουμε, αὐτοὶ τώρα δὲν πολεμοῦν; Δὲν εἶναι ἐχθρός; Δὲν κατέχει δικὰ μας; Δὲν εἶναι βάρβαρος; Δὲν εἶναι ὅ,τι κι ἂν πεῖ κανεὶς;» [*Οὐχ ἅπαντα μὲν ἡμῶν προεῖληφε τά χωρὶ ἄνθρωπος, εἰ δὲ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας γενήσεται πάντων αἰσχίστα πεισόμεθα; Οὐχ οὕς, εἰ πολεμήσαιεν, ἐτοίμως σώσειεν ὑπισχνούμεθα, οὗτοι νῦν πολεμοῦσιν; Οὐκ ἐχθρός; Οὐκ ἔχων ἡμέτερα; Οὐ βάρβαρος; Οὐχ ὅ,τι ἂν εἴποι τις*]: Δημοσθένης, *Ὀλυνθιακὸς Γ'* 16-17]. Ἀπὸ τὸ κείμενο αὐτὸ συνάγεται, ὅτι ὁ Δημοσθένης μὲ τὸ κοσμητικὸ ἐπίθετο «*βάρβαρος*» θέλησε νὰ τονίσει τὸν χαρακτηρισμὸ τοῦ Φιλίππου Β' παρὰ τὴν φυλετικὴν του ταυτότητα. Γιατί, ἂν ἀμφισβητοῦσε τὴν ἐλληνικότητα τοῦ Φιλίππου Β' καὶ τῶν Μακεδόνων, θὰ τὸ ἀνέφερε κατηγορηματικὰ καὶ σ' ἄλλα σημεῖα τῶν λόγων του.

Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐπίσης ὀρίσθηκε, ὅπως καὶ ὁ πατέρας του στὴν Κόρινθο, καὶ προστάτης τῶν Δελφῶν καὶ ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων, πλὴν τῶν Λακεδαιμονίων [Ἀρριανοῦ, *Ἀνάβασις Ἀλεξάνδρου*, Α, ΑΖ]. Μετὰ δὲ τὴ μάχη τοῦ Γρανικοῦ ἔστειλε στοὺς Ἀθηναίους τριακόσιες περσικὲς πανοπλίες, ἀφιέρωμα στὴ θεὰ Ἀθηνᾶ, μὲ τὸ ἐξῆς ἐπίγραμμα: «Ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ Φίλιππου καὶ οἱ Ἕλληνες ἐκτὸς τῶν Λακεδαιμονίων ἀπὸ τοὺς βαρβάρους, ποὺ κατοικοῦν στὴν Ἀσία» [*«Ἀλέξανδρος Φιλίππου καὶ οἱ Ἕλληνες πλὴν Λακεδαιμονίων ἀπὸ τῶν βαρβάρων τῶν τὴν Ἀσίαν κατοικούντων»*]: Ἀρριανοῦ *Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασις*, I, 16, 7· καὶ Πλουτάρχου *Ἀλέξανδρος* XVI]. Οἱ ἱστορικοὶ τῶν Σκοπίων στὴν προσπάθειά τους νὰ βροῦν κάποια ἱστορικὴ πηγὴ καταφεύγουν στὸν ἱστορικὸ Ἀρριανό, ποὺ ἀναφέρει, ὅτι στὴν Ὠπὶ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος μίλησε στὴ «γλῶσσα» τους. Καὶ βέβαια ἐννοεῖ τὴν τοπικὴ ἑλληνικὴ διάλεκτο, φαινόμενο εὐεξήγητο, ποὺ ὑπάρχει σ' ὅλες τὶς γλῶσσες τοῦ κόσμου.

Μετὰ τὴν σύντομη μυθολογικὴ καὶ ἱστορικὴ ἀναδρομὴ γιὰ τὴν ἑλληνικότητα τῶν Μακεδόνων ἐρχόμαστε στὶς δύο κρίσιμες ἱστορικὲς στιγμὲς ἐνότητος τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὴν ἀποτελεσματικὴ ἀντιμετώπιση τῶν Ρωμαίων, ποὺ ἀναφέρει ὁ ἱστορικὸς Πολύβιος. Κι ἐδῶ ἐπιβεβαιώνεται πανηγυρικὰ ἡ ἑλληνικότητα τῶν Μακεδόνων. Τὸ 217 π.Χ. συγκλήθηκε στὰ Κοῖλα τῆς Ναυπακτίας τὸ τελευταῖο συνέδριο εἰρήνης τῶν ἐλευθέρων Ἑλλήνων. Ἐκεῖ ὁ Αἰτωλὸς καὶ Ναυπάκτιος Ἀγέλαος ἐκφώνησε ἕναν περίφημο λόγο, ἀπευθυνόμενος στὸν βασιλιᾶ Φίλιππο Ε΄ τῶν Μακεδόνων καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνες. Ὁ ἱστορικὸς Πολύβιος μᾶς διέσωσε τὴν ἀριστουργηματικὴ αὐτὴ ἀγόρευση σὲ πλάγιό λόγο:

«Οἱ Ἕλληνες πρέπει προπαντὸς οὐδέποτε νὰ πολεμοῦν μεταξύ τους. Ἀλλὰ νὰ ἔχουν μεγάλη χάρη στοὺς θεοὺς, ἂν ὅλοι μὲ μιὰ γνώμη καὶ πιασμένοι ἀπὸ τὰ χέρια, ὅπως ἐκεῖνοι ποὺ διαβαίνουν τὰ ποτάμια, μποροῦν νὰ ἀποκρούουν τὶς ἐφόδους τῶν βαρβάρων καὶ νὰ σώζουν μαζί μὲ τοὺς ἑαυτοὺς καὶ τὶς πόλεις. Ἄν ὅμως τὸ παραπάνω δὲν εἶναι δυνατό, τοῦλάχιστον πρὸς τὸ παρὸν ἔπρεπε νὰ συμφωνοῦν καὶ νὰ προφυλάσσονται, ἀφοῦ ἐκ τῶν προτέρων δοῦν τὸν ὄγκο τῶν στρατευμάτων καὶ τὸ μέγεθος τοῦ διεξαγομένου πολέμου στὴ Δύση. Γιατί εἶναι σ' ὅλους φανερό, ἀκόμη καὶ σ' ἐκεῖνον ποὺ μέτρια μελέτησε τὰ τωρινὰ διεθνῆ πράγματα, ὅτι κι ἂν οἱ Καρχηδόνιοι τοὺς Ρωμαίους κι ἂν οἱ Ρωμαῖοι τοὺς Καρχηδόνιους νικῆσουν στὸν πόλεμο, σὲ καμμιά περίπτωσι, ὅπως εἶναι φυσικόν, οἱ νικητὲς θὰ περιορισθοῦν στὴν κυριαρχία τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας, ἀλλὰ θὰ ἔρθουν καὶ θὰ ἐπεκτείνουν τὴν ἐπιβολὴ καὶ τὶς δυνάμεις πέραν, ἐκεῖ ποὺ πρέπει.

»Γι' αὐτὸ ἔπρεπε ὅλοι νὰ καιροφυλακτοῦν καὶ μάλιστα ὁ Φίλιππος. Καὶ εἶναι προφύλαξη, ἂν παύσει νὰ καταφθεῖρει τοὺς Ἕλληνες καὶ τοὺς κάμει εὐάλωτους στοὺς ἐπιτιθεμένους, ἀλλὰ ἀντίθετα νὰ σκεφθεῖ, ὅπως γιὰ τὸ ἴδιο τοῦ τὸ σῶμα. Καὶ γενικὰ νὰ προνοεῖ γιὰ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδας, σὰν νὰ ἦταν δικά του καὶ τῶν συμμάχων. Γιατί μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο χειριζόμενος τὰ πράγματα στοὺς μὲν Ἕλληνες θὰ ἐξασφαλίσαι τὴν εὐνοια καὶ βέβαιους συναγωνιστὲς θὰ ἔχει πρὸς τὶς ἐχθρικές ἐπιθέσεις, οἱ δὲ ἔξω τῆς Ἑλλάδας ἐχθροὶ θὰ ἐπιβουλεύονται λιγώτερο τὴ δική του κυριαρχία, ἀποθαρρυνόμενοι ἀπὸ τὴν πίστη τῶν Ἑλλήνων πρὸς αὐτόν.

»Ἄν δὲ ἐπιθυμεῖ κατακτήσεις, ἔπρεπε νὰ προσβλέπει πρὸς τὴ Δύση καὶ νὰ παρακολουθεῖ προσεκτικὰ τὸν διεξαγόμενο στὴν Ἰταλία πόλεμο. Καὶ ἀφοῦ καιροφυλακτῆσαι συνετά, ἀποπειραθεῖ μὲ τὸν καιρὸ νὰ διεκδικήσῃ τὴν κυριαρχία ὅλων. Καὶ δὲν εἶναι ἡ σημερινὴ κατάστασι ξένη πρὸς τὴν ἐλπίδα αὐτή. Παρακαλοῦσε ἀκόμη, τὶς διαφορὲς καὶ τοὺς πολέμους μὲ τοὺς Ἕλληνες νὰ ἀναβάλλει κατὰ τὸν χρόνον ποὺ δὲν θὰ ἔχει ἄλλες (πολεμικὲς) ἀπασχολήσεις (μὲ τοὺς ξένους ἐχθροὺς) καὶ νὰ μελετῆσαι σοβαρὰ τὸ μέρος αὐτό, γιὰ νὰ ἔχει τὴν δυνατότητα, ὅταν θέλει, καὶ νὰ σταματᾷ καὶ νὰ συνεχίζει τὸν πόλεμο πρὸς αὐτούς.

»Γιατί, ἂν γιὰ πάντα τὰ σημερινὰ ἀπὸ τὴ Δύση σύννεφα, ποὺ προβάλλουν τώρα

ἀπειλητικά, στραφούν και παραμείνουν πάνω από την Ἑλλάδα, εἶπε ὅτι θὰ ἀγωνιούν πολύ, μήπως οἱ ἀνακωχῆς καὶ οἱ πόλεμοι καὶ γενικά τὰ παιχνίδια ποὺ τώρα παίζουμε μεταξύ μας, συμβεῖ νὰ διακοποῦν ἀπὸ ὅλους μας σὲ τέτοιο σημεῖο, ὥστε νὰ προσευχόμαστε πρὸς τοὺς θεοὺς νὰ ἔχομε αὐτὴ τὴ δυνατότητα ἐξουσίας καὶ νὰ πολεμᾶμε, ὅταν θέλομε καὶ νὰ παύομε τὸν πόλεμο μεταξύ μας καὶ καθ' ὁλοκληρίαν νὰ εἴμαστε κύριοι ἐκείνων, ποὺ ἀμφισβητοῦνται μεταξύ μας».

[Πολυβίου, *Ἱστορία* E, 104].

Μετὰ τὸ εὐγλωττο αὐτὸ κείμενο, ὅπου μεταξύ τῶν Ἑλλήνων συμπεριλαμβανόνταν καὶ οἱ Μακεδόνες, ἃς προχωρήσουμε στὰ 210 π.Χ. Στὴ Σπάρτη λοιπὸν κατέφθασαν ἀντιπροσωπίες τῶν Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνάνων καὶ ζητοῦσαν ἀπὸ τοὺς Λακεδαιμόνιους συμμαχία. Οἱ μὲν Αἰτωλοὶ νὰ συμμαχήσουν μαζί μὲ τοὺς Ρωμαίους ἐναντίον τῶν Μακεδόνων, οἱ δὲ Ἀκαρνάνες ἐναντίον τῶν Αἰτωλῶν καὶ Ρωμαίων. Οἱ Αἰτωλοὶ ἐπιλήσμονες τῶν συμβουλῶν τοῦ Ναυπάκτιου Ἀγέλαου, συμμάχησαν μὲ τοὺς Ρωμαίους καὶ τοὺς ἔφεραν στὴν Ἑλλάδα ὡς ρυθμιστὲς τῶν ἐλληνικῶν πραγμάτων, προετοιμάζοντας τὴν ὑποδούλωση σ' αὐτοὺς. Καὶ γι' αὐτὸ ὁ λόγος τοὺς ἦταν πύρινος ἐναντίον τῶν Μακεδόνων. Ὅμως σὲ κανένα σημεῖο τοῦ λόγου τοὺς δὲν ἀμφισβήτησαν τὴν ἐλληνικότητα τῶν Μακεδόνων. Ἀμέσως μετὰ ἔλαβε τὸν λόγο ὁ ἐκπρόσωπος τῶν Ἀκαρνάνων Λυκίσκος, ὁ ὁποῖος ἐπιβεβαιώνει τὴν ἐλληνικότητα τῶν Μακεδόνων. Καὶ ταυτόχρονα μὲ τὸν Ναυπάκτιο Ἀγέλαο ἀναδεικνύεται σ' ἓναν ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους πολιτικούς ἄνδρες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ποὺ συνδύαζε τὸν ρεαλισμὸ μὲ τὰ μεγαλύτερα ὁράματα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ὁ ἱστορικὸς Πολύβιος μᾶς παραθέτει τὴν καταπληκτικὴ αὐτὴ δημηγορία τοῦ μεγάλου Ἀκαρνάνα πολιτικοῦ Λυκίσκου, ποὺ δὲν γνωρίζουμε τίποτε γι' αὐτόν, γιατί χάθηκε μέσα στὰ ἐλληνικὰ εἰρεῖνια τῆς ρωμαϊκῆς κυριαρχίας, σὲ εὐθὺς λόγο:

«Κι ἐνῶ σὲ κανένα ἀπὸ αὐτὰ (Αἰτωλοὶ) δὲν μπορεῖτε νὰ ἀπολογηθεῖτε, καυχίεσθε, ὅτι ἀντιμετωπίσατε τὴν ἐφοδο τῶν βαρβάρων κατὰ τῶν Δελφῶν καὶ ὑποστηρίζετε, ὅτι πρέπει γι' αὐτὸ νὰ σᾶς χρωστοῦν χάρη οἱ Ἕλληνες. Ἀλλά, ἂν γιὰ μιὰ τέτοια ἐξυπηρέτηση στοὺς Αἰτωλοὺς ὀφείλεται χάρη, ποιᾶς καὶ πόσο μεγάλης τιμῆς πρέπει νὰ ἀξιοῦν οἱ Μακεδόνες, ποὺ τὸ περισσότερο χρόνο τοῦ βίου τοὺς δὲν ἔπαυσαν νὰ ἀγωνίζονται κατὰ τῶν βαρβάρων ὑπὲρ τῆς ἀσφάλειας τῶν Ἑλλήνων;

»Γιατί, ποιὸς δὲν γνωρίζει, ὅτι πάντοτε θὰ βρίσκóταν σὲ μεγάλους κινδύνους οἱ Ἕλληνες, ἂν δὲν εἴχαμε πρόφραγμα τοὺς Μακεδόνες καὶ τίς φιλοδοξίες τῶν βασιλέων τους; Καὶ πολὺ μεγάλη ἀπόδειξη αὐτοῦ εἶναι τὸ ἀκόλουθο: Μόλις οἱ Γαλάτες περιφρόνησαν τοὺς Μακεδόνες, ὅταν νίκησαν τὸν Πτολεμαῖο, τὸν ἀποκαλούμενο Κεραυνό, κατ' εὐθεῖαν ἦρθαν μέχρι τοῦ κέντρου τῆς Ἑλλάδας ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὸν Βρέννο μὲ ὅλη τους τὴ δύναμη, ἀφοῦ κατέστρεψαν τοὺς ἄλλους Ἕλληνες. Αὐτὸ βέβαια πολλὰς φορὲς θὰ συνέβαινε νὰ γίνεται, ἂν οἱ Μακεδόνες δὲν βρίσκονταν μπροστά.

»Πλὴν ὅμως αὐτὰ ποὺ λέγω ἃς κριθοῦν ἀπὸ ἐκείνους, ποὺ φιλοδοξοῦν νὰ εἶναι ἐκτὸς τῶν τωρινῶν διαφορῶν. Καὶ ἐπανερχομαι στὸ σημαντικότερο, ὅπως αὐτοὶ λένε, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἀκόλουθο: ἂν μὲν τὰ πράγματα εἶναι ὅμοια τώρα καὶ μὲ ἐκείνους τοὺς καιροὺς ποὺ συνάψατε τὴ συμμαχία, τότε πρέπει νὰ μέινετε σταθεροὶ στὴν ἐπιλογή ἐκείνων ποὺ συμφωνήσατε. Γιατί αὐτὰ εἶναι θέματα ἀρχῶν. Ἄν ὅμως ὁλοσχερῶς ἀλλοιωθῆκαν, τότε εἶναι δίκαιο καὶ σεῖς τώρα νὰ σκέπτεσθε τελείως ἀνεπηρέαστοι γι' αὐτὰ ποὺ ἐπιβάλλουν τὰ πράγματα. Πρωτῶ λοιπόν, Κλεονίκη καὶ Χλαινεά, ποιούς εἴχατε τότε συμμάχους καὶ παρακαλοῦσατε τούτους (τοὺς Σπαρτιάτες) σὲ κοινοπραξία; Μήπως ὅλους τοὺς Ἕλληνες; Καὶ τώρα μὲ ποιούς γινώσαστε κοινωνοὶ τῶν ἰδίων ἐλπίδων ἢ σὲ ποιά συμμαχία τοὺς παρακαλεῖτε; Μήπως μὲ τοὺς βαρβάρους; Ὅμοια λοιπὸν νομίζετε, ὅτι εἶναι τὰ πράγματα τώρα καὶ πρωτότερα, ἀλλ' ὄχι ἀντίθετα;

»Γιατί τότε μὲν φιλοδοξοῦσατε γιὰ ἡγεμονία καὶ δόξα ἐναντίον τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν ὁμοφύλων Μακεδόνων καὶ τοῦ ἡγεμόνα αὐτῶν Φιλίππου Ε΄. Τώρα ὁμως λαμβάνει θέση πόλεμος γιὰ τὴν δουλεία τῶν Ἑλλήνων ἐναντίον ἀλλοφύλων ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους σεῖς νομίζετε μὲν, ὅτι παρασύρετε κατὰ τοῦ Φιλίππου Ε΄, χωρὶς ὁμως νὰ ἀντιλαμβάνεστε, ὅτι τοὺς παρασύρετε ἐναντίον ὑμῶν τῶν ἰδίων καὶ ὁλόκληρης τῆς Ἑλλάδας.

»Γιατί, ὅπως ἐκείνοι, ποὺ κατὰ τὶς πολεμικὲς περιστάσεις χάριν τῆς ἀσφάλειας εἰσάγουν στὶς πόλεις μεγαλύτερες φρουρὰς ἀπὸ τὴ δύναμή τους, ἀπωθοῦν μὲν τὸ φόβο τῶν ἐχθρῶν, ὁμως κάνουν τοὺς ἑαυτοὺς τοὺς ὑποχείριους στὶς ἐξουσίες τῶν φίλων, κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο σκέπτονται τώρα καὶ οἱ Αἰτωλοί. Θέλοντας δηλαδὴ νὰ ὑπερισχύσετε τοῦ Φιλίππου Ε΄ καὶ νὰ ταπεινώσετε τοὺς Μακεδόνες, χωρὶς νὰ τὸ ἀντιληφθοῦν προσέλκυσαν τόσο νέφος ἀπὸ τὴ Δύση, ποὺ πρὸς τὸ παρὸν ἴσως πρῶτα ἐπισκιάσει τοὺς Μακεδόνες, ἀλλὰ στὴ συνέχεια θὰ γίνῃ τὸ αἷτιον μεγάλων κακῶν γιὰ ὅλους τοὺς Ἕλληνες.

»Πρέπει λοιπὸν ὅλοι οἱ Ἕλληνες νὰ προβλέψουν τὸν καιρὸ ποὺ ἔρχεται καὶ μάλιστα οἱ Λακεδαιμόνιοι. Γιατί πρὸς χάριν ποιοῦ νομίζετε, Λακεδαιμόνιοι, ὅτι οἱ πρόγονοί σας τότε ποὺ ὁ Ξέρξης τοὺς ἔστειλε πρεσβευτὴ καὶ τοὺς ζητοῦσε ὕδωρ καὶ γῆ, ἀφοῦ τὸν ἔσπρωξαν στὸ πηγάδι καὶ τὸν ἔρριξαν, τὸν διέταξαν νὰ ἀναγγεῖλει στὸν Ξέρξη, ὅτι ἀπὸ τοὺς Λακεδαιμόνιους ἔχει ὅσα ζητήσει: ὕδωρ καὶ γῆ; Ποιοῦ πάλιν ἐθελοντὴς ὑπῆρξε (ἡ Σπάρτη) καὶ ἐξόρμησαν ὁλοφάνερα νὰ πεθάνουν οἱ (τριακόσιοι) τοῦ Λεωνίδα; Μήπως προκινδύνευσαν ὄχι μόνον γιὰ τὴ δική τους ἐλευθερία, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἐλευθερία ὅλων τῶν Ἑλλήνων;

» Ἀξίζει λοιπὸν, ὅταν εἰστε ἀπόγονοι τέτοιων ἀνδρῶν, τώρα νὰ συμμαχήσετε μὲ τοὺς βαρβάρους καὶ νὰ συστρατεύεστε μ' ἐκείνους καὶ νὰ πολεμήσετε τοὺς Ἠπειρώτες, Ἀχαιοὺς, Ἀκαρνᾶνες, Βοιωτοὺς, Θεσσαλοὺς, σχεδὸν ὅλους τοὺς Ἕλληνες πλὴν τῶν Αἰτωλῶν; Σ' αὐτοὺς βέβαια εἶναι ἔθιμο νὰ κάνουν αὐτὰ καὶ νὰ μὴ τὸ θεωροῦν αἰσχρό, ἂν ἐξασφαλίσουν μόνον πλεονεκτήματα, ὄχι ὁμως καὶ σεῖς. Καὶ ἀκόμη τί πρέπει νὰ προσδοκοῦν αὐτοί, ἀφοῦ τὸ κατορθώσουν, ὅταν ἔγιναν σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων; Αὐτοί, ἀφοῦ ἐπωφελήθησαν ἀπὸ τὴ δύναμη καὶ τὴ βοήθεια τῶν Ἰλλυριῶν, κατὰ θάλασσαν μὲν ἐπεβλήθησαν τῆς Πύλου μὲ τὴ βία καὶ μὲ παρασπονδία, κατὰ ξηρὰν δὲ πολιορκήσαν τὴν πόλιν τῶν Κλειτοριῶν καὶ ἐξανδραπόδισαν τὴν πόλιν τῶν Κυνεθαίων. Καὶ πρωτίτερα, ὅπως εἶπα προηγούμενα, ἔκαμαν αὐτοὶ συνθήκες μὲ τὸν Ἀντίγονο γιὰ τὸ ἔθνος τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Ἀκαρνάνων. Καὶ τώρα ἔχουν κάμει μὲ τοὺς Ῥωμαίους ἐναντίον ὁλόκληρης τῆς Ἑλλάδας».

[Πολύβιου, *Ἱστορία Θ'* 32].

Ὁ Λυκίσκος, ὁ μεγάλος αὐτὸς Ἀκαρνάνας πολιτικός, τονίζει, ὅτι οἱ Μακεδόνες ὑπῆρξαν τὸ πρόφραγμα ἀσφαλείας τῆς Ἑλλάδας κατὰ τῶν βαρβάρων, ὅτι εἶναι ὁμόφυλοι οἱ Μακεδόνες τῶν Ἑλλήνων καὶ ὅτι ἡ συμμαχία μὲ τοὺς βαρβάρους Ῥωμαίους ἐναντίον ὁλόκληρης τῆς Ἑλλάδας ἐγκυμονεῖ κινδύνους ὑποδούλωσης. Ὁ Λυκίσκος δὲν εἰσακούσθηκε καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι συμμάχησαν μαζὶ μὲ τοὺς Αἰτωλοὺς καὶ Ῥωμαίους, προετοιμάζοντας τὴν πτῶση τῶν Μακεδόνων, τοῦ προφράγματος τῆς Ἑλλάδας καὶ τὴν ἐπιβολὴ σ' αὐτὴ τῆς Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας. Καὶ οἱ ἱστορικὲς ἀναφορὲς τοῦ Πολύβιου ἐναρμονίζονται πλήρως μὲ τὴν μυθολογικὴ, ἱστορικὴ καὶ ἀρχαιολογικὴ ἐπιβεβαίωση τῆς ἐλληνικότητας τῶν Μακεδόνων.

Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἡ μεγάλη αὐτὴ αὐτοκρατορία χωρίσθηκε σὲ ἐλληνικὰ κρατίδια καὶ ἔχομε τὴν ἐλληνιστικὴν περίοδο, καθὼς αὐτὴ ἀναφέρεται στὴν παγκόσμια ἱστορία καὶ ὄχι βέβαια «μακεδονικὴ περίοδο». Μὲ ἐπίσημη γλῶσσα τὴν ἐλληνικὴ καὶ ὄχι τὴν ἀνύπαρκτη μακεδονικὴ, ποὺ κανένας ἀρχαῖο κείμενο, ἐπιγραφή, νόμισμα καὶ ἐπιτύμβια πλάκα ἀναγράφει. Καὶ τοῦτο, γιὰ τὸν ὑπῆρξε ξεχωριστὴ ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴ μακεδονικὴ φυλὴ. Ἡ ἀρχαιο-

λογική σκαπάνη και στη Μακεδονία και στα πέρατα του κόσμου, όπου ξαπλώθηκε ο έλληνισμός από τον Μεγάλο Ἀλέξανδρο, ἔφερε σὲ φῶς ἀντικείμενα, πού ἀποδεικνύουν, ὅτι οἱ Μακεδόνες εἶναι Ἕλληνες, ἔτσι ὥστε δικαιολογεῖται ἡ κατηγορηματική καὶ ἐπιγραμματική φράση τοῦ Ἡρόδοτου, ὅτι «καὶ τὸ Ἑλληνικὸ γένος, ἀπὸ τότε πού ἐγίνε αὐτό, πάντοτε χρησιμοποιοεῖ τὴν ἴδια γλῶσσα, ὅπως γιὰ μὲνα εἶναι ἀληθινὸ» [«τὸ δὲ Ἑλληνικὸν γλῶσση μὲν, ἐπεῖτε ἐγένετο, αἰεὶ ποτὲ αὐτῇ διαχρᾶται, ὡς ἐμοὶ καταφαίνεται εἶναι»: Ἡρόδοτος I, 58] καὶ τοῦ Στράβωνα, ὅτι «εἶναι λοιπὸν Ἑλλάδα καὶ ἡ Μακεδονία» («Ἐστὶ μὲν οὖν Ἑλλὰς καὶ ἡ Μακεδονία»: Στράβων VII frg. 9].

Στὴ Μακεδονία δὲν ὑπάρχουν σλαβόφωνοι, γιατί, ἂν ὑπῆρχαν, θὰ ἐκδηλωνόταν πολιτικά, ὅπως συμβαίνει μὲ τὴν ὑπαρκτὴ μουςουλμανικὴ μειονότητα τῆς Θράκης. Ἡ Ἑλλάδα μετὰ τὸν ἐμφύλιο πόλεμο ἀκολούθησε προσεκτικὴ πολιτικὴ καλῆς γειτονίας, ὥστε νὰ διαφυλαχθεῖ ἡ εἰρήνη στὴν πυριτιδαποθήκη τῆς χερσονήσου τοῦ Αἴμου. Καὶ τὸ πέτυχε σ' ὁλόκληρη τὴν περίοδο τοῦ ψυχροῦ πολέμου. Σήμερα ὁμως ἐπιβάλλεται ν' ἀκολουθήσει ἐπιθετικὴ πολιτικὴ ἀποκατάστασης τῆς ἀλήθειας γιὰ τὴν ἐλληνικότητα τῆς Μακεδονίας. Σ' αὐτὴν θὰ περιλαμβάνεται ἓνα ἐτήσιο παγκόσμιο συνέδριο στὴ Θεσσαλονίκη, ὅπου θὰ προσκαλοῦνται κυρίως οἱ ἀντιλέγοντες καὶ ἡ προσφυγὴ σ' ὅλους τοὺς διεθνεῖς ὀργανισμοὺς. Ἀκόμη καὶ σ' ὅλα τὰ ἀρμόδια ὅργανα τῆς ΕΟΚ.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ τῶν Σκοπίων εἶναι ἀξιοσημεῖωτὴ ἡ δήλωση στὴ Ρώμη στίς 30.10.91 τοῦ προέδρου τους κ. Γκληγκόρεφ, πού τόνισε, ὅτι «ἐμεῖς ζοῦμε σὲ μιὰ περιοχὴ, πού ὀνομάζεται Μακεδονία, ἀλλὰ εἶναι ἀβάσιμο νὰ ὑποστηρίξουμε, ὅτι εἴμαστε ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων. Τὸ θέμα τοῦ ὀνόματος δὲν ἀποτελεῖ κίνδυνο γιὰ κανέναν». Πέραν ὁμως αὐτοῦ ἂν οἱ σλαβόφωνοι καὶ ἀλβανόφωνοι κάτοικοι τῆς ἔχουν ἐλληνικὴ συνείδηση, ἀφοῦ ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι Μακεδόνες, μποροῦν συνειπικουρούμενοι καὶ ἀπὸ τοὺς Ἑλληνόφωνους νὰ διεξαγάγουν δημοψήφισμα ἐνταξῆς τῆς περιοχῆς τῶν Σκοπίων στὴν Ἑλλάδα, ὅποτε ἱκανοποιοῦν καὶ τὸ συνειδησιακὸ τοὺς αἶσθημα καὶ ἀποκοτῶν τὸ μεγάλο πλεονέκτημα εἰσόδου στὴν εὐρωπαϊκὴ οἰκογένεια τῆς ΕΟΚ.

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΜΑΡΜΑΤΣΟΥΡΗΣ

Ἐπιτάφιος

Στὸ μεγάλο ταξίδι Σου
- ἐπιστροφῆς στὰ Ὀλύμπια δώματα-
ὁ θαυμασμός κι ἡ ἀγάπη μας
μαζί Σου,
γίγαντα ἀγωνιστῇ
τῆς πανάρχαιας Γλώσσας μας,
ἄξιε ἐρευνητῇ
τοῦ θαμμένου πολιτισμοῦ μας -
πού ἦρθες σὰν Ἑρμῆς
νὰ ξαναφέρεις στὸ φῶς.

Στὶς πιὸ ψηλὲς κορυφές
τοῦ «Αἰγαίου Βουνοῦ» Σου
ἔλλοπες-θηρευτές,

Δίας καὶ δαήμονες θεοὶ
προσμένουν νὰ σὲ καλοδεχτοῦν.

Στοῦ «Λόγου τὰ Μουσεία»
Δρανίδες καὶ Δρνίδες,
Ὅμηρος καὶ Ἡσίοδος,
Προσωκρατικοὶ καὶ Πλάτωνα
αἰώνια συντροφιά Σου.

Στὸ καλὸ ἐταῖρε τοῦ «Δαυλοῦ»,
συμπολεμιστῇ τῆς Ἑλληνικότητος,
Ἡλία Τσατσόμοιρε.
Ἄσβηστο στὴ μνήμη μας
τὸ πλεῦμα Σου.
Ἀξέχαστη ἡ λεβεντιά Σου.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ «ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ» ΧΩΡΙΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

‘Ο άμοραλιστής

‘Αμοραλιστής (= άνηθικιστής) λέγεται αυτός που δέν έχει ήθικους φραγμούς. Μοναδική άρχή του τύπου αυτού είναι οι επιδιώξεις και τὰ άτομικά του συμφέροντα, στα όποια υποτάσσει ανθρώπους και θεσμούς, αξίες και καταστάσεις.

‘Ο άμοραλιστής είναι άνθρωπος γλίσχρος και εύελικτος. ‘Από πουθενά δέν πιάνεται. Σάν φελλός ώσαύτως επιπλέει σ’ όλες τις καταστάσεις. Προκειμένου νά επιτύχη στις επιδιώξεις του, μεταχειρίζεται όλα τὰ μέσα, θεμιτά και άθέμιτα, μπροστά δέ στο συμφέρον του πουλάει και τὰ μάτια της μάννας του, αν χρεια-
στη.

‘Ο άμοραλιστής είναι έκμεταλλευτικός τύπος και ύβριστής. Δέν σέβεται τίποτα και κανένα δέν λογαριάζει· άδίστακτος και θρασύς καθώς είναι, μ’ εύκολία πλησιάζει τούς πάντες, μοιράζοντας χειραψίες και χαμόγελα, και δημιουργεί φιλικές σχέσεις, τις όποιες διακόπτει την επομένη. Γενναιόδωρα ώσαύτως μοιράζει και ύποσχέσεις, τις όποιες, έννοείται, ούδέποτε τηρεί...

‘Ο άμοραλιστής είναι μεγάλος ύποκριτής· πραγματικός θεατρίνος. ‘Η κοινω-
νία γι’ αυτόν αποτελεί σκηνή θεάτρου, όπου δοκιμάζει τις ύποκριτικές του ικανό-
τητες. Κι όλα αυτά όχι άσκοπως, αλλά για νά πετύχη τούς στόχους του, τὰ συμφέ-
ροντά του. ‘Υποδύεται λοιπόν τó φίλο ύπολογίζοντας σέ κάποια έκδούλευση ή
τόν κακόμοιρο, για ν’ άποσπάση τόν οίκτο σου και νά σέ βάλη στο χέρι ή τόν
θρήσκο, για νά παραπλανήση τó περιβάλλον του κ.ο.κ.

‘Ο άμοραλιστής είναι φθονερός και χαιρέκακος. Φθονεί την εύτυχία του γεί-
τονά του, την επιτυχία του συναδέλφου του, τó βιός του άδελφού του και άγρυ-
πνεϊ λυπούμενος γι’ αυτά. Παράλληλα χαίρεται κρυφά για τὰ κακά και τις δυ-
στυχίες τους και μ’ εύχαρίστηση τούς οίκτειρει στόν πρώτο τυχόντα.

‘Ο άμοραλιστής χαίρεται ιδιαίτερα, όταν άδίκως κατηγορείται κάποιος τίμιος
άνθρωπος και μυστικά συντονίζει τις ένέργειες της καταδίκης ή και της έξόντω-
σής του άκόμη. Κι όταν αυτό συμβή, τόν επισκέπτεται για νά του έκφράση τη
«λύπη» του και νά του δώση κουράγιο, ένω στην πραγματικότητα θριαμβεύει κι
αίσθάνεται ίκανοποίηση, αφού άπαλλάχτηκε, όπως φαντάζεται, απ’ την έννοχλη-
τική ύπαρξη ένός τιμίου κι άκέραιου χαρακτήρα.

‘Ο άμοραλιστής είναι κόλακας και «συγκατανευσιφάγος» (= άνθρωπος που λέ-
γει συνεχώς «ναί», μόνο και μόνο για νά γίνη άρεστός και νά τόν καλέσουν νά
φάγη τζάμπα). Κι όπως ό κυνηγός θηρεύει τούς λαγούς με τὰ σκυλιά του, έτσι ό
τύπος αυτός παρασύρει τ’ ανόητα θύματά του με τις κολακείες του. Έχει λοιπόν
καταπληκτικές ικανότητες στα μεγάλα παινήματα, στα κούφια λόγια, στις κί-
βδηλες ύποσχέσεις τών άπατεώνων. ‘Επαινώντας ώστόσο τó «θύμα» του αποβλέ-
πει στο άτομικό του συμφέρον και σέ τίποτα περισσότερο. Έτσι τó «ζήτη» που
άπευθύνει στο βουλευτή άποσκοπεϊ στο ρουσφέτι· τó «εύγε» στόν ύπάλληλο ση-
μαίνει ειδική μεταχείριση· ό καλός λόγος στο γέροντα συγγενή του αποβλέπει
στη διαθήκη· κι ό θαυμασμός του πρός τόν πλούσιο συμπολίτη του στοχεύει σέ

κάποιο δάνειο ή σέ φαγοπότι επιτέλους... Έξυπακούεται, ότι οι έπαινοι αυτοί και τὰ «πλευρίσματα» διακόπτονται, μόλις επιτευχθούν οι επιδιωκόμενοι στόχοι του άμοραλιστή.

Ό άμοραλιστής είναι άφίλος κι άναξιόπιστος άνθρωπος. Δέν σχετίζεται σοβαρά με τούς ανθρώπους, τούς όποιους εγκαταλείπει μόλις «ξεζουμίσει», και οι ύποσχέσεις του δέν τόν δεσμεύουν ποτέ. Έχοντας γνώμονα τ' άτομικά του συμφέροντα συνδέεται μ' ανθρώπους πού του είναι χρήσιμοι, ένώ στόν υπόλοιπο κόσμο συμπεριφέρεται τυπικά.

Ό άμοραλιστής είναι πολιτικάντης. Τό ύφος του έχει μιὰ επίπλαστη σοβαρότητα κι ή ματιά του είναι αύστηρη κι ύποψιαστική. Σπάνια άστειεύεται και τό γέλιο του είναι με σημασία, άφοϋ ποτέ δέν είναι αϋθόρμητο, αλλά πηγάζει άπ' τό νοϋ. Τέλειος ύποκριτής καθώς είναι, ύποδύεται τόν τύπο ή τό πρόσωπο πού ταιριάζει με τίς οικονομικο-πολιτικές του επιδιώξεις: Γιατί όχι σπάνια ό τύπος αυτός έχει και πολιτικές επιδιώξεις.

Ό άμοραλιστής άν άποφάσισή νά πολιτευθῇ, αυτό σημαίνει ότι έτσι ίκανοποιούνται τὰ άτομικά του συμφέροντα κι όχι τὰ κοινά, για τὰ όποια ποσώς ένδιαφέρεται. Προκειμένου νά τό επιτύχη αυτό, άναστατώνει τόν κόσμο μ' όλους τούς μηχανισμούς πού διαθέτει. Κι όταν τό επιτύχη, προσποιείται πως δέν τό ήθελε κι ότι άποτελεί θυσία τάχα στους φίλους του, οι όποιοι τόν ύποχρέωσαν με τίς πολλές τους παρακλήσεις... «Έκτέθηκα στόν έκλογικό άγώνα, λέει, για νά ίκανοποιήσω τή δική σας επιθυμία: δέχτηκα νά είμαι ύποψήφιος, έπειδή έσεις ύποχρεωτικά μου τό ζητήσατε». Κι όμως ύποκρίνεται. Κανείς άπολύτως δέν του τό ζήτησε: τό άποφάσισε όμως για συγκεκριμένους σκοπούς, οι όποιοι γίνονται φανεροί άπ' τούς πρώτους κι όλας μήνες μετά τήν έκλογή του...

Ό άμοραλιστής, άν και πολιτεύεται, δέν έχει πολιτική τοποθέτηση. Ό πολιτικός χῶρος πού επιλέγει συνδέεται άμεσα με τὰ συμφέροντά του. Κι ό λόγος του όμως, κι οι άποφάσεις του, αλλά κι οι πλέον άσήμαντές του κινήσεις ύπαγορεύονται άπ' τό συμφέρον του και μετριούνται σέ χρήμα. Κι όμως ό τύπος μας οϋδέποτε όμιλεί περί *συμφέροντος άτομικοϋ*, αλλά κρύπτεται πίσω από τρύπια λόγια, τὰ όποια τόσο άρέσουν στο χύδην όγλο. Ός πολιτικάντης είναι άμαθής και μετριότητα: πλην όμως χαιρείται τήν έξουσία και τήν άπολαμβάνει μ' άπληστία, όπως ακριβώς άπολαμβάνει κι ό κόρακας τό πτώμα πού καταβροχθίζει, μεταχειριζόμενος κατά κόρον τὰ πλεονεκτήματα πού ή θέση του του παρέχει.

Ό άμοραλιστής άποτελεί συνηθέστατο τύπο τῆς έξουσιαστικής κοινωνίας κι ιδιαίτερα τῆς έλλαδικῆς, όπου οι άνθρωποι, σύμφωνα με τόν Τσαρούχη, είναι ό,τι δηλώνουν στίς εκάστοτε περιπτώσεις. Ασφαλώς δέν άποτελεί ό τύπος αυτός τέκνο τῆς έξ-ουσίας: τῆς όφείλει όμως πάρα πολλά, όσον άφορά τουλάχιστον στους τρόπους και τίς μεθόδους πού χρησιμοποιεί, προκειμένου νά επιτύχη τούς στόχους του. Γιατί κανείς δέν άμφιβάλλει, ότι ή έξ-ουσία άποτελεί τήν ένσάρκωση του άμοραλισμοϋ...

Σαράντος Πάν

Τὰ ρέστα σας, κυρία

Βαρνέμαι καὶ δὲν πάει ἄλλο· τὰ βαφτίσια ποὺ εἶναι φασισμός, τοὺς γάμους ποὺ εἶναι κοσμικὸ γεγονός, τὴ ζωγραφικὴ τῆς κυρίας ποὺ εἶναι «χόμπυ» καὶ τοὺς καλλιτέχνες ποὺ διαφημίζονται σὰν ἀπορρυπαντικά.

Βαρέθηκα τὰ λόγια τὰ μεγάλα, τοὺς ἐπαγγελματίες ποὺ τὸ παίζουν ἐπιστήμονες, τοὺς ἀλειτούργητους λειτουργούς, τὰ βίντεο τῆς Σιγκαπούρης, τοὺς θρησκευόμενους μὲ τὶς νευρώσεις, τὶς δεξιώσεις μὲ τὰ σπιρούνια, τὶς συνεστιάσεις μὲ τὶς σκοπιμότητες, τὰ λογοτεχνικὰ σωματεῖα μὲ τὰ κικιρίκου. Βαρνέμαι τὰ θέατρα μὲ τὰ ψυχοπλακώματα τῶν βορείων παραλλήλων καὶ νοτίων ἀνωμαλιῶν, τοὺς κινηματογράφους μὲ τὰ κρεβάτια καὶ τὰ αἵματα, τὰ γεύματα ποὺ μὲ καταβροχθίζουν, τὸ χρῆμα ποὺ σταθμίζει τὴν τιμὴ, τὴν πόλιν ποὺ ἀντιμάχεται τὴ ζωὴ, τὰ σχολεῖα ποὺ ἀφανίζουν τὰ ταλέντα, τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους ποὺ караδοκοῦν καὶ τὸν ἑαυτό μου ποὺ κιτοεὐεὶ καὶ τεμπελιάζει.

Βαρνέμαι γενικῶς, καὶ οἱ σπουδαγμένοι ψυχολόγοι μ' ἔχουν περάσει στὰ μαῦρα τους κατάστιχα κι ἐγὼ τὰ στήλωσα καὶ κάνω ὅ,τι μοῦ ἀρέσει.

Καὶ μοῦ ἀρέσει νὰ πηγαίνω στὴ «λαϊκὴ». Περιμένω πῶς καὶ τί νὰ περάσει τὸ Σαββατοκύριακο μὲ τὴ βαβούρα καὶ τὴν ἀσωτία του καὶ πρωτῶ-πρωτῶ τὴ Δευτέρα παίρνω τὸ καροτσάκι μου καί, γρί-γρί-γρί, τραβάω γιὰ τοὺς μπαξέδες. Καὶ μοῦ ἀρέσει αὐτὸς ὁ ἥχος καὶ ἀγαπῶ τὸ καροτσάκι μου, ὅπως οἱ ἀρσενικοὶ τῆς οἰκογένειας ἀγαποῦν τὰ μηχανοκίνητα. Κι ὅταν φτάνω στοὺς μπαξέδες, παίρνω βαθειοὺς ἀνασασμούς, γιὰ νὰ ρουφήξω ὥς τὰ κατάρριζα τὶς μυρουδιὲς τῆς γῆς, τῆς μεγάλης ἀδικημένης καὶ περιφρονημένης μάνας. Καὶ εἶν' ἐκεῖ ὅλοι οἱ ἀνθοὶ τῆς ἀγάπης της κι ὅλοι οἱ καρποί, φρέσκοι, λαχταριστοὶ καὶ μοσχομυρισμένοι. Κι ἀγάλλεται τὸ μάτι στὰ χρώματα καὶ ξελαμπικάρει ὁ νοῦς κι ἰσοζυγιάζει μὲ τὴ ζωντάνια, τὴ ντομπροσύνη, τὸ κέφι καὶ τὴ στίλβουσα σπιρτάδα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ποὺ ταξίδεψαν μέσα στὴν ἄγρια νύχτα, γιὰ νὰ τροφοδοτήσουν μὲ χυμοὺς ζωῆς τὶς ἀρρωστημένες φλέβες τῆς μεγαλοῦπολης. «Μῆ-λα φιρίκια Βόλου. Νὰ τρῶν' οἱ σαραντάρες καὶ νὰ γίνονται εἰκοσάρες, νὰ τρῶν' οἱ πενηντάρες καὶ νὰ γίνονται τριαντάρες». «Περὶ φανα νειᾶ-τα, τιμημένα γερατειά, μαζί θὰ πᾶμε. Ἐλᾶτε, κορίτσια, καὶ ξεπουλήσαμε».

Κι ὅ,τι καὶ νὰ ψωνίσω, πάντα τὸ «εὐχαριστῶ» κι εὐχῆς ἀπὸ κοντά. «Καλοφάγωτα καὶ καλὴ βδομάδα». Ποτὲ δὲ μ' ἔκλεψαν, ὅπως κάνει ὁ χαλασμένος μεγαλομανάβης τῆς Ἀθήνας, ποὺ μοῦ τὰ βγάνει τρεῖς τὸ λάδι, τρεῖς τὸ ξύδι κι ἔξι τὸ ξυδόλαδο καὶ τράκ-τράκ τὸ κομπιουτεράκι κι ὁ θεὸς κι ἡ ψυχὴ του. Ἐτοῦτοι φέρνουν ἕναν ἀέρα ὑγείας στὴ μίζερη Πρωτεύουσα. Ἀγοράζω τέσσερα κιλὰ μῆλα, τέσσερα διακόσια γράφει ἡ ζυγαριά, «τέσσερα» λέει ὁ πωλητὴς κι ἐγὼ πληρώνω τέσσερα καὶ ψάχνομαι. Καὶ μιὰ μέρα μοῦ γνέφουν κάτι κολοκυθάκια ὅλο πρόκληση, ποὺ μὲ κυττοῦσαν, τ' ἀφιλότιμα, μὲ τὰ μεγάλα κίτρινα λουλουδάτα μά-

τια τους ὀρθάνοιχτα, 400 ἔγραφε ἡ ταμπέλλα, ἀλλὰ χαλάλι. Παίρνω δύο κιλά, πληρώνω καὶ ξεκινᾶω νὰ φύγω, ὅταν ἀκούω φωνὴ νὰ μὲ καλεῖ. — Τὰ ρέστα σας, κυρία. — Κάτι λάθος κάνετε. — Κυτάξτε τὴν ταμπέλλα.

Πράγματι πάνω στο 400 ὑπῆρχε μιὰ πλαγιαστὴ γραμμὴ κι ἀπὸ κάτω ἔγραφε 150. — Ἔχετε δίκιο, εἶπα λίγο μουδιασμένη καὶ γιὰ πρώτη φορὰ κύτταξα τὸ συνομιλητὴ μου. Ἦταν ἓνας νέος πρώτη ράτσα, καμμιὰ εἰκοσαριὰ χρόνων, κοψιὰ στέρεη κι ὄψη ἀρχοντική, μὲ σῶμα ἀτσάλινο κι ἡλιοκαμμένο, πού φαινότανε, γιὰτὶ παρ' ὅλο πὺ ἦταν Νοέμβρης κι ἔκανε κρῦο, φοροῦσε πανωκόρμι δερμάτινο στενό, χωρὶς μανίκια καὶ παρμένο στο στήθος. — Εἶσαι τίμιος, παλληκάρι μου, κι ὅταν ἔχουμε τέτοιους νέους, ὑπάρχει ἐλπίδα. — Ἄ, ὁ γιός μου εἶναι σπαθί, ἀντιλογήθη ὁ ἄνθρωπος πὺ στεκόταν δίπλα του. — Πρέπει νὰ εἶσαι περήφανος γι' αὐτόν. — Μόνο; Ὀλ' αὐτὰ πὺ βλέπεις αὐτὸς τὰ καλλιεργεῖ. — Ἀπὸ πὺ εἴσθε; — Ἀργοναυπλία. Ὁ Νικηφόρος εἶναι μισὸς-μισὸς, γιὰτ' ἡ γυναῖκα μου εἶν' ἀπ' τὴ Μάνη.

Ἀργοναυπλία λοιπὸν καὶ Νικηφόρος κι ἄπαρτη Μάνη!! Μ' ἐκεῖνες τίς ἀλλόκοτες γυναῖκες, πὺ στέκονταν καταντικρὺ στὰ τούρκικα μιλιοῦνια, σήκωναν τὰ φουστάνια τους καὶ φώναζαν: «Ἄν εἴσαστ' ἄντρες, ρέ, ἐλᾶτε νὰ τὸ πάρετε». Καὶ μὲ ξύλα καὶ μὲ πέτρες τοὺς ἔστελναν στὸν ἀγύριστο. Τὸ «μολὼν λαβὲ» ὀλοζώντανο κύτταρο μέσα στοὺς αἰῶνες! Κι ἦτανε μόλις πὺ'χα διαβάσει τὴν «Πριγκηπέσσα Ἰζαμπὼ» κι ὁ Νικηφόρος Σγουρὸς ἦταν ἐκεῖ μπροστά μου ὀλόσωμος, στέρεος, σεμνὸς κι ἀσύγκριτος στρατιώτης τῆς ζωῆς. «Σπαθί» τὸν ἀποκάλεσε ὁ γονιὸς του. Τὸ σπαθί, πὺ ἄνοιγε δρόμο ἀνάμεσα στοὺς σιδερόφραχτους ἱππότες κυνηγώντας τ' ὄνειρο, ὁ ροβαλάτορας, πὺ δρασκελίζε τὰ βουνα ξεσηκώνοντας τὰ χωριά ἐνάντια στη Φραγκιά, τὸ ξωτικό, ὁ αἴλουρος, πὺ σάλταρε πάνω σὲ κάστρα Βιλλαρδουῖνων.

Ἐνα ρῶτημα τρεμόπαιξε στὰ χεῖλη μου γιὰ τὸ ἐπώνυμο τοῦ Νικηφόρου, ἀλλὰ ἔκανα πίσω. Φίλοι μου, σὰ θὰ περνᾶτε ἀπὸ τὴν Κόρινθο κατηφορίζοντας τὸ Μοριᾶ, «περᾶστε ἀπ' τὴν Ἀναπνογὰ κι ἀπὸ τὸ Πεντεσκούφι», ἀνεβῆτε στὸν Ἀκροκόρινθο κι ἀφοῦ ρίξετε ἓναν κρίνο τοῦ ἀγροῦ στ' ἀνατολικά γκρεμνά, μιλήστε στὰ παιδιὰ σας γιὰ τὸν ἄλλο Σγουρό, τὸν Λέοντα Σγουρό, τὸ «δεινὸ στρατιώτη», τὸ Διγενή. Τὸ λάμπος τῆς φωτεινῆς καμπύλης, πὺ ἔγραψε καβάλλα στ' ἄλογό του ἀνάμεσα οὐρανὸ καὶ γῆ, δὲν ἔσβησε. Εἶν' ἐκεῖ καὶ σᾶς περιμένει. Νὰ εἴσθε σίγουροι, πὺς τὰ παιδικὰ μάτια θὰ τὸ δοῦν.

Εἶναι θλιβερό, ἀλλ' ὅσους μαθητὰς καὶ φοιτητὰς ἐρώτησα γιὰ τὸ Λέοντα Σγουρό, ἀκόμα κι ἐπιστήμονες, νομικούς, ἐκπαιδευτικούς, κανεῖς δὲν τὸν ἤξερε. Γι αὐτὸ σᾶς λέω...

Οὐρανία Πρίγκουρη

ΠΑΝΟΣ ΤΣΙΝΑΣ

Οἱ ἀριθμοὶ παρὰ τοῖς Ἑλλησιν

Ἀπὸ τὴν αὐγὴν τῆς νοήσεως τοῦ ἀνθρώπου παρέστη ἡ ἀνάγκη ἐκφράσεως πρὸς τοὺς ὁμοίους αὐτοῦ διαφόρων ἐσωτερικῶν καταστάσεων ἑνὸς ἐκάστου ἀτόμου ἢ καὶ ομάδος ὁλοκλήρου, ὡς τοῦ φόβου, τοῦ πόνου, τῆς λύπης, τῆς χαρᾶς κ.ἄ. Ταῦτα ἐξεφράζοντο κατ' ἀρχὰς διὰ κραυγῶν καὶ ἀτάκτων κινήσεων ἢ ὑποτυπωδῶν ζωγραφικῶν ἀπεικονίσεων. Ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ ἐσυστηματοποίησεν ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰς κινήσεις καὶ τὰς κραυγὰς καὶ τὰς ζωγραφικὰς ἀπεικονίσεις εἰς τινα συμβολικὰ σήματα, καὶ βραδύτερον προέκυψε ἐκ τῶν κραυγῶν ὁ προφορικὸς στοιχειώδης κατ' ἀρχὰς λόγος, τὰ δὲ ἐκ τῆς ζωγραφικῆς ἀπεικονίσεως σύμβολα, ἄλλα μὲν παρέμειναν εἰς τὸν χώρον τῆς ζωγραφικῆς καὶ ὤθησαν τὴν ἐκδήλωσιν αὐτὴν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς ἐξέλιξιν καὶ ἄλλα ἔλαβον ἄλλην τροπὴν καὶ ἐξειλίχθησαν εἰς τὰ σύμβολα ἐκεῖνα, ἅτινα σήμερον ὀνομάζονται γράμματα, τὸ Ἑλληνικὸν δὲ καὶ τὸ Λατινικὸν ἀλφάβητον εἶναι, νομίζομεν, ἢ τελειότερα ἐκφρασις τοῦ συμβολικοῦ τούτου συστήματος, διότι τοῦτο παρέχει, ἰδίως τὸ Ἑλληνικὸν ἀλφάβητον, μεγάλας ἐκφραστικὰς δυνατότητας. Ἐκ τῶν πλέον μικρῶν φθόγγων, καὶ οὐχὶ καταστάσεων, ὡς συμβαίνει εἰς ἄλλας γραφὰς (εἰς τὴν κινεζικὴν γραφὴν λ.χ.), τὸ σύστημα βαίνει εἰς τὰς λέξεις καὶ ἐκείθεν εἰς τὸ ὅλον πλῆγμα, διὰ τοῦ ὁποίου, ὅταν ἤλθεν ἡ ὥρα, ἐξεφράσθη ὁ Ἑλληνικὸς λόγος.

Ὅταν ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια ἠνδρώθη πλήρως, παρέστη ἀνάγκη προσδιορισμοῦ τῶν ἀφηρημένων πλέον ἔννοιων καὶ ἐπειδὴ τὰ μέχρι τότε ἐν χρήσει ἐκφραστικὰ μέσα, ὡς λ.χ. ἡ γλῶσσα, δὲν ἐπῆρκουν, ἀνεζητήθησαν ἄλλα, ὡς λ.χ. ἡ μουσικὴ. Ἀλλὰ ἡ ἐπινόησις τῶν ἀριθμῶν ὑπῆρξε τόσον ἐπιτυχής, ὥστε ἀπεδείχθησαν οὗτοι τὸ τελειότερον πάντων τῶν προηγουμένων σύστημα, εἰς τρόπον ὥστε οἱ Πυθαγόρειοι φέρονται ὡς ταυτίσαντες τοὺς ἀριθμοὺς μὲ τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων. Λέγομεν φέρονται, διότι ἡ ταύτισις τῶν ἀριθμῶν μὲ τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων εἶναι παρὰ τοῖς Πυθαγορείοις θεωρητικὴ καὶ οὐχὶ πράγματι ὑπάρχουσα.

Ἡ ἔννοια, ἣν ἔδωσαν οἱ Πυθαγόρειοι εἰς τοὺς ἀριθμούς, προέκυψε καὶ ἐξ ἄλλων ἴσως λόγων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ὅτι προφανῶς δὲν ἱκανοποίησαν αὐτοὺς αἱ δοθεῖσαι, ὡς πρωταρχικαὶ ἀρχαὶ τοῦ κόσμου, ὑπὸ τῶν προηγουμένων αὐτῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων. Οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν ἔθεσαν ὡς πρωταρχικὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου τὸ πῦρ ('Ἡράκλειτος). Ἐπειδὴ ὅμως τὸ πῦρ ἢ ὁ ἀήρ (ὡς ἔλεγεν ὁ Ἀναξίμενης), ὅστις ἦτο ἀπτόν στοιχεῖον τῆς φύσεως, ἦσαν, κατὰ τοὺς Πυθαγορείους, στοιχεῖα τοιαῦτα, ὥστε δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐκφρασθῇ δι' αὐτῶν ἡ ἔννοια πολλῶν ἐν τῷ κόσμῳ λειτουργιῶν, ἀλλὰ καὶ αὕτη αὕτη ἡ ἔννοια τοῦ παντὸς καὶ τῶν ἐπὶ μέρους αὐτοῦ πραγμάτων δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐκφρασθῇ, ἐχρησιμοποιήθη παρὰ τῶν Πυθαγορείων ὁ ἀριθμὸς, εἰς ὃν ἐδόθη ὅλως διάφορον νόημα, ἦτοι: ἐσυμβολίσθη δι' αὐτοῦ καὶ τὸ ἀφηρημένον καὶ ἐπομένως τὸ θεωρητικῶς ὑπάρχον μέρος ἐκάστου πράγματος ἢ ἀντικειμένου καὶ τὸ οὐσιαστικόν. Ὁ τρόπος οὗτος διηλεκτικὸς αὐτοῦς, ὥστε δι' ἑνὸς ἀριθμοῦ εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ τὴν θεωρη-

τικήν και τήν ουσιαστικήν ἄποψιν ἐκάστου πράγματος ἢ ἀντικειμένου. Οὕτω εἶπον, ὅτι τὸ πᾶν εἶναι ἀριθμὸς παμμέγιστος ἀεὶ συντελούμενος. Διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ τὸ ἀπτόν, τὸ ὑλικὸν μέρος τοῦ παντός, καὶ τὸ μὴ ἀπτόν, ἦτοι: τὸ δυνάμει εἶναι τοῦ παντός, τὴν διάχυτον ἐνέργειαν καὶ εἴ τι πέραν ταύτης ὑπάρχει, ὡς τὸ λεγόμενον σήμερον «μὴ ὑλικὸν σύμπαν».

Ἐκ τῆς γενικῆς ταύτης ἀρχῆς τοῦ ἀριθμοῦ, ἣτις ἀντικατέστησε τὴν ἀρχὴν τοῦ πυρός, ὡς ἀρχῆς τοῦ κόσμου, ἢ τοῦ ἀέρος ἢ τοῦ ὕδατος, προέκυψε τὸ ὅλον ἀριθμητικὸν σύστημα τῶν Πυθαγορείων, ὅπερ, ὡς ἤδη ἐλέχθη, εἶχε συμβολικὸν χαρακτῆρα, ἀλλὰ τὸ κυριώτερον οὐδέποτε οἱ Πυθαγόρειοι ἐθεώρησαν τοὺς ἀριθμοὺς ὡς ἀποκαλυφθέντας εἰς τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν ὑπὸ τῆς φύσεως ἢ ἄλλου τινὸς ὑπερφυσικοῦ ὄντος. Ὁ συμβολικὸς ὅμως οὗτος χαρακτήρ τῶν Πυθαγορείων, ὅστις ἔδιδεν οὐσιαστικὸν περιεχόμενον, συμβολικὸν ὅμως καὶ τοῦτο, εἰς τοὺς ἀριθμοὺς, ἔτυχεν, ὡς φαίνεται, παρεξηγήσεως ὑπὸ τῶν μετέπειτα φιλοσόφων, διὸ καὶ κατ' Ἀριστοτέλη οἱ Πυθαγόρειοι ἐθεώρουν τοὺς ἀριθμοὺς ὡς τὴν μόνην πραγματικότητα (Ἀριστοτ., μ. Φ.).

Ἐπειδὴ, ὡς φαίνεται, ἡ παρεξηγήσις αὕτη ἐγένετο ὑπὸ πολλῶν καὶ δὴ πρὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, ὁ Πλάτων προσπαθὼν νὰ τὴν διαλύσῃ, ὑποστηρίζει ὅτι ὑπάρχει κατ' ἀναγκαιότητα ἐν εἶναι, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι αἰσθητὸν καὶ ἐπομένως οἱ ἀριθμοὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐνυπάρχουν εἰς τὰ πράγματα ὡς ἡ οὐσία αὐτῶν. Διὰ τὸν λόγον ἀκριβῶς αὐτὸν ὁ Πλάτων ἐτοποθέτησεν εἰς τὴν θέσιν τῶν ἀριθμῶν τὰς *ιδέας*· τοῦτο, διότι αἱ ιδέαι ἐξυπηρετοῦν αὐτὸν καλύτερον πρὸς ἐξήγησιν τῆς *μεθέξεως* τῶν αἰσθητῶν πρὸς τὰς ιδέας. Αἱ ιδέαι τοῦ Πλάτωνος εἶχον τὴν αὐτὴν θέσιν καὶ ἐπετέλουν τὸ αὐτὸ ἔργον εἰς τὸ ὅλον σύστημα τῆς σκέψεως αὐτοῦ, ὅπερ ἐπετέλουν οἱ ἀριθμοὶ κατὰ τοὺς Πυθαγορείους. Εἶναι δηλαδὴ αἱ ιδέαι ἡ αἰτία τῶν αἰσθητῶν, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι ἔλεγον διὰ τοὺς ἀριθμοὺς, ὅτι οἱ ἀριθμοὶ εἶναι ἡ αἰτία τῶν αἰσθητῶν, ἦτοι: ἂν ὑπάρχῃ ἡ ἀόριστος δυνάς, ἡ αἰτία (ιδέα) ἡ παράγουσα καὶ μορφοποιούσα αὐτὴν εἶναι ἡ μονὰς (ἴδε πλείονα: Δ. Ἀναγνωστοπούλου, *«Εἰσαγωγή εἰς τὸν διάλογον Παρμενίδης τοῦ Πλάτωνος»*). Πρὸς διάκρισιν ὅμως τῶν κοινῶν ἀριθμῶν τῶν μαθηματικῶν ἐκ τῶν συμβολικῶν τούτων ἀριθμῶν ὁ Πλάτων ὠνόμασε τοὺς ἀριθμοὺς τούτους *εἰδητικούς* ἀριθμοὺς, οἵτινες ὡς συμβολικοὶ ἀριθμοὶ (ιδέαι) δὲν προστίθενται (δὲν εἶναι συμβλητοὶ) καὶ δὲν παράγουν μαθηματικὸν ἀποτελέσμα.

Ὁ Φιλόπονος λέγει, ὅτι αἱ ιδέαι εἶναι τὰ μέτρα διὰ τῶν ὁποίων ὀρίζονται τὰ πράγματα, ὅπως οἱ ἀριθμοὶ εἶναι τὰ μέτρα καὶ τὰ ὅρια τῶν πραγμάτων (ἴδε καὶ Δ. Μούκανον, *«Οἱ ἀριθμοὶ»* κ.λπ., Ἀθ. 1979). Ὁ Πλούταρχος εἰς τὴν *«περὶ Ἰσίδος καὶ Ὀσίριδος»* πραγματείαν αὐτοῦ ἐπικαλούμενος τὸν Εὐδοξον ἀναφορικῶς μὲ τὰς περὶ ἀριθμῶν ἀπόψεις τῶν Πυθαγορείων θεωρεῖ, ὡς ἐμμέσως συνάγεται, μᾶλλον ὡς δεδομένον τὸν συμβολικὸν χαρακτήρα τῶν ἀριθμῶν. Ὁ Ἀριστοτέλης λέγει, ὅτι κατὰ τοὺς Πυθαγορείους ὁ Οὐρανὸς εἶναι ἀρμονία, ἡ δὲ ἀρμονία εἶναι φυσικὴ κατάστασις ἔχουσα σχέσιν μὲ τὴν μουσικὴν καὶ τὰ μαθηματικὰ κατὰ τὸ ὅτι αὕτη ἐκφράζεται διὰ τῶν συστημάτων τῶν φθόγγων καὶ τῶν ἀριθμῶν.

Κατὰ ταῦτα ὑπάρχουν τρεῖς κυρίως θέσεις ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν παρὰ τοῖς Ἑλλησι ἢ μᾶλλον ἢ διάφορος φρασεολογικὴ διατύπωσις τῶν τριῶν κορυφαίων Ἑλληνων φιλοσόφων φέρει τὴν ἀρχαίαν σκέψιν ὡς διατυπώσασαν τρεῖς θέσεις ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν. Εἰς τὴν πραγματικότητα ὅμως εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ πολλαπλῶς διατυ-

πρωθείσα. Αί τρεῖς αὗται φαινομενικαὶ θέσεις εἶναι: ἡ τῶν Πυθαγορείων, οἵτινες φέρονται ὑποστηρίζοντες τὴν ὄντολογικὴν θεώρησιν τῶν μαθηματικῶν, ἡ ἀνασκευάσις τῆς θέσεως ταύτης ἢ μᾶλλον ἡ προσπάθεια διαλύσεως τῆς παρεξηγήσεως ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος («*Τίμαιος*», «*Μένων*») καὶ ἡ τῆς ἀπομαθηματικοποιήσεως τῆς φιλοσοφίας ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, θεωροῦντος τὰ μαθηματικά ὡς ἔχοντα λογικὴν μόνον ἀξίαν. Ὁ Ἀριστοτέλης τονίζει, ὅτι τὰ μαθηματικά ἀντικείμενα πρέπει νὰ ἐξετασθοῦν, χωρὶς νὰ συνδεθοῦν μὲ τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι ταῦτα εἶναι ἰδέαι ἢ ἀρχαὶ καὶ οὐσία τῶν ὄντων. Οὕτω ἡ Ἀριστοτελικὴ ὄντολογία δέχεται ὡς οὐσίας τὰ φυσικὰ ὄντα, ἡ δὲ προσφορὰ τῶν μαθηματικῶν καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν καθορίζονται πάντοτε εἰς σχέσιν μὲ τὰ φύσει ὄντα, ἤτοι μὲ τὰς ἐπιστήμας τῆς φυσικῆς καὶ τῆς ὄντολογίας, καὶ δὲν πρέπει τὰ μαθηματικά νὰ ὑπερεκτιμῶνται, ὡς ἐγένεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Πλάτωνος.

Κατὰ μίαν νεωτέραν ἄποψιν ὅμως (H. Chernis: ἴδε Δ. Μούκανον, «*Οἱ ἀριθμοὶ*» κ.λπ., Ἀθ. 1979) δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον πρόβλημα, διότι θεωρεῖται λανθασμένη ἡ ἔρμηνεία τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ ὑπερεκτιμήσεως τῶν μαθηματικῶν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας· καὶ κυρίως ἡ ἄποψις ὅτι αἱ ἰδέαι κατὰ Πλάτωνα εἶναι ἀριθμοί, δὲν δύναται νὰ ἀποδοθῇ ὡς θεωρία τοῦ Πλάτωνος, διότι δὲν εὑρίσκεται αὕτη εἰς τοὺς Πλατωνικοὺς διαλόγους. Κατὰ μίαν ἄλλην ἄποψιν (Δ. Ἀναγνωστοπούλου, «*Εἰσαγωγή εἰς τὸν Παρμενίδην τοῦ Πλάτωνος*», σελ. 17) τὰ περὶ εἰδητικῶν ἀριθμῶν ἐδίδασκεν ὁ Πλάτων προφορικῶς καὶ δὲν περιλαμβάνει ταῦτα εἰς τοὺς διαλόγους του. Ὑπαινιγμὸν περὶ αὐτῶν κάμνει εἰς τὸν «*Φίληβον*» (14c). Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὁ Πλάτων ὑποστηρίζει περὶπου τὰ ἴδια μὲ τὸν Ἀριστοτέλη, ἄλλως πὼς ἐκφραζόμενα, ἡ δὲ διαφορὰ ἔγκειται μᾶλλον εἰς τὸ ὅτι ὁ Πλάτων ἐκλαμβάνει τὸ ὄντολογικὸν καὶ τὸ γλωσσολογικὸν πεδίον ὡς δύο χωριστὰς ὀψεις τῆς μιᾶς οὐσίας τῶν πραγμάτων. Ἀλλὰ φαίνεται, ὅτι καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ὑπεστήριζον τὴν αὐτὴν θέσιν ἄλλως πὼς διατυπουμένην. Διότι καὶ ἂν ἡ ἀρχικὴ ἄποψις τῶν Πυθαγορείων, τῆς ταυτίσεως τῆς οὐσίας τῶν πραγμάτων μὲ τοὺς ἀριθμούς, λογισθῇ ὡς ἀπολύτως πραγματικὴ, ἡ ἰδέα αὕτη, ὡς καὶ ἡ τῆς ἀριθμοποιήσεως τῶν πάντων καὶ τοῦ κόσμου, ἀνεσκευάσθη πολὺ ἐνωρὶς ὑπὸ τῶν ἰδίων τῶν Πυθαγορείων διὰ τῆς ἐπινοήσεως τῶν *ἀσυμμέτρων* ἀριθμῶν. Οὕτω λ.χ. ἡ ὑποτείνουσα ἐνὸς ὀρθογωνίου τριγώνου μὲ ἴσας καθέτους δὲν ἔχει ἀκέραιον λόγον πρὸς τὰς καθέτους. Ὡς ἐπινοήσας τοὺς ἀσυμμέτρους ἀριθμοὺς φέρεται ὁ Ἰππασος, κατὰ τὸν Ἰάμβλιχον ὅμως ἡ ἀπόδειξις τῆς ἀσυμμετρίας ἐγένετο εἰς τὴν Πυθαγόρειον Σχολήν, κατὰ δὲ τὸν Πρόκλον ἡ ἀπόδειξις ἀποδίδεται εἰς τὸν ἴδιον τὸν Πυθαγόραν.

Ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ ἀμερίστου καὶ μεριστῆς οὐσίας (καθ' ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι ὑπεστήριζον, ὅτι αἱ κοσμικαὶ οὐσῖαι εἶναι ἡ ἀμέριστος καὶ ἡ μεριστὴ, ἡ συνεχὴς καὶ ἡ τεμνομένη, καὶ τὴν μὲν ἀμέριστον ἔλεγον μονάδα τὴν δὲ μεριστὴν ἀόριστον δυάδα), ἀπομένει νὰ ἴδωμεν ἐνταῦθα, ἂν ἡ Πυθαγόρειος αὕτη θεωρία ἀνήκει εἰς τὰς δυαρχικὰς θεωρίας ἢ εἰς τὴν τῆς μιᾶς ἀρχῆς. Λέγομεν εἰς τὴν τῆς μιᾶς ἀρχῆς, διότι αὕτη εἶναι μόνον μία, ἡ Ἑλληνικὴ θεωρία. Κατ' ἀρχὴν αἱ δύο κοσμικαὶ αὗται οὐσῖαι δὲν ἀποτελοῦν ἀρχάς. Τοῦτο, διότι οὐδαμοῦ ἀναφέρονται ὡς ἀρχαί, ἀλλ' ὡς οὐσῖαι. Δὲν ἀποτελοῦν, ὡς παραδέχονται αἱ ἀνατολικάι δοξασαί, δύο χωριστὰς θεότητες, ἀλλὰ οὔτε ἡ μονὰς οὔτε ἡ ἀόριστος δυὰς ὑφίστανται κατὰ τὴν Πυθαγορειακὴν σκέψιν χωρισταὶ ἀλλήλων, ἀλλὰ συνυπάρχουν, διότι ἡ συνεχὴς οὐσία ὑπάρχει διάχυτος ἐντὸς τῆς μεριστῆς οὐσίας, διὸ καὶ αἱ

θερική ουσία απεκλήθη. Πέραν τούτων διά τῆς μονάδος οἱ Πυθαγόρειοι δὲν ἐσυμβόλιζον μόνον τὴν ἀμέριστον κατ' αὐτοὺς οὐσίαν τοῦ παντός, ἀλλὰ ἐσυμβολίζετο διὰ τῆς μονάδος καὶ ἡ ὑπερτάτη ἀρχή, ἐξ ἧς καὶ ἡ ἀμέριστος καὶ ἡ μεριστή οὐσία ἐπήγασαν. Ἡ ἀμέριστος οὐσία ἐσυμβολίζετο διὰ τῆς μονάδος πάντοτε ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὴν ἀόριστον δυάδα. Ἡ οὕτω συσχετιζομένη μονάς καὶ ἡ ἀόριστος δυάς ἔδιδον τὸν ἀριθμὸν τρία, ἡ δὲ μονάς δι' ἧς ἐσυμβολίζετο ἡ ὑπερτάτη ἀρχή ἦτο ἕξω τοῦ ἀριθμητικοῦ συστήματος τῶν Πυθαγορείων. Κατὰ ταῦτα ἡ Πυθαγόρειος θεωρία δὲν ἀνήκει εἰς τὰς δυαρχικὰς δοξασίας τῆς Ἀνατολῆς, μολοντί ὁ Πυθαγόρας ἔζησε πολλὰ ἔτη εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ ἀσφαλῶς ἤκουσεν τὰς δυαρχικὰς δοξασίας, ἀλλὰ εἶναι μία παραλλαγή τῆς Ἑλληνικῆς ἀπόψεως περὶ φύσεως, περὶ τοῦ παντός καὶ περὶ τοῦ κόσμου. Ὅσα δὲ ἐγράφησαν παλαιότερον ὑπὸ τοῦ Ι. Κορδάτου, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀντέγραψαν τοὺς Ἀνατολικοὺς λαοὺς, τοὺς περὶ τοὺς μεγάλους ποταμοὺς κατοικήσαντας τὸ πάλαι ποτέ, ὥς καὶ ὅσα λέγουν οἱ νῦν ἀκμάζοντες καὶ εἰς τὴν χώραν μας βαβυλωνισταί, σουμερισταί, φοινικισταί, χαναανισταί καὶ εὐρωπαϊζόντες ὑπαρξιστοχριστιανοὶ εἶναι ἀποκυήματα νοσηρᾶς φαντασίας ἢ λέγονται ἐκ τοῦ πονηροῦ.

ΣΩΤΗΡΙΑ ΜΑΡΝΕΛΗ-ΚΑΤΣΑΝΟΥ

Κι εἶπα...

Περπάτησα στὰ χνάρια τῶν προγόνων
κι ἤθελα πάντα τῇ ζωῇ νᾶναι συνέχεια
ἀπ' αὐτοὺς - τοὺς Πρώτους, τοὺς Ὡραίους.
Μὰ κάπου κάποιοι — ἦτανε δικοί «μου» —
μὲ λοξοδρόμησαν γιὰ κόσμους ἄλλους.
Ἴσως νὰ εἶδαν βάρυ καὶ δύσβατο
κεῖνο τὸ μακρινὸ τὸ δρόμο, χωρὶς τέλος.
Μ' ὠδήγησαν ἀπὸ δρόμους κοντινοὺς
εὐκόλα προσιτοὺς, τὰ πάντα λαμπερά!
Στὸ τέλος ἔφτασα χωρὶς ἀρχὴ καμμιὰ!

Κι εἶπα:

Ἐγὼ τί κάνω; ποῦ πάω καὶ ποῦ φτάνω;
ἀπέκτησα τὸ θρόνο μου ἢ μήπως
ὁποιαδήποτε στιγμή τὸν χάνω;
Καὶ γύρισα καὶ πάλι στὰ χνάρια τῶν προγόνων.
χωρὶς τέλος, μ' ἀρχή, μὲ δρόμο,
μὲ σκέψη καὶ προσπάθεια,
μὲ κόπους, μ' ἔρευνα κι ἀναζητήσεις.
Καὶ βρῆκα αὐτὸ τὸ τέλος: τὸ λέγανε,
τὸ λένε, θὰ τὸ λένε: μαθαίνω,
σκέπτομαι, ἀντιδρῶ ἄρα περπατῶ
κατακτῶ.

Τὸ μονοτονικὸ

Περπατάγαμε μιὰ νύχτα στὶς ἀρχές τοῦ καλοκαιριοῦ στὴν Πλάκα μὲ τὸν φίλο μου τὸν Πιέρ (σᾶς ἔχω μιλήσει συχνὰ γι' αὐτόν). Συνήθως μὲ κατέπλησσε μὲ τὶς πρωτότυπες θεωρίες του, σήμερα ὅμως ἦταν ἡ σειρά μου. Καθὼς κυττάγαμε τὶς ὁμορφες τουρίστριες, τὸν ρώτησα ἂν ἔγραφε στὸ μονοτονικὸ ἢ πολυτονικὰ.

«Γράφω μὲ τοὺς τόνους καὶ μὲ λάθη, ὅπως μοῦ ἔμαθαν οἱ καθηγητές μας», μοῦ ἀπάντησε.

«Κι ἐγὼ γράφω πολυτονικὰ», ἀποκρίθηκα. «Θεωρῶ τὸ μονοτονικὸ ἀμορφωσιά».

«Δὲν εἶναι ἀμορφωσιά, ἀλλὰ ἀπλοποίηση. Ἐγὼ δὲν θέλω νὰ κάνω τὸν κόπο νὰ τὸ μάθω, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι γιὰ τοὺς μαθητὲς εἶναι μιὰ εὐκολία».

«Κι ὅμως δὲν εἶναι!» εἶπα ἐγώ. «Παλιὰ ξέραμε πῶς γραφότανε μιὰ λέξη καὶ βάζαμε μηχανικὰ τοὺς τόνους. Τώρα τὸ χέρι μένει μετέωρο γιὰ νὰ σκεφτεῖ, ἂν ἡ λέξη εἶναι μονοσύλλαβη, γιὰ νὰ μὴν βάλει τόνο, ἐκτὸς κι ἂν εἶναι ἐρωτηματική».

«Δὲν ξέρω ἂν οἱ μαθητὲς ποὺ τὸ ἔχουν μάθει ἀπὸ μικροὶ τὸ μονοτονικὸ, δυσκολεύονται τόσο, ὅσο ἐμεῖς. Ὅμως τὸ μονοτονικὸ ἦταν μιὰ ἀπαίτηση τῆς σύγχρονης τεχνολογίας».

Σ' αὐτὸ τὸ μпанάλ ἐπιχείρημα ξιφούλκησα:

«Καὶ οἱ Γιαπωνέζοι ἔχουν σύγχρονη τεχνολογία καὶ μάλιστα τὴν πιὸ προηγμένη τῆς ὑδρογείου. Ὅμως κρατᾶνε τὸ ἀλφάβητό τους, ποὺ δὲν εἶναι κὰν δικό τους ἀλλὰ κινέζικο. Οἱ Γιαπωνέζοι προφέρουν τὶς λέξεις διαφορετικὰ ἀπὸ τοὺς Κινέζους, ἀλλὰ τὶς γράφουν κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο. Ὅχι μόνο δὲν σκέφτηκαν νὰ καταργήσουν τὸ περίπλοκο ἀλφάβητό τους, ἀλλὰ δημιούργησαν κι ἓνα καινούργιο, γιὰ νὰ γράφουν μόνο τὶς ξένες λέξεις».

«Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἐναντίον τοῦ μονοτονικοῦ, ἀλλὰ εἶμαι σίγουρα ἐναντίον τοῦ λατινικοῦ ἀλφαβήτου», τόνισε ὁ Πιέρ.

«Μὰ τὸ μονοτονικὸ ἦταν ἡ ἀρχή! Ἦδη μερικοὶ γράφουν μὲ ἀτονικὸ καὶ ἄλλοι συζητᾶνε γιὰ υἱοθέτηση τοῦ λατινικοῦ ἀλφαβήτου, πρᾶγμα ποὺ εἶναι γελοῖο, ἀφοῦ ὅλοι ξέρουν ὅτι τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο προήλθε ἀπὸ τὸ ἑλληνικόν».

«Τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ὅμως δὲν εἶχαν ἀρχικὰ τόνους καὶ πνεύματα».

«Αὐτὸ εἶναι τὸ πιὸ ἀστεῖο ἐπιχείρημα ἀπὸ ὅλα τῶν μονοτονιστῶν. Ὅπως λέει ὁ ἀκαδημαϊκὸς Ἀπόστολος Σαχίνης στὸ ἐπίμετρο τῆς ἑκτης σειρᾶς τῶν «Τετραδίων Κριτικῆς» του: «Τὸ μονοτονικὸ θεωρήθηκε, ἀπὸ λίγους φανατικούς, “πρόοδος”, ἐνῶ στὴν οὐσία εἶναι ὀπισθοδρόμηση — στὴν π.Χ. ἐποχὴ — ἡ ὁποία ἐξαφανίζει δυὸ χιλιάδες χρόνια ἱστορίας καὶ παράδοσης τῆς νεοελληνικῆς γραφῆς»».

«Μιλᾶς σὰν τοὺς παλιοὺς γλωσσαμύντορες», μοῦ εἶπε ὁ Πιέρ.

«Ἡ δημοτικὴ ἐπικράτησε στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἐνῶ τὸ μονοτονικὸ ἐπιβλήθηκε (ἄνωθεν). Ψηφίστηκε ἀπὸ τὴ Βουλὴ στὶς τρεῖς ἡ ὥρα τὸ πρῶο μὲ παρόντες μόνο τριάντα βουλευτές. Αὐτὸς ὁ τρόπος προσιδιάζει σὲ ὑποανάπτυκτες χώρες, ὅπως λέει πάλι ὁ κ. Σαχίνης. Ἡ καθαρεύουσα παραγκωνίστηκε στὴν ἐξελικτικὴ πορεία τῆς γλώσσας ἀπὸ τοὺς λογοτέχνες ποὺ

ένστερνίστηκαν τὴν δημοτικὴ καὶ τὴν ἐλάμπρυναν μὲ τὴν πέννα τους. Γιὰ τὸ μονοτονικὸ ὅμως δὲν ρώτησαν πρῶτα λογοτέχνες καὶ φιλολόγους, ἀλλὰ τὸ πέρασαν στὸ “ντούκου” μὲ τὸ “ἔτσι θέλω”.

«Τί κάνατε ὅμως ἐσεῖς οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι; Δὲν σᾶς εἶδα νὰ κατεβαίνετε στὸ πεζοδρόμιο καὶ νὰ κάνετε συλλαλητήριο ὅπως τὴν ἐποχὴ τοῦ Μιστριώτη;» εἰρωνεύτηκε ὁ Πιέρ.

«Δυστυχῶς ὄχι. Οἱ καιροὶ ἔχουν ἀλλάξει. Οἱ παλιοὶ λογοτέχνες σήμε-
ρα, ὅσον ἀφορᾷ τὸ κράτος, εἶναι ψοφοδεεῖς κι οἱ νέοι εἶναι νερόβραστοι».

«Ἄν σᾶς κόβανε ὅμως τὸ “γέρας” τῶν λογοτεχνικῶν συντάξεων, τὰ κρατικὰ βραβεῖα καὶ τὶς ἀγορὲς βιβλίων ὀριστικά, θὰ γεμίζατε ὅλους τοὺς δρόμους φωνάζοντας καὶ κραδαίνοντας πλακάτ».

Ἀντιπαρῆλθα τὴν εἰρωνεία τῆς παρατηρήσεως καὶ συμπλήρωσα:

«Ὅλα σχεδὸν τὰ σοβαρὰ λογοτεχνικὰ περιοδικά, τόσο τῆς “συντήρη-
σης” ὅσο καὶ τὰ “προοδευτικά”, κρατᾶνε τὸ παλιὸ τονικὸ σύστημα. Οἱ
καλοὶ λογοτέχνες —νέοι καὶ γέροι—, στὴν πλειοψηφία τους, γράφουν πο-
λυτονικά, ἀπὸ τοὺς τεθνεῶτες πρόσφατα ἀκόμα καὶ κομματικοποιημένοι ἄ-
ριστεροὶ ὅπως ὁ Ρίτσος ἢ ρομαντικοὶ ὅπως ὁ Βρεττάκος. Ἐγώ, γιὰ νὰ μῶ
στὸ ρουθούني τῶν μονοτονιστῶν, ὑποχρεώνω τὴ φωτοσυνθέτρια νὰ βάζει
καὶ τὶς βαρεῖες στὰ βιβλία μου καὶ τὴν διορθώνω ὅταν κάνει λάθος. Εἶπα
μάλιστα στὸν τυπογράφο ὅτι, ἂν καταργήσει, σὲ νέο μηχανήμα, τὶς βα-
ρεῖες, θὰ μὲ χάσει ἀπὸ πελάτη».

«Εἶσαι ὑπερβολικὸς!».

«Καθόλου! Σὲ ποιήμά μου ποὺ δημοσιεύτηκε σὲ μονοτονικὸ περιοδικὸ
ἔλεγα κάπου σὲ ἓνα στίχο: “Ὁ ὕπνος μᾶς ξεφεύγει”. Ὁ τυπογράφος, γιὰ
νὰ μὴ γίνει παρανόηση, ἀναγκάστηκε νὰ τὸ στοιχειοθετήσῃ: “Ὁ ὕπνος μᾶς
ξεφεύγει”, τονίζοντας κατὰ παρέκκλινιν ἀκόμα καὶ μονοσύλλαβη λέξη.
Ἄλλοι, ἅμα εἶναι ἐγκλιτικὸ, βάζουνε παῦλα, γιὰ νὰ ξεχωρίζει. Τὸ πιὸ ἑμε-
τικὸ ὅμως, εἶναι τὸ: “Ὁ ὕπνος μου μου ξεφεύγει”. Δύο ὀπτικά ἄτονες μονο-
σύλλαβες λέξεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἢ μία προφορικὰ τονίζεται!».

«Λένε ὅτι τὸ μονοτονικὸ προῆρθε ἀπὸ τὴν OLIVETTI...».

«Ἄς μὴν τὰ ρίχνουμε ὅλα στὶς πολυεθνικὲς! Ἡ OLIVETTI φτιάχνει ἀκό-
μα πολυτονικὲς γραφομηχανές, ἂν τῆς τὸ ζητήσῃ ὁ εἰσαγωγέας (ἀγόρασα
ἐγὼ τελευταῖα μιὰ μηχανικὴ σφραγισμένη) καὶ ὑπάρχουν προγράμματα
στοὺς κομπιούτερς εἰδικὰ γιὰ τὸ πολυτονικὸ. Γιατί οἱ ξένοι ἔτσι τυπώνουν
τὰ ἀρχαῖα κείμενα».

«Πρέπει λοιπὸν νὰ ξαναγυρίσουμε στὸ πολυτονικόν;» ἀπόρησε ὁ φίλος
μου ὁ Πιέρ.

«Ὅπως δὴποτε! Καὶ μάλιστα τὸ συντομότερον δυνατόν, γιὰ νὰ ἀποφευ-
χθοῦν οἱ κραδασμοί. Θὰ δυσκολευτοῦν λίγο στὴν ἀρχὴ οἱ μαθητές, τὸ ξέ-
ρω, ποὺ ἔχουν μάθει στὸ μονοτονικὸ σύστημα. Θὰ τὸ ξεπεράσουν ὅμως
γρηγορότερα ἀπὸ ὅ,τι νομίζεται καὶ θὰ εἶναι εὐχαριστημένοι ποὺ θὰ αἰσθάν-
ονται Ἕλληνες καὶ ὄχι Κάφροι. Οἱ ξένοι μᾶς κοροϊδεύουν ποὺ δὲν γρά-
φουμε πιὰ τὰ ἑλληνικά ὅπως αὐτοί, κι ἂς προῆλθε τὸ μονοτονικὸ “ἔξωθεν”.
Ἄν θέλουμε ἀπλοποίηση, ἂς μιλοῦμε μὲ κραυγὲς ὅπως οἱ πρωτόγονοι, καὶ
τὸ θέμα ἔκλεισε. Αὐτὸ ὅμως ἴσως νὰ ἐπιδιώκεται ἀπὸ μερικοὺς (ἀλλοδα-
ποὺς) κακοήθεις ἢ (δικούς μας) ἀνεγκέφαλους».

Ὅθων Μ. Δέφνερ

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΜΠΕΞΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΟ ΗΠΕΙΡΟ

Μιά άλλη 'Ελλάδα, πού δὲν θυμίζει Ρωμαϊκό

'Αλβανία. "Ενα ὁδοιπορικὸ στὴν θλίψη. "Ενα ὁδοιπορικὸ στὴν ἀπομόνωση. Χρώματα; "Ολα γκριζα. "Αν θᾶπρεπε νὰ γράψω ἓνα ποίημα, αὐτὸ σίγουρα θᾶταν ἓνα μοιρολόι. "Ενα μοιρολόι βγαλμένο μέσα ἀπ' τὴν ψυχὴ τῶν ἀνθρώπων πού ἔχουν λόγους γιὰ νὰ πονᾶνε, λόγους γιὰ νὰ κλαῖνε, λόγους γιὰ νὰ χορεύουν μέσα' στὴν ἀπόγνωση πού γεννᾷ ἡ ἔλλειψη αὐτῶν πού ἐμεῖς ἔτσι ἀπλᾶ ὀνομάζουμε ἀπαραίτητα.

'Η ἀρχικὴ μου διάθεση, περνώντας τὸ πρῶτο φυλάκιο τῶν συνόρων, ἦταν αὐτὴ τοῦ ἐξερευνητῆ, τοῦ παρατηρητῆ, αὐτοῦ πού θὰ ἔβλεπε ἓναν πραγματικὰ παράξενο κόσμο, ὅπως μοῦ τὸν εἶχαν περιγράψει. Δὲν πίστευα ὅμως ποτέ, ὅτι αὐτὸς ὁ παράξενος κόσμος θὰ ἦταν συνάμα καὶ τόσο τραγικός. Δὲν πίστευα, ὅτι θὰ ἀντίκρυζα παιδιὰ τριῶν καὶ πέντε ἐτῶν νὰ φορᾶνε ἀνοιξιὰτικα μπουφὰν μέσα' στὴν καρδιά τοῦ χειμῶνα. Δὲν μπορούσα νὰ πιστέψω, ὅτι τὸ τόσο κοντά μας ἦταν καὶ τόσο μακριὰ μας.

Περάσαμε νωρὶς τὸ πρῶτο λοιπόν, ὅπως εἶπα, τὸ πρῶτο ἀλβανικὸ φυλάκιο. Πρόσωπα σκυθρωπά, ἄνθρωποι μαζεμένοι, στρατιῶτες πού μόνο στρατιῶτες δὲν ἦταν. Σοῦ ἔδιναν τὴν ἐντύπωση πεινασμένων ζητιάνων, πού προσπαθοῦσαν ἀπεγνωσμένα νὰ κρατήσουν τὴν λογιστὴ ἀξιοπρέπεια, πού δυστυχῶς τοὺς εἶχε ἀπομείνει. "Ανθρώπινα ἐρείπια δίπλα στὰ ἐγκαταλελειμμένα κτίσματα. "Ανθρωποι, πού σὲ μιὰ ἄλλῃ χώρα καὶ σὲ ἄλλες καταστάσεις θὰ εἶχαν σίγουρα νὰ σοῦ ποῦν πολλὰ γιὰ τὴ ζωὴ τους. Νὰ σοῦ μιλήσουν γιὰ ἔρωτα, περιπάτους σὲ ἡλιόλουστους καὶ καθαροὺς δρόμους, χαρά. Νὰ σοῦ χαμογελάσουν, καὶ αὐτὸ τὸ χαμόγελο νὰ μὴν εἶναι τὸ πικρὸ χαμόγελο τῆς ἐγκατάλειψης καὶ τῆς οὐσιαστικῆς ἀνυπαρξίας τους.

Προσπεράσαμε καὶ τὰ ὑπόλοιπα τρία φυλάκια προχωρώντας στὸ ἐσωτερικὸ τῆς χώρας. Οἱ εἰκόνες πού διέκρινα πίσω ἀπ' τὸ θολὸ τζάμι τοῦ αὐτοκινήτου, ἐνοιῶθα νὰ σφυρηλατοῦνε τὸ μυαλό μου μὲ ἀτέλειωτα ἐρωτηματικά. "Ενα ὅμως ξεχώριζε ἀνάμεσά τους: "Γιατί; "Ενα ἀόριστο ἀλλὰ καὶ πολὺ πραγματικὸ γιατί. "Ενα γιατί, πού ἦταν δίπλα μου στὰ ἄσπαρτα χωράφια, στὴν ὀλοκληρωτικὴ ἀνυπαρξία δέντρων καὶ πράσινης γῆς, στὰ γκρεμισμένα ἐργοστάσια, στὰ ἀτέλειωτα πυροβολεῖα πού εἶχαν γίνεи ἀσφαλὲς καταφύγιο τώρα πιά γιὰ τὰ λιγοστὰ πρόβατα καὶ ἀνθρώπους μαζί τίς βροχερὲς μέρες τοῦ χειμῶνα. "Ενα πελώριο γιατί, πού μέσα ἀπ' τὴν ἀοριστία του γεννοῦσε οὐσιαστικὰ συναισθήματα.

Τὸ γκριζοῦ τῆς γῆς ἀνακατεμένο μὲ τὴν ὁμίχλη, πού ἔκλεινε τὰ πάντα ἐρμητικὰ μέσα της, μὲ ἔκανε νὰ ἀσφυκτιῶ. Οἱ ἄνθρωποι, κι αὐτοὶ τραγικὲς φιγούρες, ξεπρόβαλλαν μέσα ἀπ' τὴν ὁμίχλη, καθὼς περνούσαμε μὲ τὸ αὐτοκίνητο. Περίμεναν τὸ λεωφορεῖο, μοῦ εἶπε ὁ ὁδηγός μας, ὅταν τὸν ρώτησα. Τὸ λεωφορεῖο, πού κανεὶς δὲν ἔξερε πότε καὶ ἐὰν θὰ περνοῦσε. Μέσα' στὴν καρδιά τοῦ χειμῶνα.

"Ολα τόσο ρευστά, ἀλλὰ ἀλίμονο πραγματικά. Στους τοίχους μὲ δυσκολία διέ-

κρινες όρισμένα έλληνικά συνθήματα: «ΖΗΤΩ Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ». «ΑΛΒΑΝΟΙ ΚΑΤΩ ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΟΝΟΙΑ». «ΖΗΤΑΜΕ Ο,ΤΙ ΜΑΣ ΑΝΗΚΕΙ». Μια νέα 'Ελλάδα άρχισε νά διακρίνεται πίσω άπ' την όμίχλη. Μια 'Ελλάδα, πού ακόμα άντιστέκεται. "Εχει τό θάρρος ή ακόμα καλύτερα, άν θέλετε, τό θράσος νά τό κάνει. Και εκεί πού έμείς έχουμε βυθιστεί στόν λήθαργο τής ανάμνησης πολιτικών παθών και περιπλανούμαστε σέ λαβύρινθους ανούσιων ψευτοδιλημάτων, κάποιοι άλλοι παλεύουν για ιδανικά, πού έμείς μόνο κατ' ευφημισμό γνωρίζουμε από τις πολλαπλές και μόνотонες διακηρύξεις τών πολιτικών και κοινωνικών μας ταγών.

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ, μια λέξη μεστή από νοήματα, αίμα, πόνο, πίκρα, περηφάνεια και κουράγιο. Μια λέξη, πού στά στόματα τών πεινασμένων 'Ελλήνων τής 'Αλβανίας φαντάζει οικεία όσο και ό καθημερινός τους άγώνας για έπιβίωση. ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ, γιατί δέν ξεχνάνε τις ρίζες τους. ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ μακριά από τό περιορισμένης έκτάσεως και νοημοσύνης ρωμαίικο κρατίδιο τής νοτίου Βαλκανικής. Μια ιδέα, ένα όνειρο, πού ίσως ποτέ δέν θα πραγματοποιηθεί. Μια ούτοπία για πολλούς, αλλά για αυτούς ένα ιδανικό ζωής. Μια 'Ιθάκη, άπ' την όποία προσπαθούν νά κρατηθούν αυτοί οί σύγχρονοι 'Οδυσσείς, αυτοί οί άνθρωποι. 'Ο νόστος...

Μαζί τους κι έμείς. Νοσταλγοί τών ιδεών και τής αλήθειας, τής αληθινής μας ταυτότητας. Κλείνουν τά μάτια και τραγουδούν, σφίγγουν τά βλέφαρα και χτυπάνε τά μουσικά τους όργανα στους ρυθμούς τής καρδιάς τους. Τό μόνο πού τους έχει άπομείνει άλλωστε, ή συντροφιά τής μουσικής τους, οί αναμνήσεις πού προβάλλουν ζωντανές μέσα άπ' τους στίχους τών τραγουδιών τους. Τό κλάμα και ή χαρά πού γεννάει ή έλπίδα. Κλαίνει γιατί θυμούνται, χαίρονται γιατί πιστεύουν και όδηγούνται μέσα από απόκρυφες διαδικασίες όλο και πιό κοντά στο όνειρό τους.

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ, και άς μήν έχουν παπούτσια νά φορέσουν, ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ, κι άς τους θεωρούμε έμείς έδώ στην 'Ελλάδα κλέφτες και δολοφόνους, ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ, κι άς πεινάνε. Αυτοί και αύριο θά ναι πάλι εκεί. Μια μυστική δύναμη θα τους σπρώχνει, νά γεμίσουν και πάλι τους τοίχους με συνθήματα. Νά γεμίσουν τους τοίχους με συνθήματα και τις καρδιές μας με θλίψη και ντροπή για την άδικία. Αυτοί οί κλέφτες...

Οί σκέψεις μου άπορροφούσαν τό βλέμμα, έκλειναν τό όπτικό μου πεδίο όδηγώντας με βαθειά μέσα στα κέντρα τών αισθήσεών μου. 'Επιτέλους μπορούσα νά πιστέψω σέ κάτι αληθινό, νά παλαίψω για κάτι πραγματικό. Νά νοιώσω — μέσα άπ' την αυθεντικότητα πού γεννιέται άπ' τό χαμόγελο ενός μικρού παιδιού στην θέα ενός ζευγαριού παπουτσιών. "Ενα χαμόγελο, πού δέν πρόκειται ποτέ νά σέ προδώσει...

Χαρούμενες φωνές με επανέφεραν στην ύπαρκτή πραγματικότητα. Είχαμε φτάσει στην Δερβιτσάνα. Ήταν ή μέρα, πού θα γινόταν ή μεγάλη γιορτή. Μια γιορτή, πού για μάς ίσως δέν σήμαινε και πολλά πράγματα, για αυτούς όμως ήταν μια όλοτελα ξεχωριστή έμπειρία. Μπήκαμε στο έλληνικό πολιτιστικό κέντρο τής κοινότητας. "Ενα άμιγές έλληνικό χωριό, μια άμιγής έλληνική παρουσία. Τό κτήριο με δύο όρόφους, αίθουσα έκδηλώσεων και βιβλιοθήκη, σέ έκανε άμέσως νά συνειδητοποιήσεις τό σημαντικό έργο πού θα μπορούσαν νά αποδώσουν οί άνθρωποι τής κοινότητας με σωστή προτροπή και βοήθεια. 'Αλίμονο όμως ή βιβλιοθήκη δέν μέτραγε παρά έλάχιστα βιβλία, ή αίθουσα έκδηλώσεων χωρίς θέρμανση, όπως άλλωστε και όλο τό υπόλοιπο κτήριο, και με έμφανή δείγματα φθοράς, τζάμια σπασμένα συμπληρω-

«...Τò μόνο πού τούς ἔχει ἀπομείνει ἄλλωστε, ἡ συντροφιά τῆς μουσικῆς τους, οἱ ἀναμνήσεις πού προβάλλουν ζωντανές μέσα ἀπὸ τοὺς στίχους τῶν τραγουδιῶν τους...».

ναν τὸ ὅλο σκηνικό. (Εὐτυχῶς ποὺ ὑπάρχει καὶ τὸ ἐλληνικὸ κράτος!..).

Ἡ ἐκδήλωση παρὰ τὶς δυσκολίες εἶχε μεγάλη ἐπιτυχία καὶ κορυφώθηκε μὲ παρυσίαση ἐλληνικῶν χορῶν ἔξω ἀπ' τὸ πολιτιστικὸ κέντρο. Ὁ ἐνθουσιασμὸς ὅμως εἶχε ἀρχίσει σιγὰ-σιγὰ νὰ φθίνει. Ἡ νομάρχης Ἰωαννίνων μπῆκε στὸ πολυτελὲς αὐτοκίνητό της, καὶ σὲ λίγο δὲν εἶχε μείνει τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴ σκόνη ποὺ ἄφησαν οἱ ρόδες τοῦ αὐτοκινήτου της φεύγοντας, γιὰ νὰ θυμίζει τὴν ὀλιγόωρη παρουσία της. Τό ἴδιο καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἐκπρόσωποι. Βλέπετε, τὰ Γιάννενα ἦταν τόσο μακριά, καὶ φοβόντουσαν μὴν νυχτώσουν στὸν δρόμο... Ἐμεῖς μείναμε ὅμως, καὶ στὸ καταλάγιασμα τοῦ ἀρχικοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἀκούσαμε καὶ τὰ πρῶτα παράπονα.

Ἀνάμεσα στὸν κόσμο μπόρεσα νὰ διακρίνω τὸν τοπικὸ βουλευτὴ Παναγιώτη Μπάρμπη, ποὺ ἔχει ἐκλεγεί στὸ Ἀλβανικὸ Κοινοβούλιο μὲ τὸ ἐλληνικὸ κόμμα «ΟΜΟΝΟΙΑ». Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸν καὶ ἄλλοι τέσσερις βουλευτὲς ἀκόμα ἀπαρτίζουν τὴν ἐλληνικὴ δύναμη στὴν Ἀλβανικὴ Βουλὴ καὶ διεκδικοῦν, ὅσο τοὺς ἐπιτρέπεται φυσικά, τὶς ἐλληνικὲς θέσεις τους.

Ἡ πρώτη μου ἐρώτηση ἀφοροῦσε τὴν διαφορὰ ἥ, ἂν θέλετε καλύτερα, τὴν παρεξήγηση ποὺ εἶχε δημιουργηθεῖ μεταξὺ τοῦ βουλευτοῦ καὶ τῆς νομάρχου Ἰωαννίνων. Αἰτία τῆς διαφορᾶς ἡ μὴ προσωπικὴ πρόσκληση τοῦ βουλευτοῦ στὴν ἐλληνικὴ γιορτὴ τῆς Δερβιτσάνας. Παράλειψε μᾶλλον, ποὺ θὰ μπορούσε νὰ εἶχε ὀδηγήσει σὲ ἀπρόβλεπτες συνέπειες, ἐὰν τελικὰ δὲν ἔδειχνε τὴν ἀπαιτούμενη κατανόηση ὁ βουλευτὴς καὶ δὲν παρευρισκόταν στὴν γιορτὴ, ἔστω καὶ στὸν ἐξωτερικὸ χῶρο τοῦ πολιτιστικοῦ κέντρου. Στὴ συνέχεια, ὅπως μοῦ εἶπε, πληροφωρήθηκε τὰ τῆς ἐκδηλώσεως στὴ βιβλιοθήκη τοῦ Πανεπιστημίου Ἀργυροκάστρου ἐντελῶς συμπτωματικά. Ἑλληνικὴ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ!.. Ἐὰν εἶναι δυνατόν νὰ καλεῖται ὁ νομάρχης Ἀργυροκάστρου στὴν ἐκδήλωση μὲ προσωπικὴ πρόσκληση καὶ ὄχι ὁ ἀρμόδιος βουλευτὴς. Προχειρότητα, ἐπιπολαιότητα ἢ ἀδιαφορία. Ἴσως ἀνικανότητα.

Ὅπως χαρακτηριστικὰ μοῦ εἶπε συνεχίζοντας τὴν συνέντευξη, «στὰ μέρη μας πιὸ καλὰ γίνεται δεκτὸς ἓνας ἀπλὸς Ἑλληνας μὲ ἓνα δέμα τρόφιμα παρὰ ἓνας βουλευτῆς». Χορτάσανε ὑποσχέσεις οἱ ἄνθρωποι καὶ μεγαλοστομίες ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ ποτὲ δὲν θὰ μπορέσουν νὰ τοὺς καταλάβουν λόγω τῆς διαφορετικῆς ιδιοσυγκρασίας τους. «Μᾶς λείπουν τρόφιμα», συνέχισε, «ροῦχα καὶ σχεδὸν ὅλα τὰ ἀπαράιτητα, ποὺ ἀκόμα καὶ ἂν ὑπάρχουν αὐτά, εἶναι σὲ ἐλάχιστες ποσότητες. Ἡ βοήθεια, ὅση φτάνει τελικὰ, εἶναι ἐλάχιστη μπροστὰ στὶς ἀνάγκες ποὺ ὑπάρχουν ἐδῶ. Θέλουμε ἀνθρώπους ποὺ θὰ βοηθήσουν μὲ ἔργα καὶ ὄχι μὲ λόγια».

Τὸ πικρὸ παράπονο τῆς ἀδιαφορίας συνόδευε τὰ λόγια του. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι θέλουν νὰ μείνουν ἐκεῖ, στὸν τόπο τους, καὶ νὰ παλέψουν. Ἐκεῖ ποὺ ἔζησαν καὶ οἱ παπποῦδες τους καὶ οἱ παπποῦδες τῶν παπποῦδων τους. Ἐκεῖ ποὺ ἔζησαν αὐτοὶ ποὺ ἴδρυσαν τὶς ἐλληνικὲς ἀποικίες τῆς Ἀδριατικῆς. Ζητᾶνε μόνο λίγη βοήθεια, γιὰ νὰ σταθοῦν στὰ πόδια τους ἐκεῖ. Καὶ ἔχει τεράστια σημασία αὐτὸ τὸ ἐκεῖ, ποὺ δὲν εἶναι ἐδῶ. Αὐτὸ τὸ ἐκεῖ, ποὺ συνεχίζει τὴν παράδοση, ὅταν ἐμεῖς ἐδῶ τὴν ἱσοπεδώνουμε.

Καὶ σὰν νὰ μὴν ἔφτανε ἡ λάθος κίνηση ἀπὸ ἐλληνικῆς πλευρᾶς, ἡ νομάρχης Ἰωαννίνων σὲ ἔντονο ὕφος διαμαρτυρήθηκε στὸν βουλευτὴ τοῦ ἐλληνικοῦ κόμματος, γιὰτὶ δὲν παραβρέθηκε στὴν ἐλληνικὴ γιορτὴ. Φαίνεται, ὅτι μερικὲς φορές ξεχνᾶμε ἢ ὑπερεκτιμοῦμε τὰ ἀξιώματά μας. Ἴσως ἡ σιωπὴ μερικὲς φορές εἶναι καλύτερη ἀπὸ τὸ ὀλίσθημα, ποὺ εἶναι ἀπόρροια βιαστικῶν συλλογισμῶν καὶ ἐκτιμήσεων. Θέα-

‘Η καρδιά ζεστή, ἀλλὰ τὰ τζάμια τοῦ πολιτιστικοῦ κέντρου Δερβιτσάνας σπασμένα κι ἡ παγωνιά τῆς ἐγκατάλειψης τσουχερή.

«... 'Αλίμονο όμως, ή Βιβλιοθήκη δέν μέτραγε παρά ελάχιστα βιβλία...». (‘Ο νεαρός Βορειοηπειρώτης κρατά ένα δέμα μέ τεύχη του «Δαυλου» και ό ένήλικος ένα τόμο της «Ίστορίας Γενέσεως της Έλληνικής Γλώσσας» του ‘Ηλία Τσατσόμοιρου δώρα του περιοδικού στο Πολιτιστικό Κέντρο της Δερβιτσάνας).

τρο του παραλόγου. Τοποθεσία. Δυστυχώς, άπασα ή ελληνική επικράτεια. Προχώρησα κι άλλο μέσ’ στο χωριό αφήνοντας πίσω μου την ελλαδίτικη νοοτροπία του άφέντη, του άνωτερου, αυτού που ήρθε για να επιδειχθεί φαρισαικά, σ’ ένα άκροατήριο που τον περίμενε σαν **άδελφό**.

Αυτά έφυγαν μακριά μου, όταν ξεκίνησε και το τελευταίο λεωφορείο των «εκδρομέων». Είχαν εκπληρώσει το χρέος τους, είχαν κάνει την καλή τους πράξη. Τώρα τους περιμένει ό Παράδεισος. ‘Υλικός και άυλος. Έχουμε άλλωστε και άλλες δουλειές να κάνουμε. Με ξυπόλυτους θα ασχολούμαστε τώρα; Και το ίδιο βράδυ θα κάθονται πλάι στο καλοριφέρ τους ή στο καφενείο, για να διηγηθούν τα κατορθώματά τους στην χώρα των «ιθαγενών».

Ρωτώντας έμαθα, ότι πριν από ένα μήνα περίπου τα παιδιά τόσο στο σχολείο του χωριού όσο και στα υπόλοιπα ελληνικά χωριά έκαναν άποχή από τα μαθήματά τους. Μου θύμισε αυτό την άποχή που είχαν κάνει κι εδω τα δικά μας βλαστάρια. Όμως πόσο διαφορετικά τα αίτήματα: Ζητάγανε ελληνικά βιβλία, λείι, και περισσότερες ώρες ελληνικών μαθημάτων αντί των δύο εβδομαδιαίως που έχουν τώρα. Κατέβηκαν στο ‘Αργυρόκαστρο μέ την ‘Ελληνική σημαία και ψάλλοντας τον έθνικό ύμνο ζητούσαν ελληνικά γράμματα, ελληνική παιδεία. Και έμεις εδω στο ελληνικό κράτος τί κάνουμε; Ζοϋν “Έλληνες σ’ αυτήν τη χώρα ή προγραμματισμένα χωρίς ιδέες και συναισθήματα έλληνοειδή; Την άπάντηση δέν θα σάς την δώσω έγώ. Θα την βρεΐτε μόνοι σας.

Ἐντικρύζοντας ὅμως τὰ θλιμμένα μάτια τοῦ κοριτσιοῦ ποῦ μοῦ μιλοῦσε καὶ ἀκούγοντας τὰ γεμᾶτα παράπονα λόγια της, «τελικά ὅμως δὲν μπορέσαμε...», ἐγὼ μπόρεσα νὰ καταλάβω. Καὶ μοῦ ἤρθαν αὐθόρμητα στὸ μυαλό μου τὰ λόγια τοῦ Σαββόπουλου: «Ἵπομονή, ψυχὴ μου...». Κάνε κουράγιο, Ἀλεξάνδρα, τῆς εἶπα. Δὲν πειράζει, προσπαθήσατε... Ἐνοίωσα ἓνα μίζερο ὑποκείμενο, ἓνας ἀντιπρόσωπος ἐνὸς ἀθλίου καὶ μίζερου κράτους. Ἐνὸς κράτους, ποῦ ἀνέκαθεν καταβρόχθιζε τὰ παιδιὰ του καὶ ἐξακολουθεῖ μέχρι σήμερα νὰ τὸ κάνει. Ἐνὸς κράτους, ποῦ δολοφονεῖ μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια τὴν ιδέα τοῦ ἔθνους.

Ἀνῆκα κι ἐγὼ σ' αὐτούς. Μπροστὰ στὰ μάτια τους ἤμουν ἓνας Ἕλληνας τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους καὶ ὅχι τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους. Ἐνας Ἕλληνας μὲ εἰ μικρό, ποῦ ἐγκλωβισμένος μέσα στὶς συμπληγάδες τοῦ κράτους καὶ τῶν ἀνέσεων συνθλίβεται κάθε μέρα ὅλο καὶ περισσότερο καταδικασμένος νὰ μένει ἐκεῖ ὑποφέροντας τὸ μαρτύριο, ποῦ αὐτὸς ὀνομάζει «σύγχρονο δυτικὸ τρόπο ζωῆς». Καὶ χαίρεται μέσα στὴν ἀγνοιά του γι' αὐτό, ἐπειδὴ οἱ συμπληγάδες ποτὲ δὲν κλείνουν ἐρμητικά. Τοῦ ἀφήνουν ἓνα περιθώριο, γιὰ νὰ ἀναπνεύσει. Κι' αὐτὸ τὸ περιθώριο δυστυχῶς τὸ θεωρεῖ ἀνεση. Γιατὶ σήμερα καταντήσαμε τὸ νὰ μπορούμε νὰ ἀναπνέουμε νὰ τὸ θεωροῦμε ἐλευθερία...

Ἐνα ἄλλο θλιμμένο παιδικὸ πρόσωπο ἤρθε νὰ προστεθεῖ σὲ λίγο στὴ συντροφιά μας. Τὸ ρώτησα τὸ ὄνομά του. «Ὁρφέας», μοῦ ἀπάντησε. «Ξέρεις ποιὸς εἶναι ὁ Ὁρφέας;», τοῦ εἶπα. Ἀφοῦ σκέφτηκε λίγο, μοῦ εἶπε ἀπλοϊκά: «Ὁ Ὁρφέας ἦταν αὐτὸς ποῦ μαζί μὲ τὴν Εὐρυδίκη βαρούσανε τὰ ὄργανα». Χαμογέλασα καὶ μαζί μου ὁ μικρὸς Ὁρφέας. Ἦταν κάτι, ποῦ μοῦ ἔχει λείψει τόσο ἀπὸ τότε ποῦ πέρασα τὰ σύνορα. Μιὰ μικρὴ ἐκρηξὴ εὐθυμίας. Εὐθυμίας, ποῦ συνοδεύτηκε ἀπὸ ἐκπληξὴ ἀργότερα, ὅταν τὸν ρώτησα, ἐὰν ὑπάρχουν καὶ ἄλλα παιδιὰ μὲ ἀρχαῖα ἐλληνικὰ ὀνόματα στὴν περιοχὴ. Ἀκολούθησε ἓνα κατεβατὸ ὀνομάτων: Βιαστικά σημείωσα: Ἀφροδίτη, Περικλῆς, Ἀλέξανδρος, Ἀριστείδης, Ἀρτεμις, Ἀθηνᾶ, Ἡρακλῆς, Ὀδυσσεύς, Ἀπόλλων, Ἀνταῖος, Ἡρα!!!

Καὶ ἦταν μόνο ἡ ἀρχὴ τῶν ἐκπλήξεων.

[Στὸ ἐπόμενο ἢ συνέχεια]

ΙΩΣΗΦ ΑΡΓΥΡΙΟΥ

Ἐνα παραμῦθι...

«Φοινικελίκτην καὶ λόγων ἀλαζόνα» (Ἄρχιλοχος)

Κυβερνοῦσαν, λέει, τὴν ὥραία ἐκείνη χώρα
οἱ ἄχρηστοι κι' οἱ ἀνώμαλοι,
οἱ φαπλατᾶδες κι' οἱ ἀργυρώνητοι,
οἱ ἀπατεῶνες καὶ οἱ κλέφτες.

Καὶ ζοῦσαν, λέει, μιὰ χαρὰ
(ὄχι, θὰ ἔσκαγαν γιὰ χάρη τῶν ἡλιθίων!)
τῷ καιρῷ ἐκείνῳ...

Εἶναι παραμῦθι τοῦ παλιοῦ καιροῦ.

Ὁρκίζομαι, πῶς λέω τὴν ἀλήθεια.

Οἱ δισήμαντοι χρησμοὶ τῆς σκοτεινῆς Πυθίας δὲν μ' ἀρέσουν.

«Έπρεπε»

Είναι πολλές φορές, πού σκεπτικός αναρωτιέμαι. Πολλές φορές, πού κλεισμένος μέσα σέ αμείλικτα ερωτηματικά συλλογίζομαι. 'Ανοίγω τὰ μάτια καὶ παρατηρῶ, τὰ κλείνω καὶ ὀνειρεύομαι.

Τὰ ἐρωτήματα ὅμως κυριαρχοῦν καὶ οἱ ἀπαντήσεις δὲν μοιάζουν νὰ ἔρχονται. Κάθομαι νὰ γράψω, ὅπως τώρα, μὰ οἱ λέξεις δὲν βγαίνουν στὸ χαρτί. Κάτι συκρατεῖ τὸ χέρι, κάτι πού ἔρχεται ἀπὸ πολὺ βαθειά.

'Ανάβω ἓνα τσιγάρο. Τραβάω μιὰ γερὴ ρουφηξιὰ. 'Ο καπνὸς γεμίζει τὸ δωμάτιο, καὶ τὸ μυαλό μου βρίσκεται περίπου στὴν ἴδια κατάσταση. Πρέπει; Γιατί λοιπὸν νὰ τὸ κάνω; Τί μπορῶ νὰ προσφέρω σ' αὐτὸν τὸν κόσμο; Σκέφτομαι ἑσᾶς πού διαβάζετε τὰ ἄρθρα μου κι ἀναλογίζομαι. Τί ἔχω λοιπὸν νὰ σᾶς προσφέρω;

Καθίστε καὶ σκεφθῆτε. Ψάξτε μέσα σας. Ἔχετε δεῖ ποτὲ τὸν κόσμο μὲ καθαρό μυαλό; Ἔχετε νοιώσει ποτὲ τὴν αἴσθηση τῆς πληρότητας; Ἔχετε νοιώσει ποτὲ ἐρωτευμένοι;

Πολλοὶ θὰ πούνε ναί, κάποτε... Αὐτὸ τὸ κάποτε εἶναι πού μᾶς σκοτώνει. Αὐτὸ τὸ κάποτε, πού δὲν εἶναι τώρα.

Κλείστε τὰ κάθε εἶδους βιβλία καὶ σκεφθῆτε. Πάψτε νὰ διαβάζετε σελίδες βιβλίων καὶ διαβάστε τὶς σελίδες τοῦ μυαλοῦ σας. Διαγράψτε τὴν «ἠθική», πού ἄλλοι σᾶς ἔμαθαν νὰ πιστεύετε. Σβῆστε τὶς τύψεις, πού τεχνητὰ διοχετεύθηκαν στὸ λογικό σας. 'Ανοίξτε τὰ μάτια καὶ κυττάξτε τὸν κόσμο μὲ εἰλικρίνεια. 'Αφήστε τὰ αἰσθήματα νὰ σᾶς πλημμυρίσουν, νὰ ξεχυθοῦν ἀπὸ τὰ ἀνοίγματα τοῦ σώματος καὶ τοῦ νοῦ σας. Νὰ ἐνωθοῦν μὲ τὴν φύση καὶ νὰ κυλίσουν παρὰσύροντας μαζί τους ἔξω ἀπ' τὸ σῶμα σας κάθε ἐνοχὴ καὶ προκατάληψη.

Αὐτὰ κανένα βιβλίο δὲν θὰ σᾶς τὰ διδάξει. Θὰ τὰ νοιώσετε ἔτσι ἀπλᾶ νὰ ξεχειλίζουν ἀπὸ τὴν ὕλική ὑπόστασή σας μέσα ἀπὸ αὐλες διαδικασίες. "Οταν τολμήσετε...

Ξεχᾶστε αὐτὸ πού σᾶς δίδαξαν νὰ εἶστε, κάντε αὐτὸ πού πάντα θέλατε νὰ κάνετε. Πραγματοποιήστε τὶς πιὸ ἀπόκρυφες σκέψεις σας καὶ σπάστε τὰ φράγματα τῆς τεχνητῆς ἠθικῆς, πού περιορίζαν τὴν αἰτία τῆς ὑπαρξῆς σας. Ἐνωθῆτε μὲ τὸ θεῖο. Νοιώστε τὶς ἀπόκρυφες διαστάσεις τοῦ σύμπαντος. Αἰσθανθῆτε, ἀγγίξτε, δοκιμάστε... Μὴν χάνετε ἄλλο χρόνο κλεισμένοι στίς μουχλιασμένες ἀπὸ ιδέες βιβλιοθήκες σας. 'Αφήστε τὸ καλὸ καὶ τὸ κακὸ νὰ ἐνωθοῦν σὲ μιὰ ἁρμονικὴ, ἀένη συνύπαρξη.

'Απόλλων καὶ Διόνυσος. Ἡ ἀπόλυτη δύναμη. Σᾶς φοβίζει; Ἡ γνώση γεννάει τὸ συναίσθημα τῆς τόλμης καὶ τῆς εὐθυκρισίας. Γνωρίστε, γιὰ νὰ μὴν φοβᾶστε. Ἀγγίξτε τὰ καρφιά, γιὰ νὰ πειστεῖτε.

Πῶς ὅμως νὰ πλησιάσετε τὴν γνώση, ὅταν καλύπτεστε πίσω ἀπὸ στεγανά; Στεγανά ἐξουσίας, θρησκείας, ἠθικῆς; Στεγανά, πού δὲν πρόκειται ποτὲ νὰ πλημμυρίσουν, ἐὰν ἐσεῖς δὲν κάνετε τὸ πρῶτο βῆμα;

Τολμήστε καὶ ἀφήστε τοὺς ἄλλους νὰ μένουν μετέωροι. Νὰ σκέφτονται, ἐὰν πρέπει ἢ ὄχι. Νὰ σκέφτονται, πού θὰ ὀδηγήσει αὐτὸ τὸ βῆμα. "Οταν πεθάνουν, καὶ πάλι μετέωροι θὰ εἶναι...

Κάντε τὸ βῆμα. Ἀκολουθήστε τὰ ἔχνη αὐτῶν πού προσπάθησαν νὰ ξεφύγουν. Κλείστε τὰ βιβλία. Καὶ τότε μπροστὰ στὸ κλειστὸ ἐξώφυλλο θὰ ἀκούσετε τὴν φωνὴ τοῦ συγγραφέα παγιδευμένου μέσα στίς μουχλιασμένες σελίδες νὰ ψιθυρίζει: «Ἔπρεπε...».

Νέμεσις

Βαρεία του πολέμου ή μόρα κυλούσε και ρυάκιζε πόνους στους ανθρώπους, που θρηνοῦσαν για τὰ παιδιά που χάνονταν από την πείνα και ὀδύρονταν για τὸ γονιό, που μαστιγωνόταν στὰ ὑπόγεια τῶν φυλακῶν. “Υφαινε δάκρυα και ἔντυνε τὸ φόβο, πού, ὡς ἀργή βροχή, καταπότιζε τῆς καρδιάς τις ἐλπίδες και τις μάραινε. Μὲ τὸ σούρουπο κλείνονταν ὅλοι στὰ σπίτια τους. Ποιά καινούργια συμφορὰ θὰ ἔφερνε ἡ νύχτα, κανένας δὲν μπορούσε νὰ προβλέψει. Φόβο τὸ φόβο μετροῦσαν τις ὥρες και τις σταθμικὲς για τὴ ζωὴ τους στιγμές. Οἱ Γερμανοὶ ἐρευνοῦσαν τὰ σπίτια ἀναζητώντας τοὺς κατατρεγμένους Ἑβραίους, πού βαδίζοντας τὸν πικρὸ δρόμο για τὸ χαμό τους παίρνανε τὰ βουνὰ και θλιμμένοι ἀναζητοῦσαν ἔλεος, κυττοῦσαν νὰ πιαστοῦν ἀπὸ κάπου για τὴ λυτρωτικὴ τους σωτηρία, νὰ βροῦν ἕναν ἄνθρωπο, ἕνα σπῆλαιο, ἕναν τάφο, για νὰ σωθοῦν.

Ἡ νύχτα προχωρεῖ κουβαλώντας πίκρες. Ὁ Μιχάλης μένει μακριὰ ἀπὸ τὸ χωριό. Στὶς ὑπώρειες τοῦ Δερματᾶ ἔχει τὸ σταῦλο του, τὴν οἰκογένειά του, τὸ βιός του. Παλεύει μέσα στὴ θύελλα τοῦ πολέμου. Κυτᾶ και κυτιέται και ἐπινόει τρόπους ἐπιβίωσης. Εἶναι ἀλήθεια ἀναντίρρητη, ὅτι δὲν μπορεί νὰ καταλάβει κανεὶς τὴ συναισθηματικὴ κατάσταση και συγκίνηση τοῦ σκλάβου και τοῦ κατατρεγμένου, ὁ ὁποῖος μετράει τις ἀναπνοές του μὲ τις ἐλπίδες και τις τυλίγει μὲ τὸ φόβο και τις ποτίζει μὲ θρῆνο. Πῶς νὰ καταλάβει κανεὶς τις ἀνήμερες ψυχές, πού τρέχουν φορώντας τὸν πέπλο τῆς νύχτας, ὡς φαντάσματα μέσα στοῦ κακοῦ τῆς στράτα, ἂν δὲ ζήσει ὁ ἴδιος τὴν ἀβάσταγὴ μόρα τοῦ πολέμου;

Ἡ νύχτα προχωροῦσε και σιγὴ ἐβούβαινε τὴ φύση, τοὺς ἀνθρώπους και

τὰ πράγματα. “Ὅμως τὴ σιγὴ διέκοψε ἕνα ἀπαλὸ κτύπημα τῆς πόρτας τοῦ σταύλου και μιὰ φωνὴ βραχνή, φωνὴ ἀργὴ ἀνθρώπου λιπόθυμου, ἀνθρώπου ἀπελπισμένου, πού πέφτει και σηκώνεται και πάλι ξαναπέφτει, για νὰ μὴν ξανασηκωθεί. Τί εἶπε ὁ νυχτερινὸς ἐπισκέπτης, κανένας δὲν πρόλαβε νὰ καταλάβει. Ὁ Μιχάλης πετάχτηκε ἔντρομος. Οἱ ἰταλοὶ και οἱ γερμανοὶ κλωτσοῦσαν τις πόρτες και δὲν ἄφηναν χρόνο για προφύλαξη ἢ για ἄμυνα. Τώρα τὸ πρᾶγμα ἦταν διαφορετικὸ και πρωτόγνωρο. Πάλι κάποιος κτυπάει τὴν πόρτα τοῦ σταύλου. Ἀμυχανία και ἐγρήγορη τῶν γονιῶν. Ἀλαλοὶ κάθονται στὴ μονὴ τους ἢ μάνα και τὰ παιδιά. Μόνο ὁ Μιχάλης δὲ χάνει τὴ ψυχραιμία του, ἀλλ’ ἔχει κι ὅλας πάρει τὸν τσιφτέ, τὸ ντουφέκι του, και τὸ ἔχει κρύψει κάτω ἀπὸ τὴ στρωσιὰ τῶν παιδιῶν. Καὶ ἡ ἀνθρώπινη φωνὴ ξανακούστηκε ὡς φωνὴ ἐπιθανάτια.

«Μιχάλη, Μιχάλη, ὁ θεὸς μου θέλησε νὰ ζήσω και νὰ φθάσω ὡς ἐσένα. Ἄν και ὁ δικὸς σου θεὸς τὸ θέλει, τότε μπορείς νὰ μὲ σώσεις!».

Ὁ Μιχάλης ἄνοιξε τὴν πόρτα. Ὁ Ἑβραῖος σωριάστηκε στὸ σουφᾶ τοῦ σταύλου, βαστώντας ἕνα σάκκο, κάτι σὰν μαξιλάρι καλοραμμένο, πού μέσα εἶχε τὸ βιός του, τὰ χρήματα και τὰ χρυσαικά του, ὅσα μπόρεσε νὰ πάρει μαζί του μέσα στὴ δίνη τοῦ κατατρεγμοῦ ἀπὸ τοὺς γερμανοὺς.

«Εἶμαι ὁ Ἐμμανουήλ Φάρλεκ, εἶπε ὁ Ἑβραῖος. Ἐρχομαι σ’ ἐσένα μὲ σύσταση τοῦ Δεσπότη Ἀπόστολου. Πῆγαινε, μοῦ εἶπε, στὸν Μιχάλη. Ἄν μπορέσεις νὰ φτάσεις ὡς ἐκεῖ, θὰ σωθεῖς. Καὶ νὰ πού ὁ θεὸς τοῦ Δεσπότη θέλησε νὰ φθάσω ὡς ἐδῶ. Ἡ ζωὴ μου εἶναι στὰ χέρια σου».

«Ἐνας εἶναι ὁ θεός, Ἐμμανουήλ, ἔ-

νας και ό άνθρωπος, σάν κινδυνεύει νά χαθεῖ, εἶπε ό Μιχάλης, ὅμως τώρα πρέπει νά φύγουμε, ἐγώ και σύ, γιατί δέν πρέπει νά πάρουμε στό λαιμό μας αὐτά τά ἄθῶα παιδιά. 'Ο κίνδυνος εἶναι μεγάλος και ἄμεσος».

Σέ τοῦτο τό μεταξὺ ή γυναίκα τοῦ Μιχάλη εἶχε ετοιμάσει λίγο τυρί, λίγο πράσινο ἀλάτι ἀπό βρασμένη θάλασσα. Ψωμί δέν ὑπῆρχε. "Όλα εἶχαν κατασχεθεῖ ἀπό τοὺς γερμανοὺς. Ἦταν κοινή πεποίθηση και ἀπόφαση ὅλων. "Όποιος ζήσει και ὅποιος πεθάνει στή φρικτή ὥρα τοῦ πολέμου, στό ἀδιέξοδο τοῦ σκλάβου.

Μέ κάθε προφύλαξη κίνησαν γιά τόν Κόκκινο Ἀγκρέμο. Ἐκεῖ δέν πλησίαζε κανεῖς. Μόνο κάπου κάπου συναντιόντουσαν οἱ κατάσκοποι τῶν συμμάχων μέ «τοὺς εὐπρεπούς ἀνθρώπους» τῆς Ἀρχάγγελος, γιά νά πάρουν πληροφορίες σχετικά μέ τίς θέσεις τοῦ ἐχθροῦ. Ἀνέβαιναν τόν ἀπότομον ἀνήφορο σιωπηλοῖ. "Όταν ἔφθασαν στόν Κόκκινο Ἀγκρέμο, ό Μιχάλης ἔδωσε αὐστηρὲς ὁδηγίες στόν Φάρλεκ.

«Ἐδῶ σ' αὐτήν τή σχισμὴ τοῦ Ἀγκρέμου, τοῦ εἶπε, θά κάμεις τή μονή σου. Αὐριο θά περάσει τό παιδί γιά τό καθημερινό σου και τό νερό. Αὐτό θά γίνεται κάθε μέρα, μέχρι νά περάσει ή πόρα και ὅσο χρόνο θά εἴμαστε ζωντανοί. Κάθε κίνδυνο θά τὸν προσπεράσεις μόνος σου. Πάρε τό πιστόλι γιά τήν ἄμυνά σου και τό μαχαίρι γιά τὰ χόρτα, τὰ ἀγριοσέλινα και τὰ σταυράγκαθα, πού θά συμπληρώνεις τήν πείνα σου και πού θά σέ βαστάζουν στή ζωή. Οἱ κινήσεις σου θά εἶναι προσεκτικές, σάν τίς κινήσεις τοῦ φιδιοῦ, πού ἄριστα φροντίζει γιά τήν ἀσφάλειά του. Ἀλλά και κάτι ἄλλο, Φάρλεκ. Σκάψε, ὅπου νομίζεις, και κρύψε τὰ ὑπάρχοντά σου, σέ μέρος πού μόνον ἐσύ θά γνωρίζεις. Ἐπειτα θά φορέσεις τήν

τοπική ἐνδυμασία, γιά νά μὴν γίνεσαι στόχος τοῦ ἐχθροῦ, πού μέ τὰ κιάλια χτενίζει τήν περιοχὴ ὅλημερῆς. Και νά μὴν ξεχάσεις, πῶς, ὅτι και νά συμβεῖ, θά ἀναλάβεις τίς εὐθύνες σου και δέ θά ὁμολογήσεις τή βοήθειά μου. Τόσον ἐσύ ὅσον και ἐγώ, Φάρλεκ, ἀπό αὐτὴ τή στιγμή βρισκόμαστε στό δρόμο τοῦ χαμοῦ και πρέπει νά τὸν περπατήσουμε μόνοι μας».

«Ναί, Μιχάλη, εἶπε ό Φάρλεκ, θά τὸν περπατήσουμε μόνοι μας!».

Και πέρασε ό πόλεμος. Ὁ Φάρλεκ σώθηκε. Πῆρε τὰ χρυσαφικά του και ἔστρωσε τήν καινούργια ζωή του στήν Ἀθήνα. Πότε ἔφυγε και πῶς ἔφυγε ἀπό τό νησί, κανένας δέν πῆρε εἶδηση. Ξέχασε νά χαιρετίσει και τό Δεσπότη και τόν Μιχάλη και τό μικρό παιδί πού τὸν κράτησε στή ζωή κουβαλώντας του καθημερινὰ τό φαγητό του. Στήν Ἀθήνα πῆρε μεγάλη θέση. Ἐγινε μεγάλος και τρανός. Ἐνας θεσμικός ὀργανισμός και ἓνα μεγάλο μέρος τῆς πολιτικῆς Κοινότητος ἐξαρτιόταν τώρα ἀπό αὐτόν. Τῇ δόξῃ και τῇ δυνάμει τοῦ Φάρλεκ ἔμαθε και ό Δεσπότης Ἀπόστολος, ό ὁποῖος περνώντας ἀπό τό χωριό τοῦ Μιχάλη τοῦ μίλησε γιά τὸν Φάρλεκ και τοῦ ἔδωσε ἓνα χαρτί μέ τή διεύθυνσή του.

Κάποτε ἦρθε ή ὥρα νά σπουδάσει τό παιδί τοῦ Μιχάλη. Ὁ πόλεμος τὰ εἶχε καταστρέψει ὅλα. "Όλοι ἀναζητοῦσαν τρόπους ἐπιβιώσεως. Κανένας δέ νοιάζονταν γιά σπουδὲς τοῦ παιδιοῦ του, ἀφοῦ δέν ὑπῆρχαν χρήματα. Ὁ Μιχάλης θυμῆθηκε τὸν Φάρλεκ. Εἶχε φυλάξει τή διεύθυνσή του. Ἐδωσε τή διεύθυνσή του στό παιδί, κι' ἐκεῖνο κίνησε γιά τήν Ἀθήνα, μέ τήν ἐλπίδα πῶς ό Φάρλεκ θά τοῦ ἔδινε κάποια ἐργασία, και δουλεύοντας νά μπορέσει

νά σπουδάσει. Ήταν μιὰ ἐλπίδα καὶ μιὰ κατάρρα, γιατί κατάρρα εἶναι ἡ ἐλπίδα τοῦ φτωχοῦ. Χίλιες φορές καλύτερα νὰ μπορεῖς ὁ ἴδιος νὰ φτάνεις στίς προσδοκίες σου, παρὰ νὰ τίς ἐξαρτᾷς ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ἔστω καὶ ἀπὸ τὸν Φάρλεκ.

Τὸ παιδί πῆγε κατ' εὐθείαν στὸν Φάρλεκ. Ὁδὸς Μητροπόλεως, ἀριθμὸς δέκα. Ἕνα ὁμορφο κτήριο τριῶν ὀρόφων. Ἡ πολυτέλεια ἦταν συγκινητική. Στὸν τρίτον ὄροφο ἦταν τὸ πολυτελὲς γραφεῖο τοῦ Φάρλεκ. Τὸ παιδί τοῦ Μιχάλη ἀνέβηκε τῇ μαρμάρινῃ σκάλα. Δηλώνει τὸ σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς του. Ὁμως ὁ Φάρλεκ δὲν τὸ δέχεται.

«Ποιὸς εἶσαι, λέγει στὸ παιδί ἕνας θρασὺς ἐπιστάτης, χειρότερα θρασὺς ἀπὸ τοὺς ἱταλοὺς καὶ γερμανοὺς κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς κατοχῆς».

«Θέλω τὸν Ἑμμανουήλ Φάρλεκ, εἶμαι τὸ παιδί τοῦ Κόκκινου Ἀγκρέμου, αὐτὸ καὶ μόνο νὰ τοῦ πεῖτε».

Ὁ ἐπιστάτης ἐκλείσει τὴν πόρτα. Σὲ λίγο γύρισε ἄγριος καὶ μοχθηρός, ὅπως εἶναι ὅλοι οἱ ἐπιστάτες τῶν κάθε

λογῆς βρώμικων ἀνθρώπων τῆς κοινωνίας.

«Νὰ φύγεις καὶ νὰ μὴν ξαναπατήσεις ἐδῶ», εἶπε ὁ ἐπιστάτης, σπρώχνοντας τὸ παιδί πρὸς τὴ σκάλα.

Ἕνα παιδί ὅμως, βγαλμένο μέσα ἀπὸ τίς φλόγες τοῦ πολέμου δὲ χάνει εὐκολα τὴ μάχη. Ἐπιμένει νὰ ἀντικρῦσει ἐκεῖνον ποὺ ἔθρεψε καὶ διαφύλαξε στὸν Κόκκινο Ἀγκρέμο μὲ κίνδυνο γιὰ τὴ ζωὴ του καὶ τὴ ζωὴ τῶν γονιῶν του. Γι' αὐτὸ καὶ ξαναγύρισε τὴ στιγμή ποὺ ὁ ἐπιστάτης ἀνήγγειλε στὸν Φάρλεκ τὴν ἀποπομπὴ τοῦ παιδιοῦ.

Τὸ παιδί κτυπᾷ τὴν πόρτα καὶ χωρὶς ἀναμονὴ τὴν ἀνοίγει. Μπροστὰ του ὁ Φάρλεκ. Ποῦρο, καφὲ χαρτιά καὶ ὁ ἐπιστάτης, ποὺ πετάχτηκε ὡς μπιστικὸ σκυλί, γιὰ νὰ πετάξει ἔξω τὸ παιδί. Δὲν πρόλαβε ὅμως, γιατί τὸ παιδί φώναξε μὲ ὅλη τὴ δύναμη ποὺ εἶχε:

«Ὁ θεὸς τοῦ Μιχάλη, Φάρλεκ, θέλησε νὰ ζήσεις, τώρα ἐσύ δὲ θέλεις οὐτε νὰ δεῖς τὸ παιδί ποὺ σὲ κράτησε στὴ ζωή!».

Ὁ Φάρλεκ γέλασε εἰρωνικά. Σηκώθηκε καὶ πέταξε ὁ ἴδιος ἔξω τὸ παιδί.

PENA ΚΑΛΛΙΓΙΑΝΝΗ

Ἡ φενάκη

Φόρεσε τὸ μαῦρο σου μανδύα καὶ τὴν πένθιμη φενάκη
κι ἔλα στὴ δεντροστοιχία ν' ἀνασάνουμε τὸ ἔρεβος τῶν ἴσκιων,
νὰ ξυπνήσουμε τὴν πλάνη. Ἔτσι, ποὺ μ' ἀόρατες φτεροὺγες
διασχίζοντας τὴ νύχτα, νὰ ταραῖξει
τὴν ψυχὴ τῶν λυτρωμένων. Κι ἔπειτα στὸν τόπο
ποὺ προσμένουμε οἱ δύο μας, νὰ γυρίσει
καὶ μοιραῖα, μ' ἕνα μάτι θολωμένο νὰ σαρκάζει,
ὅπως θὰ γυμνώνεις καὶ θ' ἀφήνεις
ἄδειο, χωρὶς σάρκες, τὸ κρανίον
ρίχνοντας στὸ χῶμα τὴ φενάκη.

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

ΚΩΝ. ΚΟΥΤΡΟΥΒΕΛΗΣ, Ἡ Ὀμηρικὴ Σχερία τῶν Φαιάκων

Παρά τὸ γεγονός ὅτι τὰ ἔργα τοῦ συγγραφέως «δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν ἀπὸ τοὺς εἰδικούς καὶ ἐντεταλμένους φορεῖς», ὅπως ὁ ἴδιος παρατηρεῖ (σελ. 10), ἐν τούτοις ἀνοίγουν νέους ὁρίζοντες γιὰ τὶς ὁμηρικὰς ἔρευνες καὶ γιὰ τὴν παγκόσμια πρωτοϊστορία. Ἀποδεικνύεται ὡσαύτως γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, ὅτι οἱ ἐπίσημοι αὐτοὶ «εἰδικοί καὶ ἐντεταλμένοι φορεῖς» μεριμνοῦν καὶ τυρβάζουν περὶ πολλὰ πέραν τοῦ ἀντικειμένου τους, ὡσάκις δὲ μεριμνοῦν καὶ περὶ αὐτοῦ, μόνον ἀρνητικὸ ἔργο προσφέρουν. Ἄς μὴν λησμονοῦμε, ὅτι τόσο ὁ Σλήμαν ὅσο κι ὁ Βέντρις καὶ τόσοι ἄλλοι πρωτοπόροι ἐρευνητές, ποὺ ἀνοιζαν καὶ δικτύωσαν λεωφόρους τῆς Γνώσης καὶ τῆς Ἐπιστήμης, δὲν ἦσαν «εἰδικοί καὶ ἐντεταλμένοι φορεῖς»... Σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὸν Κουτρουβέλη, τὸν συγγραφέα τοῦ παρουσιαζόμενου βιβλίου, ἡ Ὀμηρικὴ Σχερία, ἡ χώρα τῶν Φαιάκων, δὲν εἶναι μυθική, παραμυθένια χώρα, ὅπως μᾶς τὴν παρουσιάζουν πολλοὶ «εἰδικοί καὶ ἐντεταλμένοι φορεῖς» (Bogan, Butter, Κακριδῆς, Τρυπάνης κ.ἄ.), οὔτε ὅμως καὶ ἡ νῆσος Κέρκυρα, ὅπως μερικοὶ ἄλλοι «φορεῖς» ἀποφαίνονται. Ἡ Ὀμηρικὴ Σχερία εἶναι πραγματικὴ ἐξάπαντος, βρισκόταν δὲ στὴν Ἰβηρικὴ Χερσόνησο, ὅπως μαθηματικὰ ἀποδεικνύει ὁ ἐν ἀποστρατεία ταξίαρχος τῆς Γεωγραφικῆς Ὑπηρεσίας Στρατοῦ κ. Κων. Κουτρουβέλης.

Εἶναι περίεργο πῶς ἡ ἀνθρωπότητα ἐπὶ τόσους αἰῶνες ἐξαπατήθηκε, πιστεύοντας ὅτι ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ πολυμήτις αὐτὸς καὶ πολύτροπος ἄνδρας δερνόταν μὲ τὰ γαλήνια κύματα τῆς Μεσογείου, πρᾶγμα ποὺ δὲν θὰ πάθαινε, φαντάζομαι, οὔτε ἓνας μέτριος βαρκάρης. ἔστω κι ἂν ἀκόμη ἐπρόκειτο περὶ θεϊκῆς τιμωρίας, δηλαδὴ «ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πολίεθρον ἔπερσε». Τὸ νὰ βωλοδέρνῃ, λοιπόν, ἐπὶ δέκα συναπτὰ ἔτη στὴ Μεσόγειο πάει πολὺ δὲν εἶναι καθόλου ὀδυσσειακὸν ἢ ὀδύσσειον... Μὲ τέτοιους ἀπλούς συλλογισμοὺς ξεκινώντας, θαρρῶ, κι ἡ Ἀμερικανίδα Ἐνριέττα Μέρτς ἔφθασε στὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Ὀδυσσεύς ἐξοικεανίσθηκε, κι ἔφθασε μέχρι τὸν Κόλπο τοῦ Μεξικοῦ. Κατὰ τὴ διάρκεια αὐτοῦ

Ὁ «μὴ εἰδικὸς» Γ. Σόκλεϋ καὶ οἱ «εἰδικοί»

Ὁ William Shockley πέθανε τὸ καλοκαίρι τοῦ 1989. Ἦταν 79 ἐτῶν. Ἦταν ἓνας σπουδαῖος φυσικὸς καὶ συνεφευρέτης τοῦ τρανζίστορ. Τιμῆθηκε μὲ τὸ βραβεῖο Νόμπελ τῆς Φυσικῆς τὸ 1956 μαζὶ μὲ τοὺς J. Bardeen καὶ W.T. Brattain γιὰ τὴν ἐφευρέσή του. Οἱ ἐρευνητικὲς του δραστηριότητες κατέληξαν σὲ περισσότερες ἀπὸ πενήντα εὑρεσιτεχνίες. Ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν διετέλεσε καθηγητὴς τῆς Σχολῆς Ἠλεκτρολόγων-Μηχανικῶν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Στάνφορντ στὴν Καλιφόρνια. Ὑπῆρέτησε στὸ Ἀμερικανικὸ Δημόσιο καὶ ἔλαβε μεταξὺ ἄλλων τὸ βραβεῖο τῆς Ἐθνικῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν καὶ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐνώσεως Φυσικῶν. Ἦταν ἓνας πολὺ προικισμένος ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος θὰ μείνῃ στὴν ἱστορία ὄχι μόνον γιὰ τὴν ρηζικέλευθη συνεισφορά του στὴν φυσικὴ ἀλλὰ καὶ στὴν γενετική. Ὁ Shockley ἔκανε δημοσιεύσεις γιὰ τὸν δείκτη εὐφύιας καὶ τὴν γενετική. Οἱ ἐργασίες αὐτές, πρέπει νὰ διευκρινισθῇ, ἀναφέρονται στὶς φυλὲς καὶ εἶναι ἄσχετες μὲ τὶς φυλετικὲς διακρίσεις.

του υπερόπτιου ταξιδιού του δικαιολογημένα «πολλά μὲν πάθεν ἄλγεα, ἴδεν (ώσάυτως) πολλῶν ἀνθρώπων ἄστυα καὶ νόον ἔγνω», ὅπως λέγει ὁ Ποιητής: ἄστυα καὶ πολιτισμούς μὴ γνωστούς, ἄρα μὴ μεσογειακούς, ἀφοῦ αὐτοὺς τοὺς τελευταίους τοὺς γνώριζε κι ὁ τελευταῖος Φοῖνικας ναύτης...

Ἡ διαφορὰ τοῦ Κ. Κουτρουβέλη μὲ τὴν Ἀμερικανίδα Μέρτς, ἀλλὰ καὶ τὸ νέο στοιχεῖο εἶναι, ὅτι δὲν περιορίζεται στοὺς λογικοὺς συλλογισμούς, οὔτε μόνο στὶς πληροφορίες τοῦ Ὁμήρου, τοῦ συναδέλφου του γεωγράφου Στράβωνος, τοῦ Θουκυδίδου, τοῦ Δ. Σικελιώτου κ.ο.κ., ἀλλὰ ἐργάζεται μὲ τὸ διαβήτη, τὸ γνῶμονα καὶ τοὺς ἀριθμούς, μὲ μέθοδος ποὺ ὁδηγεῖ σ' ἀδιαμφισβήτητα συμπεράσματα: «Δύο βασικοὶ παράγοντες στὸν ὑπολογισμό ἀποστάσεων, ποὺ μεσολαβοῦν μεταξὺ δύο τόπων, εἶναι ὁ χρόνος καὶ ἡ ὥριαία ταχύτης πλεύσεως τῶν πλοίων. Γιὰ ν' ἀνταποκρίνονται στὴν πραγματικότητα τῆς ὁμηρικῆς ἐποχῆς, πρέπει οἱ παράγοντες αὐτοὶ ν' ἀναζητηθοῦν ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ δίνει ὁ Ὅμηρος στὴν Ἰλιάδα καὶ στὴν Ὀδύσσεια. ... Ἀπὸ τὰ στοιχεῖα αὐτὰ βγαίνει, ὅτι σὲ πλοῖα βαριά, ποὺ μετέφεραν 52-55 περίπου ἄνδρες, ἀναλογεῖ μία ταχύτητα 6.458-7.135 μ. ἀνὰ ὥραν, ἐνῶ σὲ μικρότερα καὶ ἐλαφρότερα πλοῖα ταχύτητα 12.000 μ. ὥ.» (σελ. 17-20).

Σύμφωνα μὲ τοὺς μαθηματικο-γεωγραφικοὺς αὐτοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ συγγραφέως, ποὺ ἀναλυτικὰ ἐκτίθενται στὸ βιβλίο αὐτό, ἐξάγεται ὅτι ἡ χώρα τῶν Κικόνων, στὴν ὁποία ἔφθασε ὁ ἥρωας μετὰ ἀπὸ ταξίδι ἐξ ὠρῶν, ἀντιστοιχεῖ στὴ σημερινὴ Σαμοθράκη, ἐνῶ ἡ χώρα τῶν Λωτοφάγων στὴν Τύνιδα. Ἡ χώρα τῶν Κυκλώπων βρισκόταν μεταξὺ Ἀλγερίας καὶ Μαρόκου, ἐπὶ τῆς ὁροσειρᾶς τοῦ Ἀτλαντος κι ἡ Αἰολία ταυτίζεται μὲ τὴ σημερινὴ Μαδέρα. Ἡ Λαιστρυγόνια τοῦ Ὁμήρου ἦταν ἡ Ἰρλανδία κι ἡ Αἶα, τὸ νησί τῆς Κίρκης, ἡ Μ. Βρετανία. Ἡ Ὠγυγία τῆς Καλυψοῦς ταυτίζεται μὲ τὸ νησί Saint Miguel κι ἡ Σχερία, ἡ χώρα τῶν Φαιάκων, τοποθετεῖται στὴν Ἰβηρικὴ χερσόνησο, κοντὰ στὸ ἀκρωτήριο Κάβο Βίλλανο - Κάβο Φινιστέρε...

Πέραν τῶν μαθηματικο-γεωγραφικῶν στοιχείων ὁ συγγραφεὺς παραθέτει πλῆθος ἱστορικῶν πληροφοριῶν καὶ μαρτυριῶν, ποὺ πείθουν, φαντάζομαι, καὶ τοὺς πλέον δύσπιστους ὅτι τὰ πράγματα δὲν μπορεῖ νὰ ἔναι διαφορετικά, ὅπως μᾶς τὰ παρουσιάζουν τουλάχιστον οἱ παραμυθῶδες Φοῖνικες καὶ τὰ ὄργανα τῆς ἐξουσίας... Στὶς σελίδες, γιὰ παρά-

♦ Ἦταν ὁ Shockley ρατσιστής; Προσπαθοῦσε νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀνωτερότητα τῆς Ἀρείας φυλῆς; Παρακινήθηκε σ' αὐτὰ τοῦ τὰ ἐνδιαφέροντα, διότι τὸ 1963 ἓνας δεκαεξάχρονος διανοητικὰ καθυστερημένος (δείκτης εὐφυΐας 60), ποὺ ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ δεκαπτὰ παράνομα παιδιὰ μιᾶς ὀλιγοφρενοῦς γυναίκας (δείκτης 55), τύφλωσε κάποιον στὸ Σάν Φρανσίσκο. Σὲ ἄλλη ἐργασία ἐξέτασε τὴν σχέση εὐφυΐας μεταξὺ λευκῶν καὶ νέγων παρακινούμενος ἀπὸ τὴν ἀνεργία στοὺς μαύρους καὶ τὰ φυλετικὰ προβλήματα. Δὲν βρίσκουμε στὰ γραφόμενά του ρατσιστικὲς θέσεις, ποὺ νὰ δικαιολογοῦν τίς μεταγενέστερες μομφὲς εἰς βάρος του. Συνεπέρανε, ὅτι ἡ εὐφυΐα κατὰ 80% εἶναι γονιδιακῆς προελεύσεως καὶ κατὰ 20% περιβαλλοντικῆς. Εὗρε σαφῆ διαφορὰ εὐφυΐας μεταξὺ λευκῶν καὶ μαύρων. Οἱ ἐργασίες του εἶναι ἀντικειμενικὲς καὶ δημοσιεύθηκαν σὲ ἐξέχοντα περιοδικά.

Δὲν προδικάζει Ἀρεία ὑπεροχὴ ἢ δὴλωσή του, ὅτι «...Τὰ βραβεῖα Νόμπελ στοὺς Ἑβραίους εἶναι δέκα φορές περισσότερα ἀπ' ὅσο ἀνεμένοντο ἐκ τῆς ἀναλογίας τοῦ πληθυσμοῦ των...». Τὸ «ἔγκλημα» τοῦ Shockley, ποὺ ἐπέσυρε τὴν μὴ-νιν τῶν «προοδευτικῶν», εἶναι ὅτι ἡ ὑστέρηση τῶν μαύρων, εἰς ὅ, τι ἀφορᾷ τὸν δείκτη εὐφυΐας, ὀφείλεται στὰ γονίδιά τους καὶ ὄχι στὸ περιβάλλον. Παρ' ὅλα ♦

δειγμα, 74-93 παραθέτει ο συγγραφεύς τους στίχους της *Ὀδύσσειας* ζ 204-205, σύμφωνα με τους οποίους οι Φαίακες ζούσαν στην τελευταία ἄκρη της γῆς (Εὐρώπης) χωριστά ἀπ' τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, κοντὰ στην ἄγρια θάλασσα, ὥστε κανεὶς ἄλλος δὲν ἐπικοινωνοῦσε μ' αὐτούς. Τέτοια χώρα, βέβαια, δὲν μπορεῖ νὰ ἦταν ἡ Κέρκυρα, πού «οὔτε στήν ἄκρη τοῦ κόσμου» βρίσκεται οὔτε ἀπομονωμένη ἀπ' τὸν ἄλλο κόσμο εἶναι κι οὔτε ἀσφαλῶς δέρνεται ἀπ' τὴν ἄγρια θάλασσα, δηλαδὴ τὸν ὠκεανό... Παλαιότερα ὥστόσο οἱ Φαίακες κατοικοῦσαν στήν εὐρύχωρη Ὑπέρεια (Β.Δ. Ἀφρική) καὶ γειτόνευαν μὲ τοὺς θρασύτατους Κύκλωπες, οἱ ὅποιοι, ἀπολίτιστοι ὄντες καὶ ὕβριστές, ἀδικοῦσαν τοὺς Φαίακες, οἱ ὁποῖοι ἀναγκάστηκαν νὰ ἐκπατρισθοῦν. Τοὺς πῆρε λοιπὸν ἀπ' ἐκεῖ ὁ θεόμορφος Ναυσίθοος καὶ τοὺς ὁδήγησε στὴ Σχερία (ζ 3-10), ὅπου τοὺς ἐκτίσε πόλη καὶ τοὺς μοίρασε κτήματα. Οἱ Κερκυραῖοι ὡσαύτως, πού ἐκαυχῶντο ὅτι ὑπερεῖχαν στὰ ναυτικά, ἐπειδὴ κάποτε τοὺς ἐπισκέφθηκαν οἱ Φαίακες πού τοὺς δίδαξαν τὴ ναυτικὴ τέχνη, οὐδαμῶς ἀναφέρεται ὅτι προήρχοντο ἀπὸ τὸ γένος τῶν Φαίακων. Οἱ Φαίακες, γιὰ κάποιους λόγους πού δὲν γνωρίζουμε, κατοίκησαν ἀπλῶς κάποτε στήν Κέρκυρα, σύμφωνα μὲ τὸ Θουκυδίδη (σελ. 74-93).

Ὁ Κ. Κουτροβέλης μὲ θαυμασμὸ σταματᾷ στοὺς στίχους της *Ὀδύσσειας*, ὅπου γίνονται ἡ περιγραφὴ τῶν βραχονησίδων τῆς Σκύλλας καὶ Χάρυβδης καὶ τοῦ γνωστοῦ φαινομένου τῆς πλημμυρίδας καὶ ἀμπώτιδος: «Γιατὶ ἐκεῖ τρεῖς φορές ξερνάει τὴν ἡμέρα τὸ νερό καὶ τρεῖς φορές τὸ ρουφάει. Ἐκεῖ νὰ μὴν τύχης, ὅταν ρουφάει τὸ νερό...» (μ 105-106). Βέβαια ὁ Ὀδυσσεὺς βρέθηκε ἐκεῖ σὲ κάποια φάση καί... ναυάγησε· ἓνα ναυάγιο πού ἴσως καὶ ὁ Καίσαρας (102-44 π.Χ.), ἀφοῦ τὰ παλιρροϊκὰ ρεύματα τρέχουν μὲ μιὰ ταχύτητα 16 χλμ. τὴν ὥρα. Σημειωτέον ὅτι ἓνα ἀπὸ τὰ νησιὰ-βραχονησίδες αὐτὰ φέρει καὶ σήμερα ἀκόμη τὴν ὀνομασία Isle of Scilly (σελ. 50-59). Ἐνα ἄλλο στοιχεῖο πού ἐπισημαίνει ὁ συγγραφεὺς καὶ πού πέρασε ἀπαρατήρητο ἀπ' τοὺς «ἀπόσεκτους» «εἰδικούς καὶ ἐντεταλμένους φορεῖς» εἶναι ἡ περιγραφὴ τοῦ θερμοῦ ρεύματος, τοῦ Γκόλφ Στρήμ, ἀπ' τὸν Ὅμηρο, ἐνὸς φαινομένου πού προκαλοῦσε καὶ προκαλεῖ οὐρῖο χλιαρὸ ἄνεμο, πού «ἐρχόταν ἀπ' τὸ πίσω μέρος τῆς σχεδίας» (ε 167), ἀπὸ τὰ δυτικὰ δηλαδὴ πρὸς τὰ ἀνατολικά, ἀφοῦ ἀναφέρεται κατὰ τὴν μετάβαση τοῦ ἥρωα ἀπ' τὴν Ὠγυγία στὴ χώρα τῶν Φαίακων (σελ. 64).

Ἐπεκτείνοντας τοὺς συλλογισμοὺς τοῦ ὁ Κουτροβέλης καὶ συμβουλευόμενος κάθε

▶ αὐτὰ πολλὰς φορές ἔγραψε, ὅτι αὐτὰ εἶναι εἰσηγήσεις καὶ ὄχι ἀποδείξεις καὶ δὲν ἐπέμεινε στήν αὐθεντία του.

Ἄς δοῦμε τὴν εἰσηγήσιν του πρὸς τὴν Ἀκαδημία Ἐπιστημῶν: «Ἄν τὸ αἷτιον τοῦ ἐλλείματος εὐφυΐας τῶν νέγων εἶναι τὸ περιβάλλον, τότε πρέπει νὰ ἀνασταλῇ πᾶσα προκατάληψις. Ἄν τὸ αἷτιον εἶναι γενετικό, τότε ἡ προσπάθεια βελτιώσεως τοῦ περιβάλλοντός των μᾶς ξεστρατίζει ἀπὸ τὴν οὐσία τοῦ προβλήματος».

Πολυποίικτες διώξεις ἦταν τὸ ἐπακόλουθο τῶν ιδεῶν του. Πολλοὶ τόνισαν τὸ ἐρασιτεχνικὸ τῶν ἐπιδόσεών του, διότι οὔτε στατιστικολόγος ἦταν ὁ Shockley οὔτε γενετιστής. Ἐπ' αὐτῶν ἂς ὑπενθυμίσουμε, ὅτι καὶ ἄλλες δόξεις τῆς ἐπιστήμης στὸ ἀνάστημα τοῦ Σλήμαν ἢ τοῦ Βέντρις δὲν ἦταν εἰδικοί, καὶ ἐπὶ πλεον εἰδικοὶ γενετιστές τοῦ ἐπιπέδου τοῦ H. Bentley συνηγόρησαν ὑπὲρ τοῦ Shockley.

Βεβαίως τὸ νὰ ἀναπτύσσει κανεὶς ιδέες τοῦ τύπου τοῦ Shockley δὲν εἶναι φρόνιμο, ὅταν ὅλοι «σχίζονται» νὰ φανοῦν «καλοὶ δημοκράτες». Ἐτσι ὅμως δίδεται λάθος φάρμακο σὲ λάθος διάγνωση. Ἴσως νὰ μπορούσε ὁ Shockley νὰ διευπλω- ▶

φορά τις αρχαίες πηγές (*Θεογονία*, *Ήσίοδο*, *Όμηρο*) ἄγεται στο συμπέρασμα ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς πρωτο-ιστορικῆς ἐποχῆς γνώριζαν ἄριστα τὴν ἀστρονομία καὶ τὸν ἀστρικό προσανατολισμό, ὅτι χρησιμοποιοῦσαν ἡμερολόγιο κι ὅτι γνώριζαν καλύτερα ἴσως ἀπὸ ἐμᾶς τὴν ἐναλλαγὴ τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους, τὸ ὁποῖο χώριζαν σὲ 365 ἡμέρες (σελ. 64-67). Κατόπιν αὐτῶν διερωτῶμαι, γιατί τὰ σχολικά ἐγχειρίδια ὅλων τῶν βαθμίδων διδάσκουν στὰ παιδιά μας τίς περιβόητες αὐτὲς «σοῦπες» περὶ βαβυλωνιακοῦ πολιτισμοῦ μὲ τίς ἀνώτερες τάχα κατακτήσεις του στὴν Ἀστρονομία, τὴν ὁποία, λέει, δίδαξαν οἱ Χαλδαῖοι καὶ στοὺς ...Ἕλληνες! Καὶ στὸν τομέα αὐτό, ὅπως καὶ στὴν πρωτο-ιστορία καὶ στο Ἀλφά-βητο καὶ στὴν δῆθεν «Κάθοδο τῶν Δωριέων», φαίνεται πὼς κάποια ἀπάτη κρύβεται...

Μιά ἄλλη πληροφορία ποὺ μᾶς δίνει ὁ Όμηρος, καὶ βέβαια τὴν ἀξιοποιεῖ ὁ Κ. Κουτροβέλης, εἶναι ὅτι οἱ Φαίακες, ἄρα καὶ οἱ Ἕλληνες τῆς Όμηρικῆς ἐποχῆς, γνώριζαν τὴν ὑπαρξὴ τῆς Ἀπειρῆς (= Ἀμερικῆς), ὅπου μία φορὰ τουλάχιστον ταξίδευσαν οἱ Φαίακες, ἀφοῦ Ἀμερικανὶς ἦταν ἡ Εὐρυμέδουσα, ἡ παραμὰνα τῆς Ναυσικᾶς. Ἀλλωστε εἶναι γνωστὸ ὅτι τὴν Ἀμερικὴ εἶχαν ἐπισκεφθεῖ παλαιότερα ἀκόμη κι οἱ Ἀργοναῦτες [(*Ἀργοναυτικά*, Ἀπολλωνίου Ροδίου), σελ. 76].

Μετὰ σ' αὐτὰ ἓνα ἐρώτημα βασανιστικὰ πλανᾶται: Σύμφωνα μὲ τὸν Όμηρο ὁ Όδυσσεὺς ἐπισκέφθηκε λοιπὸν πολλὰς χώρες τῆς Ἀφρικῆς, τὰ νησιά τοῦ Ὠκεανοῦ Αἰολία καὶ Ὠγυγία, τὴ χώρα τῶν Λαιστρυγόνων (Ἰρλανδία), τὸ νησί τῆς Κίρκης (Μ. Βρετανία), τοὺς Φαίακες... Τὰ προβλήματα βέβαια κι οἱ ἀντιξοότητες ποὺ συνάντησε ἦταν ὄντως μεγάλα καὶ φοβερὰ· πουθενά ὥστόσο ὁ Ποιητὴς δὲν ἀναφέρει, ὅτι ὁ ἥρωας ἀντιμετώπισε καὶ πρόβλημα γλώσσας, συνεννόησης. Πὼς πρέπει ἄραγε νὰ ἐξηγηθῇ αὐτό; Γνώριζε ἄραγε ὁ Όδυσσεὺς ὅλες τίς γλώσσες τῶν λαῶν ἐκείνων ἢ μήπως ὅλοι οἱ λαοὶ μιλοῦσαν τὴν ἴδια γλῶσσα; Κι ἂν συνέβαινε τὸ δεύτερο, ποιά ἦταν ἡ γλῶσσα αὐτῆ; Θέλω νὰ πῶ, μήπως ἔχουν δίκιο αὐτοὶ ποὺ μιλοῦν γιὰ τὴν οἰκουμενικότητα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας, τῆς πρωτογλώσσας, τὴν ὁποία διέφθειραν καὶ παραχάραζαν οἱ ἐξουσιαστές, μὲ ἀνάλογους νόμους μ' ἐκείνους τοῦ 1975 καὶ 1981;

Σαράντος Πάν

◆ *νε τίς ἴδιες ἀπόψεις σὲ χαμηλότερους τόνους. Ἡ δημοκρατία (ἂν αὐτὸ ποὺ ἔχουμε σήμερα δὲν σφετερίζεται τὸ ὄνομα) εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ θέτῃ κάθε πόρισμα στὴν βάσανο τοῦ Λόγου καὶ τὰ μὲν λάθη νὰ ἀπορρίπτει, τὰ δὲ ὀρθὰ νὰ ἀντικρύζει κατὰματα, διότι ἄλλως ὑπάρχει κίνδυνος γιὰ ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος. Αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ νόημα τοῦ πανεπιστημιακοῦ ἀσύλου, δηλ. τὸ ἐλεύθερον βῆμα.*

Ἐγείρεται καὶ ἄλλο θέμα: Σὲ τί εἶδους δημοκρατία πρὸςβέουμε; Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι δημοκρατία ἐκεῖνο ποὺ ἀπαντᾷ μὲ τρομοκρατία στίς ἰδέες. Μήπως δημοκρατία εἶναι ἡ συμμόρφωση στίς διαδεδομένες ἀπόψεις; Ἐτσι γίνονται καὶ ἐπικάιρα τὰ πεπραγμένα τοῦ Λουσένκο στὴν σταλινικὴ Σοβιετικὴ Ἑνωση...

Τὸ ζήτημα Shockley δὲν ἔκλεισε μὲ τὸν θάνατό του. Λίγο μετὰ στο ἐγκυρότατο περιοδικὸ "Nature" ὁ H. Kallikak δημοσίευσε μελέτη περὶ τοῦ Shockley, ὅπου διὰ βραχέων ἐξέθεσε τὰ μεγάλα κατορθώματα τοῦ ἐπιστήμονος στὴν φυσικὴ καὶ διὰ μακρῶν ἐπετίθετο λάβρος ἐναντίον τῶν ἐργασιῶν του περὶ δείκτου εὐφυΐας. Προσπαθοῦσε νὰ βγάλῃ τὸν λαμπρὸ ἐπιστήμονα ἄσχετο πρὸς τὴν ἀνθρωπολογία καὶ γενετικὴ, ἂν καὶ εἶναι κοινῶν τῶν ἰδίων ἀπόψεων μὲ τὸν Shockley ψυχολόγοι καὶ γενετιστές τοῦ ἐπιπέδου τῶν A. Jensen, H. Eysenck, R. H- ◆

ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΜΑΣ ΑΠΕΣΤΑΛΗΣΑΝ

C.D. VERTZAYIAS, *The Greek speaking communities of Southern Italy, a visit to the past.*

Ἀρχίζοντας μὲ μιὰ ἱστορικὴ ἀναδρομὴ ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ πρώτου ἀποικισμού τῶν Ἑλλήνων στὴ Μεσόγειο θάλασσα, ὁ συγγραφέας δίνει στὸ ἀξιόλογο πόνημά του, ποὺ ἔχει ἐκδοθεῖ στὴν Ἀγγλικὴ γλῶσσα, τὴν εἰκόνα τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῶν Ἑλληνοφῶνων χωριῶν τῆς Νοτίου Ἰταλίας στὴν Ἀπουλία καὶ στὴν Καλαβρία. Πρόκειται γιὰ ἐργασία ποὺ ἔχει γίνεῖ μὲ μεράκι καὶ ὑπευθυνότητα μετὰ ἀπὸ ἐπισκέψεις τοῦ συγγραφέα στὴν περιοχὴ τῶν Ἑλληνοφῶνων κατὰ τὰ ἔτη 1984 καὶ 1987.

Στὸ βιβλίο περιλαμβάνονται: Λεξιλόγιο, στὸ ὁποῖο ἀντιστοιχῶς τῶν Ἀγγλικῶν λέξεων παρατίθενται λέξεις τοῦ ἰδιώματος τῶν Ἑλληνοφῶνων. Ποιήματα στὴ γλῶσσα τῶν Ἑλληνοφῶνων τῆς Ἀπουλίας καὶ Καλαβρίας μὲ τὴν Ἰταλικὴ μετάφρασή τους. Φωτογραφίες καὶ χάρτες τῆς περιοχῆς. Στους χάρτες διακρίνονται οἱ περιοχές, στὶς ὁποῖες μιλιέται σήμερα ἡ γλῶσσα τῶν Ἑλληνοφῶνων σὲ σύγκριση μὲ τὶς περιοχές ποὺ μιλιῖταν στὸ παρελθόν.

Ἡ ἐκδοσὴ τοῦ βιβλίου στὴν Ἀγγλικὴ γλῶσσα, ἰδιαίτερα στὴν ἐποχὴ μας ποὺ τὸ ἔθνος μας βάλλεται πανταχόθεν, ἀποτελεῖ ἐθνικὴ προσφορά καὶ ἀξίζουν τὰ θερμότερα συγχαρητήρια στὸ συγγραφέα.

E.E.M.

B. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, *Τὸ αἶνιγμα τοῦ μεσονυκτίου (διηγήματα)*, ἐκδόσεις Νέας Πορείας, Θεσσαλονίκη 1989.

Πυκνογραμμένη καὶ περιγραφικὴ ἀφήγηση μὲ κεντρικοὺς ἄξονες τῆ σύγχρονη ζωῆ καὶ μὲ διάθεση δηκτικὴ τῶν «κακῶς κειμένων».

M.X. Ἑλ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΛΑΧΟΣ, *Ἡ δημοκρατικὴ κοινωνία στὸν σύγχρονο κόσμο (ἀνάτυπο ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «Φιλοσοφία»)*, Ἀθῆναι 1989-1990.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΥΒΟΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, *Κωνσταντίνος Καλλίας, Βίος, Ἔργα, Δράση (ἀνάτυπο ἀπὸ τὸ «Ἀρχεῖο Εὐβοϊκῶν Μελετῶν»)*, 1990-1991.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΑΡΚΑΚΗΣ, *Ἡ κλασσικὴ Τέχνη ὡς αἰσθητικὴ τῆς ἐλευθερίας (ἀνάτυπο ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «Παρνασσός»)*, Ἀθῆναι 1991.

PENA ΚΑΛΛΙΓΙΑΝΝΗ, *Ἡ πύλη μὲ τὶς μέδουσες (ποιήματα)*, Ἀθῆναι 1990.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΤΡΥΦΩΝΟΠΟΥΛΟΣ, *Κίβδηλα φορέματα (ποιητικὴ συλλογὴ)*, Ἀθῆναι 1991.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Α. ΚΡΑΝΗΣ, *Ἡ Οὐγγρική Ἐπανάστασις τοῦ 1956 (μελέτη)*, Ἀθῆναι 1991.

Ε.Χ.ΓΡΟΛΛΙΟΣ, *Μάλεμε (μελέτημα)*, Ἀθῆναι χ.χ.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΡΜΠΑΓΙΑΝΝΗΣ-ΠΡΟΣΗΛΙΟΣ, *Ὁρόσημα (ποιήματα)*, Πειραιᾶς 1992.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, *Νεκρὲς προσδοκίες (ποιήματα)*, Ἀθῆναι, χ.χ.

ΦΡΙΞΟΣ ΤΣΙΟΒΑΣ, *Ἐξοδος γιὰ πάντα (διηγήματα)*, Γιάννινα 1991.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΩΤ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ, *77 συλλογισμοὶ (ποιήματα)*, Ἀθῆναι 1988.

ΝΙΚΟΣ ΒΟΚΟΒΙΤΣ, *Ἐλεγειακὸ-ὑμνητικὸ γιὰ τὸν ἀδελφὸ μου Στέλιο Βόκοβιτς*, Ἀθῆναι 1991.

errnstein καὶ R. Lynn. "Ἄλλοι ἀντίπαλοι προσπάθησαν, ὅπως εἶπαμε, νὰ τὸν βγάλουν ὁπαδὸ τῶν φυλετικῶν διακρίσεων. Ἄλλοι εἶπαν, ὅτι τὰ πορίσματα Shockley εἶναι δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἀπὸ ἀκροδεξιούς. Ἄν αὐτὸς ὁ τελευταῖος φόβος γίνεῖ δεκτός, τότε πρέπει ὁλόκληρα πεδία ἐρευνας νὰ ἐγκαταλειφθοῦν ἀπὸ τὸν φόβο σφετερισμοῦ τους ἀπὸ «ἐξτρεμιστές».

Σὲ πείσμα ὅλων αὐτῶν ὁ Shockley συνέχισε τὴν ἐρευνά του, πρὸς δόξαν τῆς ἀδογματίστης ἐπιστήμης. Πῆγε ἐναντίον τοῦ ρεύματος ἀκούοντας τὴν φωνὴν μόνο τοῦ Λόγου. «Τὸ νὰ εἶσαι αἰρετικὸς ἐναντὶ τῶν ἰδεολογικῶν προκαταλήψεων εἶναι ἡ μόνη ἐπιλογὴ τοῦ συνειδητοῦ ἐπιστήμονος». Αὕτῃ εἶναι φράση ἐπιτέμνουσα τοῦ σθένους τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἐπίσης συμβουλὴ (ὑψηλὴ) πρὸς κάθε ἐπιστήμονα.

Μιχαὴλ Δανίκας